

**Salon kansalaisopiston
Taiteen perusopetuksen
opetussuunnitelmat**

Nimi	Salon kansalaisopiston Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmat
Kunta	Salo
Koulu	Salon kansalaisopisto
Hyväksymispäivämäärä	12.11.2020
Pdf luotu	6.11.2023

SISÄLTÖ

1. Yleiset osuudet	1
1.1. Oppilaitoksen toiminta-ajatus.	1
1.2. Oppilaitoksen arvot.	2
1.3. Oppimiskäsitys.	3
1.4. Oppimisympäristöt ja työtavat.	4
1.5. Oppilaitoksen toimintakulttuuri.	4
1.6. Opintojen laajuus ja rakenne.	5
1.7. Yleisen oppimäärän yhteiset tavoitteet.	6
1.8. Oppilaaksi ottamisen periaatteet.	6
1.9. Oppimäärän yksilöllistäminen.	7
1.10. Oppimisen arviointi.	7
1.11. Yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa.	9
1.12. Toiminnan jatkuva kehittäminen.	10
2. Taiteenalat.	12
2.1. Kuvataide.	12
2.1.1. Varhaisiän kuvataidekasvatus.	13
2.1.2. Kuvataiteen yhteiset opinnot.	13
2.1.3. Kuvataiteen teemaopinnot.	16
2.1.4. Aikuisten kuvataiteen opetus.	18
2.1.5. Työtavat kuvataiteen opetuksessa.	19
2.1.6. Oppimisen arviointi kuvataiteen opetuksessa.	19
2.2. Käsityö.	20
2.2.1. Varhaisiän käsityökasvatus.	21
2.2.2. Käsityön yhteiset opinnot.	22
2.2.3. Käsityön teemaopinnot.	23
2.2.4. Aikuisten käsityön opetus.	25
2.2.5. Työtavat käsityön opetuksessa.	25
2.2.6. Oppimisen arviointi käsityön opetuksessa.	26
2.3. Sanataide.	27
2.3.1. Varhaisiän sanataidekasvatus.	28
2.3.2. Sanataiteen yhteiset opinnot.	29
2.3.3. Sanataiteen teemaopinnot.	31
2.3.4. Aikuisten sanataiteen opetus.	32
2.3.5. Työtavat sanataiteen opetuksessa.	33
2.3.6. Oppimisen arviointi sanataiteen opetuksessa.	33
2.4. Sirkustaide.	34

2.4.1. Varhaisiän sirkuskasvatus.	35
2.4.2. Sirkustaiteen yhteiset opinnot.	35
2.4.3. Sirkustaiteen teemaopinnot.	38
2.4.4. Aikuisten sirkustaiteen opinnot.	40
2.4.5. Työtavat sirkustaiteen perusopetuksessa.	40
2.4.6. Oppimisen arviointi.	41
2.5. Tanssi.	42
2.5.1. Varhaisiän tanssikasvatus.	42
2.5.2. Tanssin yhteiset opinnot.	43
2.5.3. Tanssin teemaopinnot.	45
2.5.4. Aikuisten tanssin opetus.	46
2.5.5. Työtavat tanssin opetuksessa.	47
2.5.6. Oppimisen arviointi tanssin opetuksessa.	47
2.6. Teatteritaide.	48
2.6.1. Varhaisiän teatterikasvatus.	49
2.6.2. Teatteritaiteen yhteiset opinnot.	49
2.6.3. Teatteritaiteen teemaopinnot.	51
2.6.4. Aikuisten teatteritaiteen opetus.	53
2.6.5. Työtavat teatteritaiteen opetuksessa.	53
2.6.6. Oppimisen arviointi teatteritaiteen opetuksessa.	54

1. Yleiset osuudet

1.1. Oppilaitoksen toiminta-ajatus

Taiteen perusopetuksen tehtävä

Taiteen perusopetus on ensisijaisesti lapsille ja nuorille tarkoitettua tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää eri taiteenalojen opetusta. Taiteen perusopetuksen tehtävänä on tarjota oppilaille mahdollisuuksia opiskella taidetta pitkäjänteisesti, päämäärätietoisesti ja omien kiinnostuksen kohteiden suuntaisesti. Opetuksella edistetään taidesuhteen kehittymistä ja elinikäistä taiteen harrastamista. Opetus kehittää taiteenalan ominaista osaamista ja antaa valmiuksia hakeutua asianomaisen taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen.

Taiteen perusopetuksen tehtävänä on rakentaa kestävää tulevaisuutta taiteen keinoin. Opetus perustuu moniarvoiselle ja uudistuvalla kulttuuriperinnölle. Taiteenalan opetuksessa vahvistetaan oppilaan omaehtoisen ilmaisun, tulkinnan ja arvottamisen taitoja. Opinnot tukevat oppilaiden luovan ajattelun ja osallisuuden kehittymistä. Taiteen perusopetus vahvistaa oppilaiden identiteettien rakentumista ja kulttuurisen lukutaidon kehittymistä.

Taiteen perusopetus luo edellytyksiä taiteen ja taidekasvatuksen kehittämiseksi Suomessa. Taiteen perusopetuksen tehtävää toteutetaan yhteistyössä muiden taidekasvatusta antavien oppilaitosten ja tahojen kanssa paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

Salon kansalaisopiston taiteen perusopetuksen toiminta-ajatus

TAITEEN PERUSOPETUS SALOSSA

Salon kansalaisopisto juhli 25 –vuotista taiteen perusopetustaan vuonna 2017. Kuvataiteen taiteen perusopetus aloitettiin Salossa vuonna 1992 ja kädentaitojen taiteen perusopetus heti seuraavana vuonna. Teatteritaiteen perusopetus käynnistettiin Salon Teatteri ry:n toimesta vuonna 2002 ja siirtyi kansalaisopiston järjestämäksi vuonna 2008. Sirkustaiteen perusopetus aloitettiin Salon kansalaisopistolla vuoden 2021 alussa. Sanataiteen ja tanssin opetussuunnitelmat kirjoitettiin keväällä 2022.

Salon kansalaisopistolla taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmat painottuvat monitaiteiseen yhteistyöhön. Jokaisen taidealan itsenäisen ja monipuolisen opetuksen lisäksi Salon kansalaisopistolla pyritään taiteenalojen ääriviivat ylittävään ilmaisuun, jossa käsitys ilmaisun tavoista laajenee.

Taide ymmärretään mahdollisuutena jakaa ja avata kokemuksia sekä vaikuttaa. Oppilaalla on aktiivinen rooli opiskelussa ja oppimisessa. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaan aiemmat kokemukset ja hänen elämismaailmansa. Lähtökohtana on tutkiva oppiminen ja toiminnallinen lähestymistapa opittaviin asioihin.

Opiskelussa keskeistä on taiteen tekemisen ilo, halu ja uskallus. Opetuksen tarkoitus on kannustaa lasta ja nuorta luovaan työskentelyyn ja innostaa häntä ajatustensa ja tunteidensa ilmaisemiseen. Positiiviset kokemukset taiteesta ja tekemisestä kasvattavat lapsen itsetuntoa, taitoa ja ymmärrystä maailmasta.

Opetuksessa on olennaista myös tietous muista taiteenaloista sekä taiteiden välinen luova vuorovaikutus. Yhteistyötä haetaan kaikkien taiteenalojen parista toteuttamalla poikkitaiteellisia projekteja, joissa taiteen joustavuus, yllättävyys ja rajattomuus tulevat esille.

Kuvataidekoulu

Kuvataidekoulu tukee ja laajentaa peruskoulun antamaa kuvataidekasvatusta. Keskeisenä tavoitteena on tukea oppilaan kuvallista ajattelua ja ilmaisua. Maailma hahmottuu kuvina. Kuvataiteessa tieto ja taito syntyvät omien kokemusten, havaintojen ja oman työskentelyn kautta. Opintojen aikana tutustutaan kuvataiteen erilaisiin menetelmiin, kuten piirustukseen, maalaukseen, grafiikkaan, kuvanveistoon, keramiikkaan, sarjakuvaan, valokuvaan,

kuvankäsittelyyn ja animaatioon sekä nykytaiteen keinoihin. Myös taiteen historiaa, nykytaidetta ja yleistä kuvakulttuuria käytetään oppaina kohti oppilaan omaa taidesuhdetta. Työskentely pohjautuu oppilaan havaintoihin, mielikuviin ja mielikuvitukseen, joiden pohjalta oppilasta rohkaistaan kuvalliseen ilmaisuun. Taiteen tekemisen ilo kasvaa onnistumisista ja uusista elämyksistä.

Käsityökoulu

Käsityökoulun keskeisinä tavoitteina on kokeilla, tutkia ja löytää tietoa, taitoa ja uusia elämyksiä käsillä tekemisen, havainnoinnin ja ryhmässä toimimisen kautta. Käsityökoulussa tutustutaan eri materiaaleihin ja työtapoihin toiminnallisesti, luovasti ja monipuolisesti. Oppilas suunnittelee ja valmistaa tuotteita ja teoksia eri lähtökohdista käsin. Ryhmässä etsitään ideoita eri käsityökulttuureista, ajankohtaisista ilmiöistä ja tehdään yhteistyötä eri taiteenalojen välillä.

Sanataidekoulu

Sanataidekoulun tavoitteena on antaa oppilaille valmiudet ilmaista itseään monipuolisesti sanataiteen keinoin. Opinnot vahvistavat kirjoittajaidentiteettiä sekä luovat oppilaille vertaisryhmän ja harrastusyhteisön, jossa tutustutaan sanataiteen tuottamisen eri puoliin. Opetus ohjaa oppilaita keskittyneeseen, päämäärätietoiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn, aktiiviseen oppimiseen sekä rakentavaan toimintaan yksilönä ja ryhmän jäsenenä. Opetus rohkaisee mielikuvituksen käyttöön ja oivallusten tekemiseen. Sanataideopetuksessa oppilaat kehittyvät monenlaisten tekstien luomisessa ja hiomisessa, tyylien ja tekstilajien valinnassa, arvottamisessa ja monilukutaidossa.

Sirkuskoulu

Sirkuskoulun tavoitteena on tukea omaehtoista sirkustaiteen harrastamista. Oppiminen tapahtuu monipuolisen tekemisen kautta tutustumalla eri sirkuslajeihin sekä oman kehon mahdollisuuksiin. Opetuksessa painotetaan vuorovaikutustaitojen kehittymistä ja harjoittelun pitkäjänteisyyttä. Esityksiä valmistetaan yksin ja ryhmässä. Yhteistyötä eri taiteenalojen välillä tehdään aktiivisesti. Myös esitysten katsominen on osa sirkustaiteen opintoja.

Tanssikoulu

Tanssikoulun tavoitteena on tuottaa oppilaalle myönteisiä kokemuksia tanssin parissa, kannustaa tanssin harrastamiseen sekä tukea liikunnallista ja aktiivista elämäntapaa. Olennaista on tarjota oppilaalle mahdollisuus tanssin ja liikunnan ilon kokemiseen ja löytämiseen. Opetuksen tavoitteena on tuottaa kokonaisvaltaisia elämyksiä sekä tukea oppilaan kokemusta ja ymmärrystä tanssista fyysisen ja luovan toiminnan kautta. Opintojen aikana syntyvä kokemuksellinen suhde tanssiin luo pohjan tanssin elinikäiselle harrastamiselle.

Teatterikoulu

Teatterikoulussa oppilaille annetaan mahdollisuus tutustua teatteriin taidemuotona ja kehittää omia esiintymis- ja vuorovaikutustaitojaan. Opiskelu tapahtuu ryhmässä. Oppilaita rohkaistaan eläytymään tarinoiden maailmaan, käyttämään mielikuvitustaan ja ilmaisemaan itseään monin eri tavoin. Teatteritaiteen opiskelu vaatii sitoutumista, vastuun ottamista ja ryhmätyötaitoja. Yhteistyötä eri taiteenalojen välillä toteutetaan aktiivisesti. Myös esitysvierailut ovat osa teatteritaiteen opetusta.

1.2. Oppilaitoksen arvot

Arvoperusta

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat arvoperustaan, jonka mukaan taiteen perusopetus rakentuu ihmisoikeuksien, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja kulttuurien moninaisuuden kunnioitukselle. Ihminen rakentaa elämänsä toimimalla vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja ympäristönsä kanssa. Taiteen perusopetus perustuu käsitykseen jokaisen ihmisen ainutlaatuisuudesta ja arvokkuudesta yksilönä ja yhteisöjen

jäsenenä. Opetuksessa edistetään sukupuolten tasa-arvoa ja kunnioitetaan sukupuolen moninaisuutta. Opetus tukee ihmisenä kasvamista ajattelun taitoja ja luovuutta kehittämällä.

Opetuksen lähtökohtana ovat kullekin taiteen alalle ominaiset tiedon tuottamisen ja esittämisen tavat. Taiteeseen sisältyvät esteettisyyden, eettisyyden ja ekologisuuden kysymykset ohjaavat pohtimaan ja arvioimaan, mikä elämässä on merkityksellistä ja arvokasta. Taiteen perusopetuksessa luodaan pohjaa sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestäväälle tulevaisuudelle.

Salon kansalaisopisto pyrkii asiakaslähtöiseen ja saavutettavaan palveluun, taitoja ja tietoja lisäävään ja ylläpitävään sekä yhteisölliseen opetukseen. Näiden perusteella myös taiteen perusopetuksessa toteutuvat oppilaslähtöiset joustavat palvelut, matalan kynnyksen mahdollisuudet tutustua opintoihin sekä mahdollisuus yksilöllisiin opintopolkuihin. Opetus on monikulttuurista ja tukee oppilaita yksilöinä, mutta myös ryhmän ja yhteisön jäseninä.

Salossa taiteen perusopetuksessa painotetaan oman ja toisten elämän arvokkuuden ymmärtämistä ja jäsentämistä, sukupolvien välistä vuorovaikutusta, yhdessä tekemistä, kulttuuriperinteiden ja ympäristön arvoa ja hyödyntämistä sekä taiteiden kohtaamista. Tärkeintä on tukea lasta tutkimaan omia kokemuksiaan maailmasta ja ilmaisemaan niitä.

Saavutettava taideharrastus

Salon kansalaisopisto on sitoutunut Saavutettava taideharrastus -merkin tavoitteisiin. Merkin kautta haluamme viestittää, että kaikki lapset ovat tervetulleita toimintaamme. Jos lapsi osallistuakseen tarvitsee erityistä tukea, olemme avoimia keskustelemaan hänen tarpeistaan ja kokeilemaan inklusiota sopivaan ryhmään. Tavoitteemme on, että jokainen lapsi kokee onnistuvansa toiminnassamme.

Taiteen perusopetuksen kurssit toimivat esteettömissä tiloissa. Päätoimipaikat Ylhäistentiellä ja Piritassa ovat täysin esteettömiä. Toimintaamme pääsee mukaan ilman pääsykokeita. Avustaja, vanhempi tai läheinen aikuinen voi olla lapsen tukena mukana harrastuksessa. Lapsen avustaja pääsee aina maksutta mukaan.

Olemme ehdottomasti kiusaamista vastaan, ja taiteen perusopetuksessa laadimme lukuvuoden alussa ryhmän säännöt yhdessä lasten kanssa. Päivitämme myös opettajiemme valmiuksia kohdata ja toimia erilaisten oppijoiden kanssa.

Toivomme yhteistyötä lapsen huoltajan kanssa. Opistolla on taidealoitteiset vastuupettajat, joiden kanssa voi avoimesti ja luottamuksellisesti keskustella lapsen tuen tarpeesta. Voimme yhdessä pohtia, miten voisimme parhaiten tukea lapsen taideharrastusta ja kuinka muokata taideopetuksen käytäntöjä lapsen tarpeiden mukaan.

Yhdenvertaisuus

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain 5 a §:n mukaan (609/1986, muutettu lailla 1329/2014) koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerralla. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella / koulutuksen järjestäjällä on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

1.3. Oppimiskäsitys

Oppimiskäsitys

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet perustuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppilas on aktiivinen toimija. Hän oppii asettamaan tavoitteita ja toimimaan tavoitteiden suuntaisesti sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa

osaamista. Kokemukset ja vuorovaikutus ympäristön kanssa samoin kuin eri aistien käyttö ja kehollisuus ovat oppimisen kannalta olennaisia.

Taiteen perusopetuksessa oppiminen on yksilöllistä ja yhteisöllistä tietojen ja taitojen rakentamista, joka vahvistaa oppilaan kulttuurista osallisuutta ja edistää hänen hyvinvointiaan. Oppiminen on kaikilla taiteenaloilla kokonaisvaltainen ja vuorovaikutteinen prosessi, joka kehittää oppilaan tietoja ja taitoja monipuolisesti. Se on erottamaton osa yksilön ihmisenä kasvua ja yhteisön hyvän elämän rakentamista.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään kokemuksiaan, tiedostamaan omat tapansa oppia ja käyttämään tätä tietoa oman oppimisensa kehittämiseen. Harjoittelu ja harjoittelemaan oppiminen ovat merkityksellisiä taitojen kehittymisen kannalta. Oppimisprosessin aikana saatava rohkaiseva ja kannustava ohjaus ja palaute vahvistavat oppilaan luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa. Monipuolisen, myönteisen ja realistisen palautteen antaminen ja saaminen ovat keskeinen osa oppimista edistävää vuorovaikutusta.

1.4. Oppimisympäristöt ja työtavat

Oppimisympäristöt

Taiteen perusopetuksessa oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja ja paikkoja sekä yhteisöjä ja käytäntöjä, joissa taiteenalan opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Lähtökohtana on, että oppimisympäristöt ovat fyysisesti, sosiaalisesti ja psyykkisesti turvallisia. Ne ovat ilmapiiriltään avoimia ja myönteisiä sekä rohkaisevat ja innostavat oppilaita kehittämään osaamistaan.

Monipuolisten oppimisympäristöjen tarkoituksena on tukea oppilaiden kasvua ja innostaa heidät oppimiseen. Ne myös tarjoavat jokaiselle oppilaalle mahdollisuuden onnistumiseen ja osaamisen kokemuksiin. Tavoitteena on, että oppimisympäristöt luovat edellytykset taiteenalan ominaiseen aktiiviseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Tavoitteena on myös luoda edellytyksiä taiteiden välisen osaamisen kehittämiseen.

Oppimisympäristöjen suunnittelussa ja kehittämisessä otetaan huomioon oppilaiden tarpeet, taidot ja kiinnostuksen kohteet sekä oppilaitoksen ulkopuolella tapahtuva osaamisen karttuminen. Asianmukaiset tilat, työvälineet ja materiaalit sekä tieto- ja viestintäteknologian tarkoituksenmukainen käyttö antavat mahdollisuuden taiteenalan opiskeluun opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Oppimisympäristöjen valinnassa otetaan huomioon oppilaitoksen ulkopuolisten toimijoiden tarjoamat mahdollisuudet. Erilaiset yhteistyöhankkeet muiden alojen toimijoiden ja organisaatioiden kanssa tuovat sosiaalisen ja yhteiskunnallisen näkökulman osaksi opintoja.

Kuvataidekoulussa, Käsityökoulussa, Sanataidekoulussa, Sirkuskoulussa, Tanssikoulussa ja Teatterikoulussa vallitsee avoin ja salliva ilmapiiri, joka rohkaisee oppilasta ilmaisemaan itseään paremmin ja kehittämään taitojaan. Opettaja asettaa oppilaiden kanssa yhdessä tavoitteita ryhmälle ja tukee oppilaita heidän omien tavoitteidensa saavuttamisessa. Opettaja huolehtii hyväksytyn opetussuunnitelman toteutumisesta ja ryhmän tavoitteellisesta etenemisestä. Opettajien valinnassa on tärkeää opettajan oma läheinen suhde opetettavaan alaan.

Opettaja vastaa ryhmän sosiaalisesta turvallisuudesta ja huolehtii, että oppimisympäristö ja ryhmän toiminta ovat suotuisia pitkäjänteiselle taiteelliselle työskentelylle ja yhdessä olemiselle. Oppiminen perustuu tekemällä oppimiseen, suunnitelmallisuuteen sekä kykyyn arvioida omaa oppimista.

1.5. Oppilaitoksen toimintakulttuuri

Toimintakulttuuri

Taiteen perusopetuksen oppilaitoksen toimintakulttuuri muotoutuu työtä ohjaavien normien tulkinnasta, vakiintuneista käytännöistä sekä sen jäsenten ajattelu- ja toimintatavoista. Yhteinen

toimintakulttuuri edistää taiteen perusopetuksen tehtävän, arvoperustan ja oppimiskäsityksen mukaisen opetuksen toteuttamista. Toimintakulttuuri tulee näkyväksi kaikessa toiminnassa ja vaikuttaa oppilaan kokemukseen osallisuudesta ja opetuksen laadusta.

Taiteen perusopetuksessa on tavoitteena luoda oppimista ja kestävää hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria, mikä edellyttää aitoa kohtaamista sekä välittävää ja kunnioittavaa vuorovaikutusta. Lähtökohtana on yhteisön jäsenten kokemus osallisuudesta, joka syntyy yhdessä toimimisesta ja kaikkien ottamisesta mukaan toimintaan. Kannustavassa toimintakulttuurissa hyväksytään myös oppiminen epäonnistumisten kautta. Arjen valinnoissa ja toiminnassa otetaan huomioon kestävä elämäntapa, kulttuurinen monimuotoisuus ja kielitietoisuus. Yhteinen toimintakulttuuri ohjaa myös taiteenalaan liittyvien oikeudellisesti suojeltujen etujen kuten sananvapauden, yksityisyyden suojan ja tekijänoikeuksien tuntemiseen.

Toimintakulttuurin kehittäminen tarkoittaa jatkuvaa pedagogiikan ja taiteenalan osaamisen kehittämistä. Olennaista toimintakulttuurin kehittämisessä on oppilaitoksen johtaminen sekä opetuksen arkikäytäntöjen organisointi, suunnittelu, toteuttaminen ja arviointi. Avointa ja rakentavaa vuorovaikutusta tarvitaan sekä oppilaitosyhteisön sisäisessä että huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävässä yhteistyössä.

Salon kansalaisopistossa opetusta antavat opettajat, jotka ovat suorittaneet pedagogiikan tai taidekasvatuksen opinnot tai osoittaneet niitä vastaavaa käytännön kokemusta, tietoa ja tuntemusta. Opettajien valinnassa on tärkeitä opettajan oma läheinen suhde opetettavaan alaan. Taiteen perusopetuksen toimintakulttuuri perustuu opettajien yhteiseen innostukseen, joita yhteiset projektit, koulutukset ja tapaamiset tukevat. Kuvataidekoululla, Käsityökoululla, Sanataidekoululla, Sirkuskoululla, Tanssikoululla ja Teatterikoululla on kaikilla omat käytäntönsä, jotka ovat hioutuneet palvelemaan oman taiteenalan oppimista. Taiteen perusopetusta hallinnoidaan Salon kansalaisopistolla kuitenkin keskitetysti, joten yhteiset toimintaperiaatteet ja säännöt toimivat luontevasti. Yhteisiä hankkeita ja pienempiä projekteja tehdään yhdessä aktiivisesti. Yhteisellä toiminnalla pyritään tukemaan paitsi yhteisöllisyyttä myös käsitystä ilmaisumahdollisuuksien laajuudesta eri taiteenaloilla.

1.6. Opintojen laajuus ja rakenne

Opintojen laajuus

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän laskennallinen laajuus on 18,52 opintopistettä (500 tuntia). Näistä yhteisten opintojen laskennallinen laajuus on vähintään 11,11 opintopistettä (300 tuntia). Teemaopintojen laskennallinen laajuus on vähintään 7,5 opintopistettä (200 tuntia). Yhteisten opintojen ja teemaopintojen suhde riippuu siitä, minkä ikäisenä oppilas aloittaa taiteen perusopetuksen. Laskennallisen laajuuden tunti on 45 minuuttia. Yhteisiä opintoja edeltävän varhaisiän kasvatuksen laajuudesta päättää koulutuksen järjestäjä.

Annettavan opetuksen tulee mahdollistaa opetussuunnitelmassa määriteltujen taiteenalan oppimäärän tavoitteiden ja sisältöjen saavuttaminen. Yleisen oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta järjestettäessä on pyrittävä joustavuuteen niin, että taiteenala, oppilaan ikä, aiemmin hankitut taidot ja tiedot sekä käytettävät opetusmenetelmät otetaan huomioon.

Opintojen rakenne

Yleisen oppimäärän opinnot eri taiteenaloilla muodostuvat taiteenalan yhteisistä opinnoista ja teemaopinnoista sekä mahdollisesta varhaisiän kasvatuksesta. Yhteisten opintojen ja teemaopintojen valtakunnalliset tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä varhaisiän kasvatuksen yleiset tavoitteet määritellään näissä opetussuunnitelman perusteissa taiteenaloittain. Taiteen perusopetusta voidaan järjestää myös aikuisille.

Yleisen oppimäärän yhteisten opintojen tarkoituksena on taiteenalan perustaitojen hankkiminen. Teemaopintojen tarkoituksena on yhteisissä opinnoissa hankittujen taitojen laajentaminen. Koulutuksen järjestäjä voi tarjota keskenään vaihtoehtoisia teemaopintojen opintokokonaisuuksia.

Koulutuksen järjestäjä määrittelee yhteisten opintojen ja teemaopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Mahdollisen varhaisiän kasvatuksen tavoitteet, sisällöt ja laajuus päätetään opetussuunnitelmassa.

Salon kansalaisopistossa opinnot koostuvat pääosin viikoittaisesta lähiopetuksesta. Yleisopinnot koostuvat yhden lukuvuoden mittaisista opintokokonaisuuksista, jotka visuaalisissa taiteissa sisältävät 54 oppituntia ja esittävisissä taiteissa 60 oppituntia. Teemaopinnot koostuvat yhden lukukauden mittaisista, 40-45 oppitunnin opintokokonaisuuksista. Teemaopintojen opintokokonaisuuksia mahtuu lukuvuoteen kaksi. Lähiopetusta voidaan antaa myös lyhytkurssien, projektien, kiertävien työpajojen, leirien ja yhteisten opintovierailujen muodossa. Teemaopinnot voidaan toteuttaa myös yhteistyössä muiden taiteen perusopetuksen ryhmien ja opettajien kanssa.

Oppilaalla on mahdollisuus opiskella samanaikaisesti myös useammassa eri taiteenalojen ryhmissä tai saman taiteenalan rinnakkaisryhmässä, esim. sekä yleisopinnoissa että teemaopinnoissa, mikäli ryhmissä on tilaa. Oppilas voi 19-vuotiaaksi asti jatkaa taiteen perusopetuksen opintojaan myös sen jälkeen kun 18,5 opintopisteen (500 tunnin) oppimäärä on suoritettu, mikäli ryhmissä on tilaa.

Kohdassa *Oppimäärän yksilöllistäminen* kerrotaan mahdollisuuksista tehdä korvaavia suorituksia, jos opinnoista puuttuu pieniä tuntimääriä.

1.7. Yleisen oppimäärän yhteiset tavoitteet

Yleisen oppimäärän yhteiset tavoitteet

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tavoitteena on elinikäisen taidesuhteen ja kulttuurisen osallisuuden edistäminen. Taiteenalan yleisen oppimäärän opinnot tarjoavat innostavia ja monipuolisia mahdollisuuksia taiteen tekemiseen ja kokemiseen sekä taiteesta nauttimiseen. Oppilaita kannustetaan pohtimaan taiteen merkitystä omassa elämässä sekä vaikuttamaan omaan elinympäristöönsä taiteen keinoin.

Yleisen oppimäärän tavoitteena on oppimisen ilon, opiskelumotivaation ja luovan ajattelun edistäminen. Opetuksessa huomioidaan oppilaiden yksilölliset oppimisen tarpeet ja lähtökohdat. Oppilasta kannustetaan ja ohjataan valitsemaan itselleen merkityksellisiä tapoja tehdä taidetta.

Yleisen oppimäärän opinnoissa oppilaat kokeilevat, harjoittelevat ja soveltavat taiteenalan ilmaisukeinoja moniaistisesti. Opetus tukee oppilaiden ajattelun taitojen ja monilukutaidon kehittymistä myös taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntämällä. Oppilaita kannustetaan tutustumaan taiteenalaan historiallisesta ja yhteiskunnallisesta näkökulmasta.

1.8. Oppilaaksi ottamisen periaatteet

Oppilaaksi ottaminen

Vapaat oppilaspaikat täytetään lukuvuoden alussa ilmoittautumisjärjestyksessä. Vapaille oppilaspaikoille voi tulla mukaan tapauskohtaisesti myös kesken lukuvuotta. Aikaisemmin Salossa taiteen perusopetusta opiskelleille taataan jatkomahdollisuus siten, että heillä on mahdollisuus varata oppilaspaikkansa etukäteen seuraavaksi lukuvuodeksi jo kuluvan lukuvuoden lopussa.

Kaikki uudet hakijat (sekä uusiin ryhmiin että vapautuneille paikoille) ilmoittautuvat erikseen ilmoitettavana ajankohtana. Ilmoittautuminen vahvistetaan alaikäisen oppilaan huoltajan tai täysikäisen oppilaan toimesta joko sähköisessä ilmoittautumisjärjestelmässä tai allekirjoituksella ilmoittautumislomakkeessa. Vahvistuksen yhteydessä alaikäisten oppilaiden huoltajilta tai täysikäiseltä oppilaalta pyydetään kirjallinen suostumus siihen, että opetuksen yhteydessä otettuja valokuvia oppilaista ja heidän töistään voidaan käyttää mm. opiston www-sivuilla, julkaisuissa ja näyttelyissä.

1.9. Oppimäärän yksilöllistäminen

Oppimäärän yksilöllistäminen

Koulutuksen järjestäjä kuvaa opetussuunnitelmassaan menettelytavat, joiden avulla voidaan tarvittaessa yksilöllistää oppimäärää vastaamaan oppilaan opiskelu- ja oppimisedellytyksiä. Oppimäärää yksilöllistettäessä menettelyt dokumentoidaan koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Oppilaalle laaditaan tällöin esimerkiksi henkilökohtainen opiskelusuunnitelma yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Yksilöllistäminen voi tarkoittaa tavoitteiden, sisältöjen, opiskeluajan, opetuksen toteuttamistavan, tarvittavien tukitoimien ja arviointimenettelyn yksilöllistämistä. Yksilöllistäminen tehdään niin, että oppilas voi kehittää taitojaan omista lähtökohdistaan. Mahdollisuudesta yksilöllistää oppimäärää annetaan tietoa huoltajille.

Opintojen tukeminen

Oppilas saa ryhmässä ollessaan ikä- ja taitotasonsa mukaista opetusta niin, että jokainen lukuvuosi tukee etenemistä. Jos oppilas aloittaa opinnot myöhemmin kuin seitsemänvuotiaana, hän useimmiten aloittaa heti ikäänsä vastaavassa ryhmässä.

Opintokokonaisuus katsotaan suoritetuksi, kun oppilas on ollut läsnä vähintään kahdeksankymmentä prosenttia annetuista opetustunneista. Esim. pitkien sairauslomien tai opintokiireiden yhteydessä vajaan jättänyt opintoja voidaan tapauskohtaisesti merkitä suoritetuksi opintokokonaisuuden läsnäolotuntien määrää. Vanhemmat oppilaat voivat poikkeustapauksissa suorittaa pieniä määriä puuttuvia tunteja myös muulla opettajan ehdottamalla ja hyväksymällä tavalla, kuten näyttelyiden ripustuksilla, työnäytöksillä tapahtumissa tms.

Ryhmässä voi olla kielelliseltä taustaltaan, vuorovaikutustaidoiltaan tai fyysisiltä valmiuksiltaan hyvin erilaisia oppilaita, mikä otetaan huomioon opetusta järjestettäessä. Oppilaan mukana voi myös tarvittaessa osallistua oma avustaja, tulkki tai tukihenkilö. Salon kansalaisopisto ei palkkaa henkilökohtaisia avustajia oppitunneille.

Oppilaan valmiudet

Taiteen perusopetuksen yleinen oppimäärä on tarkoitettu 7-19 -vuotiaille lapsille ja nuorille. Osallistuminen edellyttää samankaltaista koulukypsyyttä kuin peruskoulun käyminen. Kouluvalmis oppilas on kiinnostunut asioiden oppimisesta. Hänellä on riittävä sosiaalinen ja tunne-elämän kypsyyttä. Tähän liittyy mm. pettymystilanteiden sietäminen ja valmius irtaantua vanhemmistaan harrastuksen ajaksi. Pienten lasten kanssa oppitunneilla harjoitellaan vielä itsenäisyyttä ja omista tavaroista huolehtimista. Opetellaan yhteisiä sääntöjä ja yhteistyötä ryhmässä. Poikkeustapauksissa mukaan voi toisinaan tulla vanhempi tai muu tukihenkilö. Jos oppilas ei kuitenkaan sopeudu ryhmässä toimimiseen, tai hän on vaaraksi itselleen tai muille oppilaille, hänet voidaan erottaa taiteen perusopetuksesta.

1.10. Oppimisen arviointi

Arvioinnin tehtävä

Arvioinnin tehtävänä on ohjata oppilaan oppimista, tukea hänen edistymistään opinnoissa ja kehittää hänen edellytyksiään itsearviointiin. Palautteella ohjataan oppilasta omien tavoitteiden suuntaiseen opiskeluun sekä oman oppimisprosessin ymmärtämiseen. Oppilaan työskentelyä arvioidaan monipuolisesti. Arviointi on oppimiseen kannustavaa, oikeudenmukaista ja eettisesti kestävä.

Arviointi opintojen aikana

Oppilaan oppimista ohjataan ja arvioidaan monipuolisesti oppimisprosessin eri vaiheissa. Arviointi ja sen pohjalta annettava jatkuva palaute on vuorovaikutteista ja edistää oppilaiden osallisuutta. Oppilaita ohjataan oman oppimisen pohdintaan itsearviointi- ja vertaisarviointitaitoja kehittämällä.

Oppilaita rohkaistaan havainnoimaan omaa ja yhteistä työskentelyä sekä antamaan rakentavaa palautetta.

Arviointi opintojen aikana perustuu opetussuunnitelmassa kuvattuihin yhteisten opintojen ja teemaopintojen opintokokonaisuuksien tavoitteisiin. Opintojen aikaisessa arvioinnissa otetaan huomioon näissä opetussuunnitelman perusteissa kuvatut taiteenalan yleisen oppimäärän arvioinnin kohteet. Arviointi ei kohdistu opiskelijoiden arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin.

Ryhmissä annetaan monipuolista palautetta. Arviointi on kannustavaa ja rohkaisevaa ja ohjaa oppilasta myös omien tavoitteiden asettamiseen. Palautetilanteissa opetellaan myös keskustelemaan oppilaiden tuotoksista ja analysoimaan niitä. Monipuoliseen, jatkuvaan arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen muotoja: suullisia, kirjallisia tai monitaiteellisia. Oppilaita kannustetaan koko opetuksen ajan myös itsearviointiin ja vertaisarviointiin.

Oppilasta perehdytetään taiteenalan arvioinnin, periaatteisiin ja käytäntöihin. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa oppilaan vuoden aikana suorittamista opintokokonaisuuksista koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelmassaan päättämällä tavalla.

Yleisen oppimäärän opintojen aikaista arviointia täsmennetään taiteenalakohtaisesti näissä taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteissa.

Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aikaisemmin suorittamansa opinnot tai muutoin hankittu osaaminen arvioiduksi ja tunnustetuksi. Osaamisen tunnustaminen tehdään perustuen aikaisempiin todistuksiin tai näyttöihin, joita verrataan kunkin hyväksiluettavan opintokokonaisuuden tavoitteisiin ja sisältöihin. Myös oppilaan siirtyessä opiskelemaan oppimäärästä toiseen osaamisen tunnustamisessa ja opintojen hyväksilukemisessa menetellään, kuten edellä on kuvattu.

Myös muualla kuin Salon kansalaisopistossa suoritettut taiteen perusopetuksen opinnot voidaan lukea osaksi opintokokonaisuutta. Muualla tehdyistä suorituksista tulee olla kirjallinen todistus.

Aiemmin suoritettut saman alan taiteen perusopetuksen opinnot luetaan hyväksi, kun tarkistetaan oppilaan päättötodistuksen saamiseen oikeuttavia opintoja. Visuaalisten taiteiden (käsityö, kuvataide, arkkitehtuuri, audiovisuaalinen taide) kaikkien suuntautumisvaihtoehtojen opinnot luetaan hyväksi visuaalisten taiteiden päättötodistusta kirjoittaessa. Samoin esittävien taiteiden (sirkus, tanssi, teatteri) opinnot voidaan päättötodistuksessa laskea yhteen. Taiteen perusopetuksen taiteidenväliset opinnot ja työpajat luetaan osaksi opintoja, jos opiskelijan oma taiteenala on ollut opintokokonaisuudessa mukana. Esimerkiksi teatterin ja käsityön yhteinen työpaja voidaan hyväksilukea myös kuvataiteen (huom. visuaaliset aineet) opintoihin.

Hyväksi lukeminen tapahtuu opintokokonaisuuksittain siten, että mikäli muualla / aiemmin suoritettu opintokokonaisuus vastaa opetussisällöltään taiteenalan yleisiä opintoja ja on tuntimäärältään vähintään 54 t, katsotaan sen vastaavan yhtä yleisten opintojen opintokokonaisuutta.

Mikäli muualla/aiemmin suoritettu opintokokonaisuus vastaa opetussisällöltään taiteenalan teemaopintoja ja on tuntimäärältään vähintään 40 t, katsotaan sen vastaavan yhtä teemaopintojen opintokokonaisuutta.

Opintokokonaisuus katsotaan suoritetuksi, jos oppilas on läsnä noin kahdeksankymmentä prosenttia tunneista ja / tai saavuttaa opetussuunnitelman tavoitteet. Puuttuvien tuntien korvaamisesta sovitaan opettajan kanssa. Korvaamisen tapoja käsitellään enemmän kohdassa Opintojen laajuus ja rakenne.

Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Oppilaalle annetaan taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistus sen jälkeen, kun hän on suorittanut sekä yleisen oppimäärän yhteiset opinnot että teemaopinnot.

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistus

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistuksen tulee sisältää seuraavat asiat:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- oppilaitoksen nimi
- taiteenala
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika vuosina
- oppilaan suorittamat yleisen oppimäärän yhteiset opinnot
 - kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- oppilaan suorittamat yleisen oppimäärän teemaopinnot
 - kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- jos koulutusta järjestetään opetus- ja kulttuuriministeriön luvalla, merkitään todistukseen ministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman
- kunnan omalla päätöksellään järjestämässä taiteen perusopetuksessa todistukseen merkitään taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman hyväksymispäivämäärä
- jos kunta tai asianomaisen ministeriön myöntämän taiteen perusopetuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä hankkii taiteen perusopetuksesta annetussa laissa tarkoitetut palvelut julkiselta tai yksityiseltä yhteisöltä tai säätiöltä, merkitään yhteisön tai säätiön tämän sopimuksen perusteella antaman taiteen perusopetuksen todistukseen sopimuksen päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin kunta tai asianomaisen ministeriön myöntämän taiteen perusopetuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman
- merkintä, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti.

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistuksessa ei käytetä numeroarvostelua. Todistus voi sisältää liitteitä.

Osallistumistodistus oppilaan suorittamista taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opinnoista

Oppilaalle annetaan pyydettyä osallistumistodistus suorittamistaan taiteenalan yleisen oppimäärän opinnoista, jos opinnot keskeytyvät tai oppilas tarvitsee niitä muusta syystä. Osallistumistodistuksessa ei käytetä numeroarvostelua. Todistus voi sisältää liitteitä.

1.11. Yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa

Taiteen perusopetuksen tehtävä

Taiteen perusopetuksen tehtävänä on rakentaa kestävää tulevaisuutta taiteen keinoin. Opetus perustuu moniarvoiselle ja uudistuvalla kulttuuriperinnölle. Taiteenalan opetuksessa vahvistetaan oppilaan omaehtoisen ilmaisun, tulkinnan ja arvottamisen taitoja. Opinnot tukevat oppilaiden luovan ajattelun ja osallisuuden kehittymistä. Taiteen perusopetus vahvistaa oppilaiden identiteettien rakentumista ja kulttuurisen lukutaidon kehittymistä.

Taiteen perusopetus luo edellytyksiä taiteen ja taidekasvatuksen kehittämiseksi Suomessa. Taiteen perusopetuksen tehtävää toteutetaan yhteistyössä muiden taidekasvatusta antavien oppilaitosten ja tahojen kanssa paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

Oppimisympäristöt

Taiteen perusopetuksessa oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja ja paikkoja sekä yhteisöjä ja käytäntöjä, joissa taiteenalan opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Lähtökohtana on, että oppimisympäristöt ovat fyysisesti, sosiaalisesti ja psyykkisesti turvallisia. Ne ovat ilmapiiriltään avoimia ja myönteisiä sekä rohkaisevat ja innostavat oppilaita kehittämään osaamistaan.

Monipuolisten oppimisympäristöjen tarkoituksena on tukea oppilaiden kasvua ja innostaa heidät oppimiseen. Ne myös tarjoavat jokaiselle oppilaalle mahdollisuuden onnistumiseen ja osaamisen kokemuksiin. Tavoitteena on, että oppimisympäristöt luovat edellytykset taiteenalan ominaiseen aktiiviseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Tavoitteena on myös luoda edellytyksiä taiteiden välisen osaamisen kehittämiseen.

Oppimisympäristöjen suunnittelussa ja kehittämisessä otetaan huomioon oppilaiden tarpeet, taidot ja kiinnostuksen kohteet sekä oppilaitoksen ulkopuolella tapahtuva osaamisen karttuminen. Asianmukaiset tilat, työvälineet ja materiaalit sekä tieto- ja viestintäteknologian tarkoituksenmukainen käyttö antavat mahdollisuuden taiteenalan opiskeluun opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Oppimisympäristöjen valinnassa otetaan huomioon oppilaitoksen ulkopuolisten toimijoiden tarjoamat mahdollisuudet. Erilaiset yhteistyöhankkeet muiden alojen toimijoiden ja organisaatioiden kanssa tuovat sosiaalisen ja yhteiskunnallisen näkökulman osaksi opintoja.

Yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa

Yhteistyö oppilaiden vanhempien ja huoltajien kanssa on olennainen osa toimivaa yhteisöä. On tärkeää, että kotona tiedetään, mitä lapsi harrastaa, mitkä ovat harrastuksen tavoitteet ja mitä tunteilla tehdään. Ihanteena on, että opettajien ja huoltajien välille syntyy luottamus ja kunnioitus, joka motivoi myös perhettä tukemaan lapsen ja nuoren harrastusta. Koteihin lähetetään tiedotteita lukuvuoden kulusta. Vanhemmille järjestetään mahdollisuuksia osallistua ryhmän toimintaan esimerkiksi retkillä, vierailuilla ja teemapäivinä. Myös lasten ja nuorten esityksiin ja näyttelyihin vanhemmat kutsutaan erityisesti. Yhteydenpito taiteen perusopetuksen ja kotien välillä pidetään mutkattomana ja luotettavana.

Opetuksessa on tärkeää taiteiden välinen luova vuorovaikutus. Virikkeitä ja yhteistyötä haetaan kaikkien taiteenalojen parista. Yhteistyötä toteutetaan poikkitaiteellisina projekteina.

Salon kansalaisopisto toimii yhteistyössä taidekasvatusta antavien oppilaitosten, kaupungin perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen sekä kulttuurilaitosten, eri toimialojen ja kolmannen sektorin kanssa. Taiteen perusopetuksessa itsenäisesti ja ryhmissä toteutuneet tuotokset tuodaan esille ja yleisön tavoitettaviksi mahdollisimman usein erilaisia yhteistyökanavia hyödyntäen. Salon taiteen perusopetus näkyy ja kuuluu esitysten, näyttelyiden ja projektien muodoissa kaupunkilaisten ulottuvilla.

1.12. Toiminnan jatkuva kehittäminen

Toimintakulttuuri

Taiteen perusopetuksen oppilaitoksen toimintakulttuuri muotoutuu työtä ohjaavien normien tulkinnasta, vakiintuneista käytännöistä sekä sen jäsenten ajattelu- ja toimintatavoista. Yhteinen toimintakulttuuri edistää taiteen perusopetuksen tehtävän, arvoperustan ja oppimiskäsityksen mukaisen opetuksen toteuttamista. Toimintakulttuuri tulee näkyväksi kaikessa toiminnassa ja vaikuttaa oppilaan kokemukseen osallisuudesta ja opetuksen laadusta.

Taiteen perusopetuksessa on tavoitteena luoda oppimista ja kestävää hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria, mikä edellyttää aitoa kohtaamista sekä välittävää ja kunnioittavaa vuorovaikutusta. Lähtökohtana on yhteisön jäsenten kokemus osallisuudesta, joka syntyy yhdessä toimimisesta ja kaikkien ottamisesta mukaan toimintaan. Kannustavassa

toimintakulttuurissa hyväksytään myös oppiminen epäonnistumisten kautta. Arjen valinnoissa ja toiminnassa otetaan huomioon kestävä elämäntapa, kulttuurinen monimuotoisuus ja kielitietoisuus. Yhteinen toimintakulttuuri ohjaa myös taiteenalaan liittyvien oikeudellisesti suojeltujen etujen kuten sananvapauden, yksityisyyden suojan ja tekijänoikeuksien tuntemiseen.

Toimintakulttuurin kehittäminen tarkoittaa jatkuvaa pedagogiikan ja taiteenalan osaamisen kehittämistä. Olennaista toimintakulttuurin kehittämisessä on oppilaitoksen johtaminen sekä opetuksen arkikäytäntöjen organisointi, suunnittelu, toteuttaminen ja arviointi. Avointa ja rakentavaa vuorovaikutusta tarvitaan sekä oppilaitosyhteisön sisäisessä että huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävässä yhteistyössä.

Toiminnan jatkuva kehittäminen

Taiteen perusopetus Salon kansalaisopistossa on elävä kokonaisuus, joka muuttuu jokaisen ryhmän myötä, ja jokainen ryhmä muodostuu jokaisen oppilaan tavasta ilmaista ja olla ryhmässä. Toisinaan ryhmän on aika kerätä taitoja ja keskittyä jonkin asian sitkeään harjoittamiseen. Toisinaan taas on aika irrotella ja heittäytyä uusiin seikkailuihin. Taideopettajien yhteistyössä ideoidaan rajapintoja ja yhtymäkohtia sellaisten ryhmien välille, joiden ohjelmaan ja ilmapiiriin se kulloinkin sopii. Näin syntyy pieniä ja laajempia projekteja eri ikäryhmien ja taiteenalojen välillä.

Taiteen perusopetuksen antia Salossa kehitetään myös hankkeissa. Salon kansalaisopiston *Mitä tääl tapahtuu?!* –hanke toimi(i) taiteen perusopetuksen saatavuuden parantamiseksi Salossa vuosina 2016-2018 (2019) osana hallituksen kärkihanketta.. Hanke vie taiteen perusopetusta yläkoulujen, alakoulujen ja esikoulujen yhteyteen niin, että osallistuminen taideharrastukseen olisi mahdollisimman vaivatonta. Kiinteä yhteistyö taiteen perusopetuksen saavutettavuuden hyväksi koulujen ja varhaiskasvatuksen kanssa on uusia ovia avaavaa toimintaa. Hankkeen sisällä Salon kansalaisopisto on myös ensi kertaa päässyt kokeilemaan taiteen perusopetuksen valmentavaa opetusta.

Taiteen perusopetus on olennainen osa Salon kansalaisopiston toimintaa. Sen tunnettuutta ja arvostusta lisätään koko toiminnan voimin. Taiteen harrastamisen täytyy joustaa lasten ja nuorten elämässä ja nykypäivän murroksessa. Taiteen perusopetus nähdään jatkuvassa liikkeessä olevana toimintana, joka voidaan tuoda uusiin paikkoihin, muotoihin ja projekteihin kulloisenkin tarpeen ja tilanteen mukaan. Laajemmassa mittakaavassa myös mahdollisuus suunnata taiteen perusopetusta kokonaan uusille ikäryhmille (valmentava opetus ja opinnot aikuisille) pidetään avoimena.

2. Taiteenalat

2.1. Kuvataide

Sinisen maalarin kuvasi Satu Mäkipuro

Kuvataiteen yleisen oppimäärän tehtävänä on tukea oppilaan kasvua, itsetuntemusta, identiteetin rakentumista ja kulttuurista osaamista kuvataiteen keinoin. Opetus vahvistaa oppilaan kokemusta itsestään visuaalisen kulttuurin aktiivisena toimijana sekä luovana ja vastuullisena yhteisön jäsenenä. Opinnot kehittävät visuaalisen havainnoinnin, ajattelun, ilmaisun, tulkinnan ja arvottamisen taitoja sekä luovat edellytyksiä uuden oppimiselle.

Opetus rakentaa yhteyksiä oppilaiden omien kuvallisten kulttuurien sekä kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin välille. Opinnoissa tarkastellaan visuaalisen kulttuurin jatkuvaa muuntumista ja avoimia rajoja. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia syventyä heille merkityksellisiin sisältöihin, teemoihin ja ilmaisun keinoihin. Oppilaiden kokemusmaailmaan kiinnittyvällä lähestymistavalla luodaan perustaa oivalluksia herättävälle oppimiselle ja tekemisen ilolle. Oppilasta kannustetaan nauttimaan kuvataiteesta sekä arvostamaan omaa ja muiden taiteellista työtä.

Opintojen edetessä oppilas oppii tulkitsemaan ja arvioimaan kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria eri näkökulmista. Opetuksessa innostetaan pohtimaan taiteiden ja tieteiden yhteyksiä sekä löytämään niistä uusia oivalluksia. Oppilaita kannustetaan käyttämään taiteen toimintatapoja yhteistyön, vuorovaikutuksen, osallistumisen ja vaikuttamisen välineenä. Opinnot luovat perustaa oppilaan omakohtaisen taidesuhteen kehittymiselle ja kuvataiteen elinikäiselle harrastamiselle.

Kuvataidekoulun keskeisenä tavoitteena on tukea oppilaan visuaalisen ajattelun sekä esteettisen ja eettisen tietoisuuden kehittymistä sekä antaa valmiuksia omaan visuaaliseen ilmaisuun. Koko toiminnan kantavana voimana on tekemisen ja luomisen ilo. Tätä kautta toteutuu myös kuvataiteen perusopetuksen pitkän aikavälin tavoite: oppilaalle syntyy henkilökohtainen suhde taiteeseen.

Kuvataiteen alueella tieto ja taito syntyvät omien kokemusten, havaintojen ja oman tekemisen kautta. Kuvataidekoulussa pyritään toimimaan lapsen ehdoilla hänen omista lähtökohdistaan käsin - opetuksen sisällöt ja opetusmenetelmät suunnitellaan oppilaiden ikään ja kehitysvaiheeseen sopiviksi. Oppimisprosessi on kokonaisvaltainen ilmiö, jossa uudet tiedot ja taidot liitetään aiemmin omaksuttuihin ja sovelletaan jo opittua uusissa yhteyksissä.

Keskeistä on oppilaan visuaalisen havaintokyvyn ja kuvallisen ajattelun sekä ilmaisun kehittäminen kuvataiteen avulla. Kuvataidekoulussa on avoin, tutkiva ja kokeileva työote. Myös opettaja on oppija ja tutkija. Hän arvioi omaa opetustaan ja oppilaiden oppimista ja voi tarvittaessa tehdä muutoksia opetuskäytäntöihin.

2.1.1. Varhaisiän kuvataidekasvatus

Varhaisiän kuvataidekasvatuksen lähtökohtana ovat lapsen elämismaailmaa koskettavat visuaalisen kulttuurin ilmiöt. Opetuksessa kuvataidetta ja visuaalista maailmaa lähestytään leikinomaisin keinoin rohkaisten lasta ilmaisemaan ja pohtimaan havaintojaan ja tulkintojaan nähdystä, kuullusta, koetusta ja kuvitellusta. Lapsen aktiivista toimijuutta ja moniaistista suhdetta maailmaan vahvistetaan tutkivien, kokeilevien ja monitaiteisten työskentelytapojen kautta. Opetus kannustaa iloitsemaan omasta ja toisten työstä sekä toimimaan ryhmässä muut huomioiden. Motorisia taitoja ja pitkäjänteisyyttä harjoitellaan kokeilemalla vaihtelevia työtapoja ja välineitä. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisen varhaisiän kuvataidekasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

Varhaisiän taiteen perusopetus Salossa

Salon kansalaisopiston *Mitä tääl tapahtuu?!* –hanke toimi(i) taiteen perusopetuksen saatavuuden parantamiseksi Salossa vuosina 2016-2018 (2019) osana hallituksen kärkihanketta. Yhteistyö varhaiskasvatuksen kanssa aloitettiin ja salolaisten esikoulujen yhteyteen järjestettiin poikkitaiteellisia Taidepajoja, joissa esikoululaiset saivat osallistua kuvataiteen, käsityön ja teatteritaiteen yhteiseen varhaisiän taidekasvatukseen. Salon kansalaisopisto kehittää varhaisiän taiteen perusopetusta tulevana vuosina.

Alle kouluikäisille järjestetään taideopintoja, jotka voivat olla poikkitaiteellisia tai keskittyä yhteen tai kahteen taiteenalaan. Opetusryhmät kokoontuvat päiväkotien tai kansalaisopiston tiloissa kerran viikossa iltapäivisin tai iltaisin. Ryhmien koko on 7-12 opiskelijaa ryhmää kohden.

Alle kouluikäinen lapsi voi osallistua varhaisiän opintoihin ennen taiteen perusopetuksen opintojen aloittamista. Varhaisiän opinnot kannustavat lasta jatkamaan taiteen perusopintoihin ja luovat pohjaa aktiiviselle taiteen harrastamiselle. Ne eivät sisälly laskennallisesti taiteen perusopetuksen yleisiin oppimääriin.

Varhaisiän opinnoissa työskentely on kokonaisvaltaista ja toiminnallista sekä moniaistista ja elämyksellistä. Keskeistä on leikki ja tekemisen ilo sekä monipuolisten havaintojen tekeminen ja niiden käyttäminen visuaalisessa ja draamallisessa työskentelyssä. Lapsi harjoittelee toisten huomioon ottamista ja työhön keskittymistä sekä edellytystensä mukaan myös omasta työtilasta ja -välineistä huolehtimista. Hän harjoittelee myös ajatustensa ja tunteidensa ilmaisemista monipuolisesti eri taiteenalojen keinoin. Opetuksen sisällöt suunnitellaan huomioiden oppilaiden ikä ja kehitysvaihe. Opinnot luovat samalla pohjaa tuleville kuvataiteen, käsityön ja teatteritaiteen opinnoille.

2.1.2. Kuvataiteen yhteiset opinnot

Salon kuvataidekoulun tavoitteet

Kuvataidekoulun opetuksen keskeisinä tavoitteina ovat tukea oppilaan visuaalisen ajattelun sekä esteettisen ja eettisen tietoisuuden kehittymistä sekä antaa valmiuksia omaan visuaaliseen ilmaisuun. Koko toiminnan kantava voima on tekemisen ja ilmaisun ilo. Tätä kautta toteutuu myös kuvataiteen perusopetuksen pitkän aikavälin tavoite: oppilaalle syntyy henkilökohtainen suhde taiteeseen. Yleisen oppimäärän tehtävänä on kehittää sellaisia tietoja ja taitoja, joita oppilas tarvitsee eri elämän aloilla ja jotka antavat hänelle valmiuksia hakeutua myöhempiin opintoihin.

Kuvataiteen alueella tieto ja taito syntyvät omien kokemusten, havaintojen ja oman tekemisen kautta. Kuvataidekoulussa pyritään toimimaan lapsen ehdoilla hänen omista lähtökohdistaan käsin - opetuksen sisällöt ja opetusmenetelmät suunnitellaan kullekin kohderyhmälle sopiviksi.

Oppimisprosessi on kokonaisvaltainen ilmiö, jossa uudet tiedot ja taidot liitetään aiemmin omaksuttuihin ja sovelletaan jo opittua uusissa yhteyksissä.

Keskeistä on oppilaan visuaalisen havaintokyvyn ja kuvallisen ajattelun kehittäminen sekä luovuuden ja henkisen kasvun tukeminen kuvataiteen avulla. Kuvataidekoulussa on avoin, tutkiva ja kokeileva työote. Myös opettaja on oppija ja tutkija. Hän arvioi omaa opetustaan ja oppilaiden oppimista ja voi tarvittaessa tehdä muutoksia opetuskäytäntöihin.

Kuvataiteen yhteiset opinnot

Kuvataiteen yhteisten opintojen tarkoituksena on taiteenalan perustaitojen hankkiminen. Opintojen tavoitteena on rohkaista ja tukea oppilaan kuvallista ilmaisua, omakohtaisen taidesuhteen muotoutumista sekä identiteetin rakentumista. Koulutuksen järjestäjä määrittelee yhteisten opintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta.

Salon kuvataidekoulun opetuksen tavoitteet ja sisällöt rakennetaan niin, että ne opintokokonaisuudesta toiseen edettäessä monipuolistuvat ja syvenevät. Opetus on teemallista, ja siinä otetaan huomioon oppilaan ikä ja visuaalisten taitojen kehitysvaihe.

Kuvataidekoulussa oppilas oppii ilmaisemaan itseään kuvataiteen eri osa-alueilla, joita ovat visuaalinen ilmaisu, visuaalinen media, oppilaan oman koetun ympäristön visuaaliset ilmiöt, muotoilu ja esineympäristö sekä kulttuuriperintö. Oppilas oppii hahmottamaan, ymmärtämään, tulkitsemaan ja arvottamaan kuvataiteen ilmiöitä nyky-yhteiskunnassa erilaisista näkökulmasta.

Oppilas harjoittelee kuvan visuaalisten peruselementtien käyttämistä sekä tutustuu eri materiaalien ja tekniikoiden ilmaisullisiin mahdollisuuksiin. Hän opettelee materiaalien ja työskentelyvälineiden käyttämistä tarkoituksenmukaisesti, turvallisesti ja kestävästi kehityksen mukaisesti. Opintoissa tarkastellaan kuvataiteen ja arjen kuvia sekä kehitetään oppilaan kulttuurin, nykyaikaisen ja taidehistorian tuntemusta.

Kuvallinen työskentely pohjautuu oppilaan havaintoihin, mielikuviin ja mielikuvitukseen. Oppilas opettelee tulkitsemaan ja arvioimaan myös sanallisesti omaa ja muiden työskentelyä ja töitä.

Taidesuhde

Opetuksen tavoitteena on

- tukea oppilaan taidekäsitteiden ja itsetuntemuksen kehittymistä tavoitteellisen kuvailmaisun kautta
- kannustaa oppilasta oman ilmaisun kehittämiseen kuvallisen työskentelyn ja sen reflektoinnin avulla
- innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kuvailmaisun keinoihin ja prosesseihin, taiteiden välisiin työskentelytapoihin sekä hänelle merkitykselliseen taiteeseen.

Visuaalinen lukutaito

Opetuksen tavoitteena on

- innostaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä moniaistisesti sekä taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntäen
- kannustaa oppilasta tutkimaan erilaisia kuvia, median ilmiöitä ja ympäristön visuaalisuutta
- ohjata oppilasta tulkitsemaan visuaalista kulttuuria eri näkökulmasta
- kannustaa oppilasta käyttämään erilaisia kuvatulkinnan keinoja, jatkamaan tulkintojaan ja keskustelemaan niistä
- innostaa oppilasta pohtimaan kuvataidetta historiallisesta, kulttuurisesta, yhteiskunnallisesta ja tulevaisuuden näkökulmasta.

Osallisuus ja vaikuttaminen

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta pohtimaan kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja

- rohkaista oppilasta tarkastelemaan omassa kuvailmaisussa ja toiminnassa ilmeneviä arvoja
- ohjata oppilasta kriittisen ajattelun kehittämiseen
- kannustaa oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään ja ottamaan kantaa taiteen keinoin.

Keskeiset sisällöt

Opetuksessa tutkitaan ihmisenä olemista, luontoa ja kulttuuria taiteen keinoin. Kuvataidetta lähestytään henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen merkitysten kantajana, välittäjänä ja purkajana.

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

Opetuksessa tutkitaan kuvan kieltä ja kuvan merkitysten rakentumista sekä harjoitellaan visuaalista havaitsemista ja ajattelua, sanallistamista ja kuvista keskustelemista. Opinnoissa kokeillaan erilaisten välineiden ja materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia sekä hyödynnetään digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia taiteellisessa ilmaisussa.

Omat kuvat

Opetuksessa tutkitaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista, toimintatavoista ja elämänpiiristä sekä heille merkityksellisistä kuvakulttuureista nousevia sisältöjä. Opinnoissa pohditaan oppilaiden omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Taiteen maailmat

Opetuksessa tutkitaan teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisten taiteiden lajeja. Opinnoissa tutustutaan nykyaikaisen taiteen toimintatapoihin, pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä käsitellään taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taidetoimintaan. Opinnoissa tutustutaan taiteen instituutioihin, muihin kulttuurikohteisiin, ajankohtaisiin taiteen ilmiöihin ja visuaalisten alojen ammattilaisten työhön.

Visuaalinen ympäristö

Opetuksessa tutkitaan erilaisia luonnonympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, mediaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureja. Opinnoissa harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista.

Kuvataiteen yhteiset opinnot, opintokokonaisuudet 1-6

Tavoitteet ja sisällöt:

Yhteisten opintojen tavoitteena on erityisesti se, että oppilas saa kokemuksen ja oman työn välityksellä käsityksen kuvallisen ilmaisun luonteesta ja ilmiöiden moninaisuudesta. Vaikka tavoitteena on yleensä konkreettinen visuaalinen tulos, on itse tekemisen prosessi sinänsä yhtä tärkeä.

Kuvataideopetus on visuaalisen kielen opetusta. Kuvassa kaikki siinä käytetyt elementit ovat esillä samanaikaisesti, simultaanisesti, joten myös kuvataideopetuksen tulee olla simultaanista. Oppisisällöt ovat tietyllä tavalla päällekkäisiä; esimerkiksi väri liittyy aina myös valoon ja samalla tulee esille muoto ja tila. Opetuksessa samat visuaalisen kielen käsitteet ja materiaalit toistuvat vuodesta toiseen, niiden käsittelytapa vain muuttuu syvällisemmäksi ja laajemmaksi.

Kuvataiteen perusopetus sisältää aineksia kuvataiteen eri osa-alueilta: piirustus, maalaus, värioppi, sommittelu, grafiikka, tilallisuus, perspektiivi, kuvanveisto, keramiikka, sarjakuva, valokuva, kuvankäsittely ja animaatio sekä nykytaide ja kokeileva taide. Myös taiteen historiaa, nykytaidetta ja yleistä kuvakulttuuria käytetään oppaina kohti oppilaan omaa taidesuhdetta.

Opintokokonaisuudet 1-2: Kuvittelen ja hahmotan

Opintokokonaisuuksien 1-2 opetuksessa painottuu mielikuvituksen hyödyntäminen kuvien aineksena. Tutustutaan erilaisiin piirustuksen, maalauksen sekä muovailun ja painokuvan materiaaleihin ja perusmenetelmiin. Kokeillaan ja kerätään positiivisia kokemuksia kuvallisesta työskentelystä. Opetellaan visuaalista hahmottamista ja värin käyttöä. Tarkastellaan kuvia yhdessä ja opitaan keskustelemaan niistä. Ryhmässä harjoitellaan myös visuaalisessa työskentelyssä tarvittavia motorisia taitoja sekä suvaitsevaisia ja kunnioittavia ryhmätaitoja.

Opintokokonaisuudet 3-4: Havainnoin ja kuvaan

Opintokokonaisuuksien 3-4 opetuksessa lisääntyvät omien havaintojen ja lähiympäristön tutkimisen käyttäminen kuvien ja teosten aineksina. Tutustutaan realistiseen kuvakerrontaan sekä monimutkaisempiin työvälineisiin ja materiaaleihin. Hahmotetaan tilaa ja henkilön kuvaa. Kokeillaan erilaisia kuvaamisen tyylejä ja tutustutaan visuaalisen ilmaisun tapoihin. Työstetään pidempää keskittymistä vaativia teoksia. Tarkastellaan ryhmässä tehtyjä kuvia sekä taiteen kuvia yhdessä.

Opintokokonaisuudet 5-6: Tutkin ja ilmaisen

Opintokokonaisuuksien 5-6 opetuksessa syvennetään ympäristön ja ilmiöiden havainnoinnin ja kuvaamisen taitoja. Tutustutaan väriopin ja sommittelun perusteisiin ja etsitään tietoisesti oppilaalle ominaista tapaa tehdä kuvia. Opetellaan mittasuhteita ja värin ja valon merkitystä kuvaamisessa. Opetellaan kuvien sisällöllistä ilmaisua omaan kokemushistoriaan ja elämismaailmaan nojaten. Tarkastellaan ja arvioidaan taidehistorian, nykytaiteen sekä ryhmän tekemiä teoksia yhdessä. Kuvataiteen kenttä alkaa hahmottua opiskelijalle.

2.1.3. Kuvataiteen teemaopinnot

Kuvataiteen teemaopinnot

Kuvataiteen teemaopintojen tarkoituksena on oppilaan yhteisissä opinnoissa hankkimien taitojen laajentaminen. Opintojen tavoitteena on kuvataiteellisen ajattelun ja ilmaisun syventäminen sekä tietojen ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittäminen. Koulutuksen järjestäjä määrittelee teemaopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta.

Salon kuvataidekoulussa teemaopintoihin voi sisältyä vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia oppilaan valintojen mukaan. Teemaopintoja järjestetään usealta eri kuvataiteen alueelta. Tarjottavat opintokokonaisuudet voivat vaihdella vuosittain.

Teemaopinnoissa oppilas syventää taitojaan ja tietojaan sekä perehtyy aiempaa perusteellisemmin materiaalien ja tekniikoiden mahdollisuuksiin oman ilmaisunsa välineenä. Tavoitteena on, että opintojen aikana oppilaan kyky itsenäiseen työskentelyyn kehittyy ja hän oppii tekemään tietoisesti valintoja omassa ilmaisussaan sekä perustelemaan niitä. Teemaopintoja valitsemalla oppilas pystyy suuntautumaan häntä kiinnostaviin asioihin ja soveltamaan itselleen kiinnostavia aihealueita ja teemoja mielekkäästi. Oppilas opettelee arvioimaan omaa ja muiden työskentelyä ja teoksia.

Taidesuhde

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta taidekäsitteiden kehittämiseen tavoitteellisen kuvailmaisun, hänelle merkityksellisen taiteen ja oman oppimisen reflektoinnin kautta
- kannustaa oppilasta identiteettinsä pohdintaan erilaisia kuvia tekemällä ja niitä tulkitsemalla
- tukea oppilasta osaamisensa kehittämisessä tavoitteidensa ja näkemystensä mukaisessa itsenäisessä tai yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä
- rohkaista oppilasta käyttämään erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvailmaisun taitojaan.

Visuaalinen lukutaito

Opetuksen tavoitteena on

- rohkaista oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti sekä taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntäen
- vahvistaa oppilaan kykyä käyttää kuvan kieltä, kuvallisia muuttujia ja kuvallisen kerronnan keinoja
- kehittää oppilaan taitoa tutkia visuaalista kulttuuria tekijän, katsojan ja teoksen näkökulmista sekä perustella omia tulkintojaan
- ohjata oppilasta laajentamaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemustaan.

Osallisuus ja vaikuttaminen

Opetuksen tavoitteena on

- tukea oppilasta hänen ilmaistessaan näkemyksiään taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista
- ohjata oppilasta ottamaan huomioon esteettiset, ekologiset ja eettiset arvot itsenäisesti ja ryhmässä toimiessaan
- kannustaa oppilasta kehittämään kriittistä ajatteluaan tarkastelemalla arvojen merkitystä omassa elinympäristössä, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa
- ohjata oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään ja mielipiteitään taiteen keinoin.

Keskeiset sisällöt

Opetuksessa tutkitaan ihmisenä olemista, luontoa ja kulttuuria taiteen keinoin. Kuvataidetta lähestytään henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen merkitysten kantajana, välittäjänä ja purkajana.

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

Opetuksessa tutkitaan kuvan kieltä ja kuvan merkitysten rakentumista sekä harjoitellaan visuaalista havaitsemista ja ajattelua, sanallistamista ja kuvista keskustelemista. Opinnoissa kokeillaan erilaisten välineiden ja materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia sekä hyödynnetään digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia taiteellisessa ilmaisussa.

Omat kuvat

Opetuksessa tutkitaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista, toimintatavoista ja elämänpiiristä sekä heille merkityksellisistä kuvakulttuureista nousevia sisältöjä. Opinnoissa pohditaan oppilaiden omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Taiteen maailmat

Opetuksessa tutkitaan teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisten taiteiden lajeja. Opinnoissa tutustutaan nykytaiteen toimintatapoihin, pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä käsitellään taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taidetoimintaan. Opinnoissa tutustutaan taiteen instituutioihin, muihin kulttuurikohteisiin, ajankohtaisiin taiteen ilmiöihin ja visuaalisten alojen ammattilaisten työhön.

Visuaalinen ympäristö

Opetuksessa tutkitaan erilaisia luonnonympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, mediaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureja. Opinnoissa harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista.

Kuvataiteen teemaopinnot

Opintojen teemat ja aihealueet suunnitellaan ja valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Teemaopinnoissa oppilaalla on mahdollisuus syventää osaamistaan, kehittää omaa ilmaisuaan ja etsiä itselleen luontaisinta kuvataiteen osa-aluetta. Mahdollisuuksien mukaan hän voi myös valita itselleen mieluisimman työtapavan.

Teemaopinnot pyritään järjestämään niin, että oppilaalla on mahdollisuus valita ainakin kahdesta yhtäaikaaisesti tarjottavasta opintokokonaisuudesta. Vuosittain työpajajaksot voivat vaihdella sekä oppilaiden toivomusten, että opettajien saatavuuden mukaan.

Vuosittain tarjotaan ainakin piirustuksen/maalauksen, keramiikan/kuvanveiston ja grafiikan teemaopintoja. Kiinnostuksen mukaan järjestetään teemaopintoja myös valokuvauksen, kuvankäsittelyn, videotaiteen, animaation ja sarjakuvan alueilta. Visuaalisten taiteiden yhteisiä teemaopintoja voivat olla mm. tekstiilitaiteen ja keramiikan kurssit. Taiteidenvälisiä teemaopintoja voidaan järjestää mm. valotaiteen, varjoteatterin, nukketeatterin tai installaatiotaiteen kurssien muodossa. Lisäksi voi satunnaisesti olla tarjolla monitaiteisia teemaopintoja esim. erilaisten hankkeiden ja yhteistyömuotojen kautta.

Kaikissa opintoryhmissä oppilaat kokoavat kurssin aikana tehdystä kuvallisesta prosessista tallennettavia ja arvioitavia dokumentteja, joista muodostuu oppilaan henkilökohtainen sähköinen portfolio. Siihen kootaan esim. luonnoksia, ideamateriaalia, kokeiluja, kuvia töistä ja niiden työvaiheista sekä sanallista kerrontaa ja arviointia työskentelystä.

Oppilaat ottavat osaa näyttelysuunnitteluun ja töiden ripustamiseen oppilasnäyttelyiden ja projektien yhteydessä.

2.1.4. Aikuisten kuvataiteen opetus

Aikuisten opetuksessa noudatetaan kuvataiteen yleisen oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Opintojen tarkoituksena on syventää aikuisen oppijan henkilökohtaista suhdetta kuvataiteeseen sekä tukea hänen identiteettiään taiteentekijänä. Opetuksessa perehdytään monipuolisesti nykytaiteelle ominaisiin toimintatapoihin, ilmaisukeinoihin ja käsitteisiin sekä tunnistetaan itselle merkityksellisiä kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Opinnot kehittävät käsitteellistämisen, sanallistamisen ja kriittisen ajattelun valmiuksia. Aikuisten opetuksessa huomioidaan oppijan yksilöllinen osaamis- ja kokemuspohja sekä hänen oppimisensa tarpeet. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia taiteellista ajattelua syventäviä työskentelytapoja kuten kuvien tulkintaa, yhteistyöprojekteja, luentoja, keskustelua ja näyttelykäyntejä. Opiskelijaa ohjataan pitkäjänteisten oppimistavoitteiden asettamiseen, elämänhistoriansa ja -kokemustensa tutkimiseen taiteellisen toiminnan lähtökohtana sekä oman kuvallisen ilmaisun kriittiseen reflektointiin. Opetuksessa hyödynnetään aktiivisesti digitaalisten oppimisympäristöjen mahdollisuuksia.

Aikuisten opinnot Salossa

Salon kansalaisopisto aloittaa taiteen perusopetuksen aikuisille uuden opetussuunnitelman myötä. Aikuisten opinnot koostuvat noin neljän lukuvuoden kokonaisuudesta, joka tuntimäärältään vastaa vähintään 18,5 opintopistettä (500 oppituntia). Opintoja voi suorittaa omassa tahdissa ja jokaiselle tehdään henkilökohtainen opetussuunnitelma. Opintoja kertyy noin 80-150 oppituntia vuodessa riippuen opiskelijan aikataulusta ja mahdollisuudesta osallistua opintoihin. Yhteisiä opintoja ja teemaopintoja voi osin valita samanaikaisesti, mikä nopeuttaa kokonaisopiskelun kestoa.

Opinnot koostuvat useista erimittaisista opintokokonaisuuksista. Yhteisiä opintokokonaisuuksia on kaksi, ja ne muodostavat opintojen perusosan. Yhteiset opintokokonaisuudet ovat koko lukuvuoden mittaisia, useita teemoja ja tavoitteita sisältäviä kokonaisuuksia, joissa edetään opiskelijan aiemman harrastuneisuuden mukaan. Teemaopinnot muodostuvat useammasta valinnaisesta opintokokonaisuudesta, jotka valitaan opiskelijan aiemman harrastuneisuuden mukaan niin, että hänelle kertyy kokemusta myös uusista taiteenaloista.

Yhteiset opinnot

Opintokokonaisuus 1: 150 oppituntia / 1 lukuvuosi / opetusta annetaan yhtenä iltana viikossa. Piirustustekniikat; hiili, lyijykynä, pastelli, tussi, sommittelu, tilan kuvaaminen ja tilallisuus, taidehistoriaa, nykytaidetta, yhteensä 120t. Portfoliotyöskentely 30t

Opintokokonaisuus 2: 150 oppituntia / 1 lukuvuosi / opetusta annetaan yhtenä iltana viikossa. Maalaustekniikat; akvarelli, akryyli, öljy, värioppia, taidehistoriaa, nykytaidetta, yhteensä 120t. Portfoliotyöskentely ja graafinen esittelymateriaali 30t

Teemaopinnot

Teemaopinnot voi suorittaa opiskelijan omaan tahtiin. Opiskelija voi valita useista erimittaisista ja eri menetelmiin keskittyvistä opintokokonaisuuksista hänelle sopivimmat kurssit. Valinnaisia opintokokonaisuuksia järjestetään vaihtelevasti eri vuosina esim. Keramiikka 66t, Kuvanveisto 66t, Grafiikka 66t, Valokuvaus 21t, Luontokuvaus 21t, Grafiikan ja valokuvauksen erikoistekniikat 21t, Taidehistoria 20t, Ateljeekurssi 120t. Teemaopintoja järjestetään niin, että ne saa suoritetuksi esim. kahden lukuvuoden aikana, jos opintoihin panostaa 1-2 iltaa viikossa. Teemaopintojen ajan opiskelija jatkaa portfoliotyöskentelyä itsenäisesti.

Opiskelija saa ohjausta opintoihinsa ja henkilökohtaiseen opetussuunnitelmaansa päätoimiselta kuvataiteen opettajalta.

2.1.5. Työtavat kuvataiteen opetuksessa

Opetuksessa valitaan työtapoja, jotka kannustavat vuorovaikutukseen, yhdessä tekemiseen, toisilta oppimiseen ja oman oppimisen reflektointiin. Työtapojen valinnoissa huomioidaan oppilaiden omat tavoitteet, yksilölliset tarpeet ja kiinnostuksen kohteet. Oppilasta kannustetaan ottamaan aktiivinen rooli työtapojen valinnassa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä, teknologioita ja mediavälineitä. Työtapojen monipuolisuutta edistetään hyödyntämällä paikallisia kulttuuripalveluja, verkostoja, toimijoita ja globaaleja mahdollisuuksia.

Tavoitteena on, että valitut työtavat ja oppimisympäristöt tukevat tutkivaa asennetta uuden oppimisessa ja kriittisen ajattelun kehittymistä. Työtavoilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, tekniikoiden ja ilmaisun keinojen käyttö sekä pitkäjänteinen harjoittelu ja taitojen syventäminen. Oppilaita kannustetaan kokeilemiseen, improvisointiin ja sattuman hyödyntämiseen.

Annettavan opetuksen määrä ja työtavat opintokokonaisuuksittain

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän laskennallinen laajuus on vähintään 18,5 opintopistettä (500 tuntia). Opintojen laajuuden laskennallisena perustana on käytetty 45 minuutin pituisia oppituntia. Kuvataiteen yleisen oppimäärän voi Salon kansalaisopistossa opiskella viikottaisena ryhmäopetuksena. Luokkaopetuksen ohessa käydään taidenäyttelyissä, museoissa, taiteilijavierailuilla ja retkillä lähiympäristössä. Lisäksi taiteen perusopetuksen erilaisten projektien, retkien ja leirien opetustunnit lasketaan kunkin oppilaan henkilökohtaiseen oppimäärään mukaan.

Salon kansalaisopisto järjestää kuvataiteen perusopetusta säännöllisesti seuraavien opintokokonaisuuksien muodossa:

Kuvataiteen yhteiset opinnot 1-6 - kukin kurssi on laajuudeltaan 54 opetustuntia ja kestää yhden lukuvuoden ajan, viikoittainen opetus yhtenä iltapäivänä / iltana viikossa à 2 opetustuntia. - kurssit 1-6 on suunnattu pääasiassa alakouluikäisille lapsille, niin että opintokokonaisuuden numero vastaa oppilaan peruskoulun luokka-astetta.

Kuvataiteen teemaopinnot kukin 40 t- kukin kurssi on laajuudeltaan 40 opetustuntia ja kestää yhden lukukauden ajan, viikoittainen opetus yhtenä iltapäivänä / iltana viikossa à 3 opetustuntia. - teemaopinnot on suunnattu pääasiassa yläkoululaisille ja lukioikäisille nuorille. Teemaopintoja voi opiskella 19 -vuotiaaksi saakka (täytettyään 19 vuotta, lukuvuoden loppuun asti).

2.1.6. Oppimisen arviointi kuvataiteen opetuksessa

Oppimisen arvioinnin tehtävä on tukea oppilaan kuvataiteen opintojen edistymistä. Monipuoliseen jatkuvaan arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja sekä ohjausta itse- ja vertaisarviointiin. Itsearviointissa oppilasta ohjataan pohtimaan oppimistavoitteitaan, havainnoimaan työskentelyään ja tarkastelemaan oman oppimisen edistymistä. Oppilasta

rohkaistaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta. Arvioinnilla ja muulla palautteella kannustetaan oppilasta uuden oppimiseen sekä ohjataan häntä arvostamaan toisten näkemyksiä. Arviointitaitoja harjoitellaan opintojen kuluessa. Oppilasta perehdytetään kuvataiteen arvioinnin periaatteisiin ja käytäntöihin.

Kuvataiteen yleisen oppimäärän arvioinnin kohteet ovat *Taidesuhde, Visuaalinen lukutaito* sekä *Osallisuus ja vaikuttaminen*. Oppilaalle annettavaan oppimisen arviointiin sisältyy palautetta kaikista opetukselle asetetuista tavoitteista. Oppilasta ohjataan näkemään ja ymmärtämään, mitä arvokasta hän on kunkin prosessin yhteydessä oppinut ja saavuttanut. Tekemisen nautinto ja visuaalinen ymmärrys ovat yhtä suuria saavutuksia kuin hieno ja kiinnostava lopputulos.

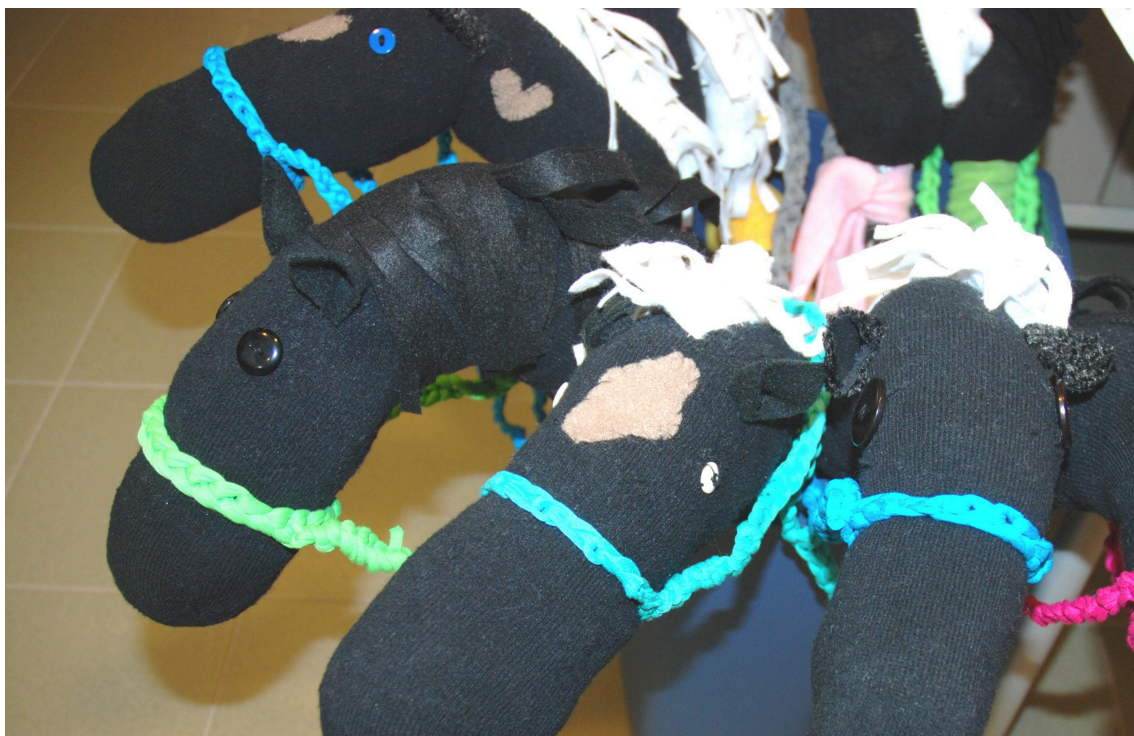
Yhteisissä opinnoissa arvioinnilla tuetaan oppilasta kuvataiteen perustaitojen hankkimisessa. Jatkuvalle arvioinnilla ja muulla palautteella vahvistetaan oppilaan kuvallista ilmaisua, taidesuhteen muotoutumista ja identiteetin rakentumista. Oppilasta kannustetaan oman oppimisen sanallistamiseen.

Teemaopintojen arvioinnilla tuetaan oppilasta yhteisissä opinnoissa hankkimiensa taitojen laajentamisessa. Jatkuvalle arvioinnilla ja muulla palautteella kehitetään oppilaan kuvataiteellista ajattelua, kuvailmaisua, tietoja ja vaikuttamismahdollisuuksia.

Dokumentointi

Oppilaan työskentelyä ja teoksia dokumentoidaan jokaisella opintojaksolla. Lapsi opetetaan kuvaamaan luonnoksiaan, prosessiaan ja teoksiaan itse, ja tarkastelemaan niitä eri näkökulmista. Jokaiselle oppilaalle tehdään sähköinen kansio, johon kerätään dokumentteja hänen opintopolkunsa varrelta. Sanallisia oppimiskertomuksia, arviointeja ja ajatelmia kirjataan kuvallisten dokumenttien yhteyteen. Dokumentoinnin kautta oppilasta ohjataan näkemään, ymmärtämään ja arvostamaan omaa työskentelyään ja oman taidesuhteensa muodostumista. Samalla oppilaan työskentelystä Salon kansalaisopiston kuvataidekoulussa jää sähköinen portfolio, jota voidaan tarkastella mm. myöhempien opintojen yhteydessä.

2.2. Käsityö

kuva Liisi Huotari

Käsityön yleisen oppimäärän tehtävänä on tarjota oppilaalle kokemuksia käsityöstä, muotoilusta ja teknologiasta. Opinnot luovat edellytyksiä oppilaan myönteiselle suhteelle käsityölliseen tekemiseen sekä tukevat hänen kasvuaan ja itsetuntemustaan. Opetuksella tuetaan oppilasta oman ilmaisun, ongelmanratkaisun ja tekemisen tavan etsimisessä. Kokemusmaailmaan kiinnittyvällä, tutkimaan kannustavalla ja elämyksellisellä lähestymistavalla kehitetään oppilaan käsityötaitoja. Oppilasta ohjataan eri materiaalien, tekniikoiden ja työkalujen turvalliseen käyttöön kokeilun, tekemisen ilon ja keksimisen avulla.

Oppilaiden kulttuurista ja yhteiskunnallista osallisuutta tuetaan ohjaamalla heitä pohtimaan käsillä tekemisen ja käsityöllisyyden merkityksiä ja tutustumaan paikalliskulttuuriin. Opinnot kannustavat havainnoimaan ympäristöä ja kulttuurin moninaisuutta sekä innostavat soveltamaan havaintoja omassa työskentelyssä. Opintojen edetessä oppilasta ohjataan pohtimaan vastuullista kuluttamista ja tuottamista ekologisesti, esteettisesti ja eettisesti näkökulmasta. Oppilaita kannustetaan arvostamaan omaa ja toisten käsityötä. Opinnot luovat perustaa käsityöharrastukselle, joka asettuu osaksi elävää käsityökulttuuria ja taiteiden kenttää.

Opetuksen tavoitteena on auttaa oppilasta näkemään käsityö monitieteisenä ilmiönä. Oppilasta innostetaan tarkastelemaan käsityön, taiteiden ja tieteiden yhteyksiä sekä löytämään niistä uusia oivalluksia. Oppilasta kannustetaan ideoimaan ja rakentamaan uutta. Opintojen tavoitteena on innostaa oppilasta käsityön, kulttuurin ja muotoilun elinikäiseen harrastamiseen.

2.2.1. Varhaisiän käsityökasvatus

Varhaisiän käsityökasvatuksen tavoitteena on tutustua lähiympäristöön havainnoiden, ihmetellen, tulkiten, leikkien ja elämyksellisesti kokeillen. Käsityön opinnoissa kokeillaan ja harjoitellaan taitoja erilaisten tekniikoiden, materiaalien ja välineiden turvallisen käytön avulla. Toiminta ja tekeminen rakentuvat oppilaiden omakohtaisille elinympäristön kokemuksille sekä kulttuuri- ja taideilmiöille. Opinnoissa harjoitellaan toisten huomioimista, ryhmätyötaitoja ja omaan työhön keskittymistä. Opetus tukee oppilaan ajattelun ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä ja auttaa näin lapsen myönteisen minäkuvan muodostumista. Opinnot muodostavat pohjaa myöhemmille opinnoille. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisen varhaisiän käsityökasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

Varhaisiän taiteen perusopetus Salossa

Salon kansalaisopiston *Mitä tääl tapahtuu?! –hanke* toimi(i) taiteen perusopetuksen saatavuuden parantamiseksi Salossa vuosina 2016-2018 (2019) osana hallituksen kärkihanketta. Yhteistyö varhaiskasvatuksen kanssa aloitettiin ja salolaisten esikoulujen yhteyteen järjestettiin poikkitaiteellisia Taidepajoja, joissa esikoululaiset saivat osallistua kuvataiteen, käsityön ja teatteritaiteen yhteiseen varhaisiän taidekasvatukseen. Salon kansalaisopisto kehittää varhaisiän taiteen perusopetusta tulevana vuosina.

Alle kouluikäisille järjestetään taideopintoja, jotka voivat olla poikkitaiteellisia tai keskittyä yhteen tai kahteen taiteenalaan. Opetusryhmät kokoontuvat päiväkotien tai kansalaisopiston tiloissa kerran viikossa iltapäivisin tai iltaisin. Ryhmien koko on 7-12 opiskelijaa ryhmää kohden.

Alle kouluikäinen lapsi voi osallistua varhaisiän opintoihin ennen taiteen perusopetuksen opintojen aloittamista. Varhaisiän opinnot kannustavat lasta jatkamaan taiteen perusopintoihin ja luovat pohjaa aktiiviselle taiteen harrastamiselle. Ne eivät sisälly laskennallisesti taiteen perusopetuksen yleisiin oppimääriin.

Varhaisiän opinnoissa työskentely on kokonaisvaltaista ja toiminnallista sekä moniaistista ja elämyksellistä. Keskeistä on leikki ja tekemisen ilo sekä monipuolisten havaintojen tekeminen ja niiden käyttäminen visuaalisessa ja draamallisessa työskentelyssä. Lapsi harjoittelee toisten huomioon ottamista ja työhön keskittymistä sekä edellytystensä mukaan myös omasta työtilasta ja -välineistä huolehtimista. Hän harjoittelee myös ajatustensa ja tunteidensa ilmaisemista monipuolisesti eri taiteenalojen keinoin. Opetuksen sisällöt suunnitellaan huomioiden oppilaiden ikä ja kehitysvaihe. Opinnot luovat samalla pohjaa tuleville kuvataiteen, käsityön ja teatteritaiteen opinnoille.

2.2.2. Käsityön yhteiset opinnot

Tavoitteet

Käsityön yhteisten opintojen tarkoituksena on hankkia käsityön perustaidot. Opintojen tavoitteena on innostaa oppilasta kehittämään käsityön tekemisessä, suunnittelussa ja toteuttamisessa tarvittavia taitoja. Opinnoissa tutustutaan käsityöhön, teknologiaan ja muotoiluun sekä tarkastellaan käsityötä yhteiskunnallisena, kulttuurisena ja monitieteisenä ilmiönä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee yhteisten opintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta.

Taidot ja muotoilu

Opetuksen tavoitteena on

- tukea ja rohkaista oppilasta kädentaitojen harjoittelussa, omien tavoitteiden asettamisessa ja niiden saavuttamisessa
- kannustaa oppilasta havainnoimaan arjen elinympäristöstään nousevia tarpeita
- herättää oppilaan innostus uusien taitojen kokeilemiseen ja ilmaisemiseen
- rohkaista oppilasta materiaalien ja tekniikoiden monipuoliseen käyttöön
- ohjata oppilasta ymmärtämään työohjeiden, -menetelmien ja -järjestyksen yhteys lopputulokseen
- ohjata oppilasta välineiden ja tekniikoiden turvalliseen käyttöön.

Yhteiskunta ja kulttuuri

Opetuksen tavoitteena on

- innostaa oppilasta aktiiviseksi käsityökulttuurin havainnoijaksi, tekijäksi, toimijaksi ja kuluttajaksi
- tuoda näkyväksi oppilaiden ajatuksia, tunteita ja tulkintoja käsityöstä, ympäristöstä ja kulttuurista
- rohkaista oppilasta pohtimaan omien valintojensa vaikutuksia käsityössä
- auttaa oppilasta näkemään käsityö elävänä kulttuuriperintönä
- kannustaa oppilasta pohtimaan käsityötä eettisyyden ja kulttuurisen moninaisuuden näkökulmasta
- auttaa oppilasta ymmärtämään käsityöyrittäjyyden traditiota.

Taiteiden ja tieteiden välisyys

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta hahmottamaan käsityötä taiteita ja tieteitä yhdistävänä ilmiönä
- kannustaa oppilasta pohtimaan toimintaansa kestäväen kehityksen näkökulmasta
- innostaa oppilasta kekseliäisyyteen ja luovaan ongelmanratkaisuun.

Keskeiset sisällöt

Käsityön yhteisissä opinnoissa suunnitellaan ja valmistetaan tuotteita, teoksia ja palveluita yksin ja yhdessä sekä itselle että toisille. Tuotteissa käytettävyyt ja tarkoituksenmukaiset materiaalit luovat perustan käsityölliselle tekemiselle. Teoksissa materiaalit ja tekniikat toimivat ilmaisun välineinä. Palveluissa tekeminen ilmenee osallisuutena, yhteisöllisyytenä ja hyvinvointina. Käsityössä teknologiaa tutkitaan tekemisen ja ilmaisun välineenä. Muotoilua tarkastellaan kokonaisvaltaiseen tuottamiseen kuuluvana toimintana. Käsityötä, teknologiaa ja muotoilua käsitellään kulttuurisina, yhteiskunnallisina, monitieteisinä ja taiteeseen liittyvinä ilmiöinä.

Käsityön yhteisten opintojen keskeiset sisällöt ovat *Pukeutuminen, Esine- ja tekstiiliympäristöt, Palveluympäristöt* sekä *Rakennetut ja luonnonympäristöt*. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ilmiöt, joita lähestytään henkilökohtaisten kokemusten kautta kohti yleisempiä käsityön ilmiöitä. Kaikkia keskeisiä sisältöjä pohditaan esteettisyyden, eettisyyden, ekologisuuden näkökulmasta. Opinnoissa tarkastellaan laaja-alaisesti kaikkien keskeisten sisältöjen osa-alueita.

Pukeutumista tarkastellaan identiteetin muotoutumisen ja yhteisöön kuulumisen, vaatetusteknologian, muoti-ilmiöiden, fysiologian ja eri kulttuurien näkökulmista. *Esine- ja tekstiiliympäristöjä* tarkastellaan asumisen, toiminnallisuuden, teknologian, muotoilun, muoti-ilmiöiden ja eri kulttuurien näkökulmista. *Palveluympäristöjä* tarkastellaan hyvinvoinnin, kokemuksellisuuden, asiakaslähtöisyyden ja yrittäjyyden näkökulmista. *Rakennettuja ja luonnonympäristöjä* tarkastellaan osallisuuden, yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja ihmisten viihtyvyyden näkökulmista.

Käsityön yhteiset opinnot Salossa

Käsityön yhteisten opintojen opintokokonaisuudet on suunnattu noin 1-6-luokkalaisille. Tavoitteena on oppilaan kokonaisvaltainen kehittäminen sekä myönteisen minäkuvan ja itsetunnon vahvistaminen käsityötaiteen avulla. Opetuksen lähtökohtana ovat oppilaan omakohtaiset kokemukset, käsillä työskentely sekä tuotteiden suunnittelu ja valmistus.

Oppilas havainnoi ympäristöä ja harjoittelee tilan ja suhteiden ymmärtämistä sekä rakenteiden ja materiaalien tuntemusta ja käsityön ilmaisukeinojen käyttöä. Tavoitteena on kehittää hänen mielikuvitustaan sekä havainnointikykyä ja luovaa ongelmanratkaisutaitoa. Opetussisällöt valitaan niin, että oppilaan tiedot ja taidot, tekniikoiden ja materiaalien sekä työvälineiden monipuolinen hallinta kehittyvät opintojen edetessä tasolta toiselle. Oppilas harjoittelee työhön keskittymistä ja pitkäjänteistä työskentelyä sekä omista työvälineistä ja työtilasta huolehtimista. Tavoitteena on myös kehittää oppilaan ryhmätyöskentelytaitoa ja oppilastovereiden sekä heidän tunteidensa huomioonottamista niin työskennellessä kuin yhteiskeskusteluissakin.

Opetusta suunniteltaessa teemat ja tehtävät valitaan siten, että oppilaat kokevat tekemisen ja oppimisen iloa. Materiaalit ja niille soveltuvat työtavat valitaan kuhunkin aihepiiriin sopiviksi ja ne voivat vaihdella vuosittain. Materiaalien valinnassa oppilasta ohjataan huomioimaan sekä käyttötarkoitus että kestävä kehitys näkökulmia. Opinnoissa kokeillaan ja kerätään positiivisia kokemuksia sekä tarkastellaan tuotoksia yhdessä ja opitaan keskustelemaan niistä.

2.2.3. Käsityön teemaopinnot

Tavoitteet

Käsityön teemaopintojen tarkoituksena on oppilaan yhteisissä opinnoissa hankkimien taitojen laajentaminen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet, paikalliset resurssit, ajankohtaiset ilmiöt sekä paikallisuus. Koulutuksen järjestäjä määrittelee teemaopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Teemaopintoihin voi sisältyä vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia.

Taidot ja muotoilu

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata ja tukea oppilasta syventämään kädentaitojaan
- rohkaista oppilasta syventämään materiaalien ja tekniikoiden tuntemustaan
- kannustaa oppilasta havainnoimaan ympäristöään ja arjen elinympäristön haasteita sekä pohtimaan niihin ratkaisuja
- vahvistaa oppilaan omaa ilmaisua uusilla taidoilla
- kehittää oppilaan kykyä hallita käsityöprosessia pohtimalla työohjetta, -järjestystä ja -menetelmiä omassa työskentelyssään.

Yhteiskunta ja kulttuuri

Opetuksen tavoitteena on

- rohkaista oppilasta syventämään käsityökulttuurin tuntemusta ja tekemään valintoja oman kiinnostuksen mukaisesti

- ohjata oppilasta pohtimaan ja ymmärtämään omien valintojen vaikutuksia tuotteen laatuun ja elinkaareen sekä ympäristöön
- kannustaa oppilasta osallistumaan käsityön elävän kulttuuriperinnön kehittämiseen
- ohjata oppilasta ympäristön ja käsityökulttuurin havainnointiin
- auttaa oppilasta tekemään eettisesti kestäviä valintoja kulttuurisesti moninaisessa maailmassa
- kannustaa oppilasta tutustumaan paikalliseen yritystoimintaan ja käsityöyrittäjyyteen.

Taiteiden ja tieteiden välisyys

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta ymmärtämään käsityötä monitaiteisena ja -tieteisenä ilmiönä sekä hyödyntämään sitä omassa työskentelyssä
- kannustaa oppilasta hyödyntämään kestävä kehityksen ja kiertotalouden näkökulmia toiminnassaan
- innostaa oppilaita yhteisölliseen kekseliäisyyteen
- rohkaista oppilasta visioimaan uutta, ennen näkemätöntä ja rakentamaan näkymätöntä näkyväksi käsityöksi.

Keskeiset sisällöt

Käsityön teemaopinnoissa tuotetaan tuotteita, teoksia ja palveluita yksin ja yhdessä sekä itselle että toisille. Tuotteissa käytettävyyttä ja tarkoituksenmukaiset materiaalit luovat perustan käsityölliselle tekemiselle. Teoksissa materiaalit ja tekniikat toimivat ilmaisun välineinä. Palveluissa tekeminen ilmenee osallisuutena, yhteisöllisyytenä ja hyvinvointina. Käsityössä teknologiaa tutkitaan tekemisen ja ilmaisun välineenä. Muotoilua tarkastellaan kokonaisvaltaiseen tuottamiseen kuuluvana toimintana. Käsityötä, teknologiaa ja muotoilua käsitellään kulttuurisina, yhteiskunnallisina, monitieteisinä ja taiteeseen liittyvinä ilmiöinä.

Käsityön teemaopintojen keskeiset sisällöt ovat *Pukeutuminen, Esine- ja tekstiiliympäristöt, Palveluympäristöt* sekä *Rakennetut ja luonnonympäristöt*. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ilmiöt, joita lähestytään henkilökohtaisten kokemusten kautta kohti yleisempiä käsityön ilmiöitä. Kaikkia keskeisiä sisältöjä pohditaan esteettisyyden, eettisyyden, ekologisuuden näkökulmasta. Opinnoissa tarkastellaan laaja-alaisesti kaikkien keskeisten sisältöjen osa-alueita.

Pukeutumista tarkastellaan identiteetin muotoutumisen ja yhteisöön kuulumisen, vaatetusteknologian, muoti-ilmiöiden, fysiologian ja eri kulttuurien näkökulmista. *Esine- ja tekstiiliympäristöjä* tarkastellaan asumisen, toiminnallisuuden, teknologian, muotoilun, muoti-ilmiöiden ja eri kulttuurien näkökulmista. *Palveluympäristöjä* tarkastellaan hyvinvoinnin, kokemuksellisuuden, asiakaslähtöisyyden ja yrittäjyyden näkökulmista. *Rakennettuja ja luonnonympäristöjä* tarkastellaan osallisuuden, yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja ihmisten viihtyvyyden näkökulmista.

Käsityön teemaopinnot Salossa

Teemaopintokokonaisuudet on suunnattu lähinnä 12-19-vuotiaille oppilaille. Tavoitteena on oppilaan kokonaisvaltainen kehittyminen sekä myönteisen minäkuvan ja itsetunnon vahvistuminen käsityötaiteen avulla. Opinnoissa laajennetaan oppilaan kykyä käyttää ja soveltaa käsityön eri alueiden tietoja ja taitoja, sekä opitaan lisää käsityön taiteellisesta luomisprosessista. Tavoitteena on erityisesti vahvistaa oma-aloitteisuutta, itsenäistä tiedonhankintaa ja ongelmanratkaisutaitoja, oppia pitkäjänteistä ja tavoitteellista työskentelyä sekä itsenäistä, persoonallista ja kriittistä itseilmaisua. Oppilaan taito sanallistaa käsityöprosessia laajenee ja hänen kykynsä itsearviointiin syvenee. Myös hänen vuorovaikutustaitonsa kehittyvät edelleen. Oppilas tutustuu käsityöhön taiteena ja harrastuksena, sekä ammatillisena toimintana, taitoteknologiana, alueellisena kulttuurina ja kulttuuriperintönä.

Opetussisällöt suunnitellaan siten, että aihekokonaisuudet ovat riittävän laajoja ja mahdollistavat perehtymisen aiheeseen. Oppilas opettelee huomioimaan materiaalien ja tekniikoiden

valinnassaan tuotoksen käyttötarkoituksen, kestävän kehityksen, taloudelliset näkökohdat, tekniset ominaisuudet ja visuaalisuuden. Opetukseen sisällytetään mahdollisuuksien mukaan tutustumiskäyntejä erilaisiin käsityöhön ja taiteeseen liittyviin kohteisiin ja näyttelyihin. Oppilaat opettelevat myös töiden esillepanoa esim. näyttelyyn.

Opintojen teemat ja aihealueet suunnitellaan ja valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Teemaopinnoissa oppilaalla on mahdollisuus syventää osaamistaan, kehittää omaa ilmaisuaan ja etsiä itselleen luontaisia tekemisen alueita. Teemaopintojen aiheet voivat vaihdella vuosittain ja oppilaille annetaan mahdollisuus vaikuttaa teemaopintojen aiheisiin.

Teemaopinnot sisältävät monipuolisesti tekstiilikäsityötä ja erikoistekniikoita. Teemaopintoja voidaan järjestää kädentaitojen yleisinä työpajoina tai johonkin tiettyyn teemaan syventyvinä. Kiinnostuksen, opettajien ja tilojen saatavuuden mukaan voidaan järjestää teemaopintoja myös esim. teknisen työn osa-alueista. Teemaopintokokonaisuudet voivat olla taiteidenvälisiä, jolloin samassa opintokokonaisuudessa voi opiskella eri taiteen perusopetuksen alojen opiskelijoita. Visuaalisten taiteiden (käsityö ja kuvataide) yhteisiä teemaopintoja voivat olla mm. tekstiilitaiteen ja keramiikan kurssit. Taiteidenvälisiä teemaopintoja (käsityö, kuvataide ja teatteri) voidaan järjestää mm. valotaiteen, varjoteatterin, nukketeatterin, roolipuvustuksen tai installaatiotaiteen kurssien muodossa. Lisäksi voi satunnaisesti olla tarjolla monitaiteisia teemaopintoja esim. erilaisten hankkeiden ja yhteistyömuotojen kautta.

2.2.4. Aikuisten käsityön opetus

Aikuisten opetuksessa noudatetaan käsityön yleisen oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Käsityön aikuisten opetuksen tavoitteena on oman ilmaisutavan, muotoiluajattelun ja taiteellisen työskentelyn kehittäminen. Opetuksessa otetaan huomioon aikuisen oppijan motivoituneisuus, omatoimisuus ja aiempi osaaminen. Päämääränä on oppimisen ilon saavuttaminen tekemisen, vuorovaikutuksen, ponnistelemisen, uuden oivaltamisen sekä kyseenalaistavan ja kokeilevan työskentelyn avulla. Tavoitteena on, että aikuinen oppija voi syventää opintojaan itseä kiinnostaviin sisältöihin. Erilaiset yhteistyöhankkeet muiden alojen toimijoiden ja organisaatioiden kanssa tuovat sosiaalisen ja yhteiskunnallisen näkökulman osaksi opintoja. Opinnot antavat valmiuksia opitun hyödyntämisessä omassa työssä, harrastuksissa, elinikäisessä oppimisessä tai yritystoiminnassa.

Aikuisten opinnot Salossa

Salon kansalaisopisto aloittaa taiteen perusopetuksen aikuisille kuvataiteen alalla uuden opetussuunnitelman astuessa voimaan. Käsityön taiteen perusopinnot aikuisille voivat alkaa uuden opetussuunnitelman aikana, mutta aikataulua ei ole tarkemmin päätetty.

Aikuisten opinnot koostuvat noin neljän lukuvuoden kokonaisuudesta, joka tuntimäärältään vastaa vähintään 18,5 opintopistettä (500 oppituntia). Opintoja voi suorittaa omassa tahdissa ja jokaiselle tehdään henkilökohtainen opetussuunnitelma. Opintoja kertyy noin 80-150 oppituntia vuodessa riippuen opiskelijan aikataulusta ja mahdollisuudesta osallistua opintoihin. Yhteisiä opintoja ja teemaopintoja voi osin valita samanaikaisesti, mikä nopeuttaa kokonaisopiskelun kestoa.

Opinnot koostuvat useista erimittaisista opintokokonaisuuksista. Yhteisiä opintojaksoja on kaksi, ja ne muodostavat opintojen perusosan. Yhteiset opintojaksot ovat koko lukuvuoden mittaisia, useita teemoja ja tavoitteita sisältäviä kokonaisuuksia, joissa edetään opiskelijan aiemman harrastuneisuuden mukaan. Teemaopinnot muodostuvat useammasta valinnaisesta kurssista, jotka valitaan opiskelijan aiemman harrastuneisuuden mukaan niin, että hänelle kertyy kokemusta myös uusista tekniikoista ja taiteenaloista.

2.2.5. Työtavat käsityön opetuksessa

Käsityölle on ominaista havainnoille, pohdiskelulle, käsitteellistämiselle, vuorovaikutukselle, arvottamiselle, tulkinnalle ja aktiivisuudelle perustuva toiminta. Se ilmenee niin opiskelijan käsityöprosessissa kuin laajemmin yhteisön jäsenenä toimiessa.

Työtapojen monipuolisilla valinnoilla tuetaan yksilöllistä tietojen ja taitojen oppimista, ilmaisua ja testaamista sekä yhteistoiminnallista käsityötä. Opetus järjestetään oppimisympäristöissä, jotka tukevat tarkoituksenmukaisesti erilaisten materiaalien, tekniikoiden ja teknologioiden tutkimista sekä niiden kekseliästä soveltamista ja oppilaiden erityisosaamisalueiden kehittymistä.

Käsityössä erilaisiin ilmiöihin tutustutaan elämyksellisesti ja kokemuksellisesti, niitä tutkimalla ja arvottamalla. Työskentelylle asetetut tavoitteet ohjaavat mielikuvitusta, ihmettelyä ja ideoiden kehittelyä. Työskentelyssä korostuu käsillä tekemisen ja oivaltamisen ilo. Työtapojen ja materiaalien valintaa ohjaavat kestävän kehityksen ja kiertotalouden periaatteet.

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän laskennallinen laajuus on vähintään 18,5 opintopistettä (500 tuntia). Opintojen laajuuden laskennallisena perustana on käytetty 45 minuutin pituisia oppituntia. Käsityön yleisen oppimäärän voi Salon kansalaisopistossa opiskella viikoittaisena ryhmäopetuksena. Luokkaopetuksen ohessa voidaan käydä näyttelyissä, museoissa tms. retkillä lähiympäristössä. Lisäksi taiteen perusopetuksen erilaisten projektien, retkien ja leirien opetustunnit lasketaan kunkin oppilaan henkilökohtaiseen oppimäärään mukaan.

Salon kansalaisopisto järjestää käsityön perusopetusta säännöllisesti seuraavien opintokokonaisuuksien muodossa:

Yhteisissä opinnoissa 1-6 - luokkalaisille on kukin kurssi laajuudeltaan 54 oppituntia ja kestää yhden lukuvuoden ajan. Viikoittainen opetus on yhtenä iltapäivänä tai iltana viikossa kaksi 45 min oppituntia kerrallaan. Kurssit 1-6 on suunnattu pääasiassa alakouluikäisille lapsille, niin että opintokokonaisuuden numero vastaa oppilaan peruskoulun luokka-astetta.

Kädentaitojen teemaopinnoissa on kukin kurssi laajuudeltaan 40 oppituntia ja kestää yhden lukuvuoden ajan. Viikoittainen opetus on yhtenä iltapäivänä tai iltana viikossa kolme 45 min oppituntia kerrallaan. Teemaopinnot on suunnattu pääasiassa 12-19-vuotiaille yläkoululaisille ja toisen asteen opiskelijoille. Teemaopintoja voi opiskella sen lukuvuoden loppuun, jonka aikana täyttää 19.

2.2.6. Oppimisen arviointi käsityön opetuksessa

Oppimisen arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan kehittymistä opinnoissaan, ilmaisussaan, taidoissaan sekä ohjata häntä omien tavoitteiden asettamisessa. Oman tekemisen analysointi ja reflektointi tukee oppimisen syvenemistä. Arviointia tapahtuu koko prosessin ajan monipuolisilla menetelmin. Oppilasta perehdytetään käsityön arvioinnin periaatteisiin ja käytäntöihin.

Käsityön yleisen oppimäärän arvioinnin kohteet ovat *Taidot ja muotoilu*, *Yhteiskunta ja kulttuuri* sekä *Taiteiden ja tieteiden välisyys*. Oppilaalle annettavaan oppimisen arviointiin sisältyy palautetta kaikista opetukselle asetetuista tavoitteista.

Arviointimenetelmät valitaan siten, että niiden avulla voidaan parhaalla mahdollisella tavalla arvioida tavoitteiden saavuttamista ja että ne soveltuvat käytettyihin opetusmenetelmiin ja tukevat oppimista. Monipuoliseen arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja kuten arviointikeskusteluja, itse- ja vertaisarviointia. Oppilas saa jatkuvaa sanallista palautetta opinnoistaan. Näyttelyiden ja muiden esittäytymisten kautta oppilaat voivat saada myös julkista palautetta.

Oppimisen arviointi on vuorovaikutusta oppilaan, ryhmän ja opettajan välillä. Arvioinnin tavoitteena on tukea oppilaan omien tavoitteiden asettamista ja edistymisen seuraamista suhteessa niihin. Oppimista ja osaamista arvioidaan monipuolisesti oppilaan oppimisprosessissa, tuotteissa, teoksissa ja palveluissa. Oppilasta rohkaistaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta. Arviointitaitoja harjoitellaan opintojen kuluessa. Oppilaalle annettava palaute on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja jatkuvaa. Arvioinnilla oppilasta kannustetaan osaamisensa laajentamiseen, soveltamiseen ja esittelemiseen.

Käsityön yleisen oppimäärän teemaopintoihin sisältyy oppilaan kokoama esitys osaamisestaan, jossa on sanallista ja/tai kuvallista aineistoa sekä itsearviointia.

Dokumentointi

Oppilaan työskentelyä ja teoksia dokumentoidaan jokaisella opintojaksolla. Oppilas voi kuvata luonnoksiaan, prosessiaan ja teoksiaan itse. Jokaiselle oppilaalle tehdään sähköinen kansio, johon kerätään dokumentteja hänen opintopolkunsa varrelta. Sanallisia oppimiskertomuksia, arviointeja tai ajatelmia voidaan kirjata kuvallisten dokumenttien yhteyteen. Dokumentoinnin kautta oppilasta ohjataan näkemään, ymmärtämään ja arvostamaan omaa työskentelyään ja sitä kuinka oma suhde käsityön tekemiseen kehittyy. Samalla oppilaan työskentelystä Salon kansalaisopiston käsityökoulussa jää sähköinen portfolio, jota voidaan tarkastella mm. myöhempien opintojen yhteydessä.

Ryhmissä annetaan runsaasti palautetta. Arviointi on kannustavaa ja rohkaisevaa ja ohjaa oppilasta myös omien tavoitteiden asettamiseen. Palautetilanteissa opetellaan keskustelemaan oppilaiden tuotoksista ja analysoimaan niitä. Monipuoliseen, jatkuvaan arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja. Oppilasta opastetaan koko opetuksen ajan myös itsearvioinnissa.

2.3. Sanataide

Taiteen perusopetuksen sanataiteen yleisen oppimäärän opetus perustuu näkemys kielestä ja kirjallisuudesta taiteen ja koko yhteiskunnan pohjana. Opetus edistää oppilaiden luovuutta, kulttuurista ja yhteiskunnallista osallisuuttasekä sosiaalisia taitoja. Sanataide on luovaa kielen käyttämistä, joka syventää oppilaiden kielellisiä taitoja ja ilmaisun ja ajattelun taitoja sekä kasvattaa oppilaiden taiteilijuutta. Opetus tukee oppilaiden kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Sanataide muodostaa pohjan monille muille taiteille, jotka rakentuvat kielen varaan. Opetus perustuu monilukutaitoon ja laajaan tekstikäsitykseen, joiden mukaan tekstejä voidaan tuottaa esimerkiksi kirjoitetussa, puhutussa, visuaalisessa, audiovisuaalisessa tai digitaalisessa muodossa. Kirjoittaminen käsitetään laajan tekstikäsityksen mukaan myös suullisena kertomisena taiteellisesti tuotettuna ilmaisuna. Lukeminen ymmärretään tekstin vastaanottamisena myös kuultuna, nähtynä tai eri tavoin havainnoituna.

Opetuksen tavoitteena on antaa oppilaille valmiudet ilmaista itseään monipuolisesti sanataiteen keinoin. Opinnot vahvistavat kirjoittaja- ja taiteilijaidentiteettiä sekä luovat oppilaille vertaisryhmän ja harrastusyhteisön, jossa tutustutaan sanataiteen tuottamiseen eri puoliin. Opetus ohjaa oppilaita keskittyneeseen, päämäärätietoiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn, aktiiviseen oppimiseen sekä rakentamaan toimintaa yksilönä ja ryhmän jäsenenä. Opetuksen lähtökohtia ovat ilo, leikki

ja kokemuksellisuus. Opetus rohkaisee mielikuvituksen käyttöön jaoivallusten tekemiseen. Sanataideopetuksessa oppilaat kehittyvät monenlaistekstien luomisessa ja hiomisessa, tyylien ja tekstilajien valinnassa, arvottamisessa ja monilukutaidossa. Opetusta toteutetaan vuorovaikutuksessa muidentaiteenlajien kanssa. Sanataiteen opiskelu kannustaa elinikäiseen harrastamiseen, alan opintoihin ja työhön.

Salon sanataidekoulun tavoitteet

Sanataidekoulun tavoitteena on innostaa oppilasta kirjoittamisen ja lukemisen maailmaan sekä tarjota monipuolisia kokemuksia sanataiteellisen ilmaisun äärellä. Kokemukset, elämykset sekä oppiminen syntyvät leikin, mielikuvittelun, monipuolisen ajattelun sekä yhdessä tekemisen kautta. Sanataiteen tavoitteet syvenevät ikävuosittain. Yhdessä tekemisen ilmapiirissä kasvatetaan ja syvennetään asteittain oman oppimisen ja sanataiteellisen prosessin ulottuvuuksia. Oppilas oppii kannustavassa ja myönteisessä ilmapiirissä omana itsenään. Hän oppii sanataiteen kautta myös itsestään, niin ihmisenä kuin sanataiteilijana. Ympäröivää maailmaa tutkitaan sanataiteellisin lähestymistavoin. Erilaiset teksti- ja kirjallisuudenlajit tulevat tutuiksi tutkimisen ja kokeilemisen kautta. Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon jokainen oppilas yksilönä sekä ryhmä kokonaisuutena. Oppilaiden omia mielenkiinnon kohteita havainnoidaan, heitä osallistetaan ja sen myötä kasvatetaan innostavaa ja elämyksellistä suhdetta sanataiteen ilmaisuun. Tutkien ja kokeillen löydetään sanataiteen muotoja, joilla oppilas huomaa oman itsensä ja äänensä kasvavan, saavuttaa luottamusta omaan ilmaisuun ja kehittyä asiantuntevana sanataiteilijana. Sanataide keskustelee vahvasti kaiken aikaa myös muiden taiteenlajien kanssa, niin harjoituksissa kuin myös yhteistyötä tehden erilaisissa taiteen perusopetuksen projekteissa. Oppilas tutustuu näyttelytoimintaan sekä sanataiteen julkaisumuotoihin ja oppii valmistamaan sekä valitsemaan omasta tuotannostaan sanataiteellisia teoksia esille. Sanataiteen äärellä oleellista on ilmaisun luova vapaus ja sen kautta oman taiteellisen ilmaisun vahvistuminen. Oppilas tulee kuulluksi sekä nähdyksi omana itsenään ja tuottaa sanataidetta hyväksyvässä ja kannustavassa ilmapiirissä.

2.3.1. Varhaisiän sanataidekasvatus

Varhaisiän sanataidekasvatus

Varhaisiän sanataidekasvatuksen tavoitteena on rohkaista lasta käyttämään mielikuvitustaan, osallistumaan leikkiin ja vuorovaikutukseen. Varhaisiän sanataidekasvatus tutustuttaa lasta lastenkirjallisuuteen – runojen, lorujen ja tarinoiden maailmaan – sekä innostaa ja rohkaisee kertomaan omia tarinoita sekä kuuntelemaan ja lukemaan. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisen varhaisiän sanataidekasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

Salon kansalaisopisto kehittää varhaisiän taiteen perusopetusta tulevana vuosina. Alle kouluikäisille järjestetään taideopintoja, jotka voivat olla poikkitaiteellisia tai keskittyä yhteen tai kahteen taiteenalaan. Opetusryhmät kokoontuvat päiväkotien tai kansalaisopiston tiloissa kerran viikossa iltapäivisin tai iltaisin. Ryhmien koko on 7-12 opiskelijaa ryhmää kohden.

Alle kouluikäinen lapsi voi osallistua varhaisiän opintoihin ennen taiteen perusopetuksen opintojen aloittamista. Varhaisiän opinnot kannustavat lasta jatkamaan taiteen perusopintoihin ja luovat pohjaa aktiiviselle taiteen harrastamiselle. Ne eivät sisälly laskennallisesti taiteen perusopetuksen yleisiin oppimääriin.

Varhaisiän opinnoissa työskentely on kokonaisvaltaista ja toiminnallista sekä moniaistista ja elämyksellistä. Keskeistä on leikki ja tekemisen ilo sekä monipuolisten havaintojen tekeminen ja niiden käyttäminen visuaalisessa ja draamallisessa työskentelyssä. Lapsi harjoittelee toisten huomioon ottamista ja työhön keskittymistä sekä edellytystensä mukaan myös omasta työtilasta ja -välineistä huolehtimista. Hän harjoittelee myös ajatustensa ja tunteidensa ilmaisemista monipuolisesti eri taiteenalojen keinoin. Opetuksen sisällöt suunnitellaan huomioiden oppilaiden ikä ja kehitysvaihe. Opinnot luovat samalla pohjaa tuleville sana- tai kuvataiteen, käsityön, teatteritai sirkustaiteen opinnoille.

2.3.2. Sanataiteen yhteiset opinnot

Sanataiteen yhteiset opinnot

Sanataiteen yleisen oppimäärän yhteisissä opinnoissa oppilaat tutustuvat sanataiteen eri mahdollisuuksiin, käsitteisiin ja keinoihin. Opinnot koostuvat eri tavoitealueita yhdistelevistä opintokokonaisuuksista, jotka päätetään paikallisesti.

Salon sanataidekoulussa syvennyttään luovan kielen käyttämisen äärelle monipuolisesti. Monilukutaito sekä laaja tekstikäsitteily ovat opetuksen perustaa. Oppimista tapahtuu luovasti leikkien, kokien, itse tehden ja omaa sanataiteellista ilmaisua kehittäen, yhdessä toisten kanssa. Sanataiteen ulottuvuudet tulevat tutuiksi, kiinnostus kieleen ja sen käyttämiseen sekä tekstin tuottamiseen kasvaa. Oppilaan oma taiteellinen tekeminen vahvistuu kokeilujen kautta, ajatus itsestä sanataiteilijana kehittyy. Kiinnostus sanataiteeseen laajenee ja sanataiteen tuntemus kasvaa. Hän saa itsevarmuutta omaan sanataiteelliseen ilmaisuun innostavan opetuksen myötä.

Sanataiteilijana kehittyminen

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta tekemään havaintoja maailman ilmiöistä ja tutkimaanniiden tarinallisuutta
- rohkaista oppilasta löytämään ja valitsemaan itselleen tärkeää kerrottavaa kehittämällä eri aistien käyttöä ja herkkyyttä
- tukea oppilaan kehittymistä ja sanataiteellista näkemystä suhteessa kirjallisuuden traditioon
- kannustaa oppilasta kehittämään omaa identiteettiään sanataiteen tuottajana.

Omaääninen kirjoittaminen

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta etsimään ilmaisun omaäänisyyttä ja luovuutta sekä antaahänelle siihen välineet
- rohkaista oppilasta jäsentämään, kielellistämään ja sanoittamaan havaintojaan, ajatuksiaan ja tunteitaan sekä luomaan kuviteltuja todellisuuksia sana-taiteen keinoin
- kannustaa oppilasta laajentamaan sanavarantoaan sekä monipuolistamaankieltään ja ilmaisutapojaan
- harjaannuttaa oppilasta tuottamaan eri lajien mukaista sanataidetta
- auttaa oppilasta ymmärtämään tekstin sisällön ja muodon suhdetta eli tyylien rakentumista.

Elämyksellinen lukeminen

Opetuksen tavoitteena on

- rohkaista oppilasta eläytymään lukemaansa ja kuulemaansa sekä jakamaan lukukokemuksiaan
- kannustaa oppilasta tutustumaan sanataiteen lajeihin ja ilmaisukeinoihin, myös monimuotoisiin teksteihin
- kannustaa oppilasta luovaan lukemiseen ja löytämään erilaisia lukemisentapoja suhteessa sanataiteen ympäristöihin.

Taideprosessi ja julkaiseminen

Opetuksen tavoitteena on

- innostaa oppilasta tutustumaan sanataiteen tuottamisen prosessin eri vaiheisiin
- harjaannuttaa oppilasta tuottamaan sanataideteoksia tavoitteellisesti
- kannustaa oppilasta antamaan ja vastaanottamaan palautetta sekä kohtaamaan sanataiteen tuottamiseen liittyvää keskeneräisyyttä
- kannustaa ja rohkaista oppilasta jakamaan ja julkaisemaan sanataide-teoksiaan.

Keskeiset sisällöt

Sanataiteen yleisen oppimäärän yhteisissä opinnoissa tutustutaan tekstien eri lajeihin kaunokirjallisuudesta mediateksteihin sekä niiden kielellisiin ja kuvallisiin ilmaisukeinoihin. Sanataiteessa opitaan ideoimaan ja muokkaamaan tekstejä. Oma taidekäsitteily ja vuorovaikutus

taiteen kanssa kehittyvät. Opinnoissa löydetään keinoja ylläpitää työskentelymotivaatiota ja kehittää taitoa tutkia ja arvioida kannustavasti omia tekstejä.

Salon sanataidekoulussa sisältöjen vuosittaisessa suunnittelussa huomioidaan oppilaiden yksilöllisyys ja mielenkiinnon kohteet sekä ryhmän yhteinen toimivuus. Sisällöt jakautuvat tavoitealueille seuraavin painotuksin:

Minä lukijana, kirjoittajana, kuulijana, kertojana ja keskustelijana

Oppilas tutustuu itseensä sanataiteilijana ja tutkii mitä ja millainen hän itse on sanataiteen eri rooleissa. Oppilas oppii sanoittamaan omaa itseä ja omaa elämää, huomaamaan tarinallisuuden aineksia itsessä. Oman kirjoittamisen ja tekstin tuottamisen pohjana on tutustuminen monipuolisesti kirjallisuuteen. Oppilas kohtaa kirjallisuuden myötä erilaisia näkökulmia ja hän oppii huomaamaan minkälaisista teksteistä itse pitää. Oppilas tottuu lukukokemusten jakamiseen sekä niistä keskustelemiseen.

Kirjoittajuutta herätellään innostaen, monipuolisesti ja matalan kynnyksen harjoituksin. Oppilas oppii kirjoittamaan sekä yksin että yhdessä, jakamaan omia tekstejä sekä saamaan niistä palautetta. Ääneen lukeminen tulee tutuksi, kertomisen sekä kuuntelemisen taidot kasvavat. Keskustelutaidot ja mielipiteiden ilmaisu kehittyvät. Omat kiinnostuksen suunnat vahvistuvat. Oppilas tottuu olemaan keskeneräisyyden äärellä, muokkaamaan, kokeilemaan erilaisia tapoja kehittää tekstejä sekä saamaan kokemusta kirjoittamisen tavoista. Oppilas harjaantuu huomaamaan, minkälainen kirjoittamisen prosessi tukee itseä kirjoittajana.

Ympäröivän elämän, yhteiskunnan ja maailman tarjoamat mahdollisuudet sanataiteelle ja sanataiteilijalle

Oppilas oppii huomaamaan minkälaisia mahdollisuuksia, näkökulmia ja kokemuksia häntä ympäröivä elämä, yhteiskunta sekä maailma tarjoavat sanataiteelle ja sanataiteilijalle. Havainnoimalla ympäristöään oppilas löytää sanataiteellisia aineksia omaan pohdintaan ja sitä kautta tekstien sisältöihin. Vuorovaikutus ympäröivän maailman kanssa rikastuttaa omaa kieltä, antaa erilaisia näkökulmia sekä opettaa kysymään ja vastaamaan. Monilukutaito kehittyy.

Oppilas oppii tunnistamaan tarinallisuuden aineksia ympärillään. Moniaistisuus, taiteiden välisyys sekä mediasisällöt antavat runsaasti aineksia niin sanataiteilijalle itselle kuin myös kirjoittamisen erilaisille mahdollisuuksille. Kirjoittamisen ja lukemisen äärellä kohdattu maailma tarjoaa myös mielikuvitukselle aineksia ja kuvitteellisten todellisuuksien luominen ja kielellä leikkiminen tulee tutuksi.

Sanataiteen tuntemus tutuksi

Oppilas pääsee tutkimaan, kokeilemaan ja tekemään sanataiteen tuntemusta itselleen tutuksi. Hän tutustuu kirjoittamisen käsitteisiin, sanataiteen monipuolisiin tuottamisen tapoihin ja ilmiöihin. Oppilas tutustuu eri tekstilajeihin sekä lukien että itse kirjoittaen. Hän saa kokemusta kirjallisuuden eri lajeista. Hän oppii tarkastelemaan tekstejä ja niiden rakenteita, tutkimaan ja kokeilemaan kertojaratkaisuja, miljöön rakentamista, erilaisia aiheita sekä tekstin rytmiä. Oppilas tutustuu kirjoittamisen tyylilajeihin, oppii muokkaamaan tekstiä sekä rakentamaan erilaisia versioita samasta tekstipohjasta. Oppilas tutkii fakta- sekä fiktiotekstejä ja ymmärtää niiden eron. Harjoittelemisen kautta oppilas rohkaistuu kokeilemaan sekä yhdistelemään sanataiteen tuntemustaan erilaisten tekstien parissa.

Sanataiteen sisältöihin sukellaan ilon, leikin ja kokemuksellisuuden kautta, kehitetään mielikuvitusta, sekoitellaan taiteenlajeja harjoituksiin, oivalletaan ja opitaan niin omana itsenä kuin yhdessäkin. Opettajan tehtävänä on tarjota mahdollisuuksia, näkökulmia ja erilaisia lähestymistapoja sanataiteeseen sekä antaa oppilaalle tilaa rakentaa omaa sanataiteellista maailmaa avarakatseisessa ilmapiirissä kannustaen rohkeasti eteenpäin. Sanataiteen tuntemusta tehdään tutuksi monipuolisesti kirjallisuuteen tutustuen ja sitä kokemuksellisesti tutkien. Nykypäivän sanataiteen erilaiset ilmiöt, monilukutaito sekä laaja tekstikäsitelmä ovat vahvasti mukana opetuksen sisällöissä.

2.3.3. Sanataiteen teemaopinnot

Sanataiteen yleisen oppimäärän teemaopinnoissa oppilaat perehtyvät sanataiteeneri lajeihin ja osallistuvat taiteidenvälisiin projekteihin. Opinnnot koostuvat eri tavoitealueita yhdistelevistä opintokokonaisuuksista, jotka päätetään paikallisesti.

Salon sanataidekoulussa teemaopintojen kokonaisuudet voivat vaihdella vuosittain ja niitä tarkastellaan ja kehitellään opiskelijoiden mielenkiintojen sekä meneillään olevien ilmiöiden mukaisesti. Teemaopinnoissa jo opitut tiedot ja taidot sekä kokemukset sanataiteen ulottuvuuksista syvenyvät edelleen. Opiskelijalla on mahdollisuus valita itseä kiinnostava teema ja kehittyä siinä sekä itsenäisesti että yhteistyössä muiden ryhmässä olevien kanssa. Teemaopinnoissa syvennyttään sanataiteen eri lajeihin sekä tehdään yhteistyötä perusopetuksen muiden taiteenlajien kanssa erilaisissa projekteissa. Oma tekeminen osana isompaa kokonaisuutta sitouttaa opiskelijaa tavoitteelliseen työskentelyyn. Oman työskentelyn arvioiminen kehittyy ja näkemys yhdessä tekemisestä avartuu lisää. Opiskelija saa kokemusta ja varmuutta omaan itseensä ja omaan tekemiseen. Häntä kannustetaan tulemaan rohkeaksi sanoilla ilmaisijaksi ja hän kehittyy asiantuntevana sanataiteilijana.

Sanataiteilijana kehittyminen

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta tutkimaan erilaisia tapoja tuottaa sanataidetta
- innostaa oppilasta työskentelemään tavoitteellisesti
- tukea oppilasta osallistumaan sanataidekeskusteluun eri ympäristöissä
- kannustaa oppilasta etsimään taiteilijuuden yhteisiä piirteitä ja työtapojamuiden taiteenalojen kanssa.

Omaääninen kirjoittaminen

Opetuksen tavoitteena on

- rohkaista oppilasta etsimään itselle sopivia tapoja tuottaa sanataidetta
- kannustaa oppilasta laajentamaan sanavarantoaan sekä monipuolistamaankieltään ja ilmaisutapojaan
- harjaannuttaa oppilasta tuottamaan sanataidetta ja kokeilemaan eri kirjallisuuden lajeja
- auttaa oppilasta havainnoimaan tyylien rakentumista.

Elämyksellinen lukeminen

Opetuksen tavoitteena on

- rohkaista oppilasta eläytymään lukemaansa ja kuulemaansa sekä jakamaan lukukokemuksiaan
- kannustaa oppilasta tutustumaan sanataiteen traditioon ja perehtymään eri-laisiin lukemisen tapoihin, myös monimuotoisten tekstien tulkitsemiseen
- rohkaista oppilasta tutustumaan myös yhteisöllisesti tuotettuun sanataiteeseen ja sen traditioon.

Taideprosessi ja julkaiseminen

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta ymmärtämään kirjoitusprosessin eri vaiheita omassanataiteen tekemisen tavassaan ja tutkimaan muitten taiteenlajien synty-prosesseja
- harjaannuttaa oppilasta tuottamaan sanataidetta tavoitteellisesti yksin jayhdessä
- kannustaa oppilasta antamaan ja vastaanottamaan palautetta
- kannustaa ja rohkaista oppilasta jakamaan ja julkaisemaan sanataideteoksiaan myös yhteistyössä muiden taiteenalojen kanssa.

Keskeiset sisällöt

Sanataiteen yleisen oppimäärän teemaopinnoissa perehdytään kauno- ja tieto-kirjallisuuden lajeihin sekä niiden käyttämiin keinoihin. Opinnoissa korostuvat yhteisölliset tekemisen tavat ja sanataideteosten näkeminen osana toisten tekstien verkostoa. Teemaopintojen osana voidaan

julkaista sanataideteos painettuna, ääneen luettuna, mediasisältönä, lavaesiintymisenä tai muussa muodossa.

Salon sanataidekoulussa teemaopintojen sisällöissä painottuvat taiteiden välisyys, luova tutkiminen, kokeileminen sekä yhteisöllisyys. Opiskelija saa kokemuksia sanataiteellisista projekteista, pääsee kokeilemaan erilaisia tapoja toteuttaa sanataidetta luovissa ympäristöissä sekä saa harjoitella sanataiteellisten kokonaisuuksien rakentamista niin yhteistyössä muiden kanssa kuin itsenäisestikin työskennellen. Omien tekstien työstäminen, muokkaus sekä kokoaminen tulevat tutuksi ja opiskelija saa varmuutta oman tekstin esille tuomiseen, esittämiseen sekä liittämiseen osaksi isompaa esitys- tai näyttelykokonaisuutta. Varmuus tekstin kirjoittajana kehittyy. Ymmärrys sanataiteen prosesseista kasvaa. Opiskelija saa kokemusta ryhmätyöskentelystä ja hän ymmärtää tavoitteellisen ja pitkäjänteisen taiteellisen työskentelyn merkityksen. Erilaisien esilletuomisen tapojen kokeileminen auttaa löytämään omia vahvuuksia. Opiskelijan luottamus omaan tekemiseen ja itseän sanataiteilijana vahvistuu. Omia tekemisen tapoja sekä oppimista pohditaan tarkasti portfolion tai muun teoksen muodossa.

Sisältöjen keskiössä on **sanataiteilija itse, häntä ympäröivä maailma sekä sanataiteen tuntemus.**

Opiskelijan oma tekeminen laajenee, vahvistuu sekä kehittyy. Hän saa kokemuksia yhteisöllisestä yhdessä tekemisestä. Opiskelija kehittyy kirjoittajana tuottamaan tekstiä erilaisiin tarpeisiin. Hän saa kokemuksia niin visuaalisesta, audiovisuaalisesta sekä digitaalisesta tekstin tuottamisen muodoista. Hän oppii hyödyntämään luettua, saamaan inspiraatiota jo koetusta, mielikuvitteellisesta sekä tietotekstistä. Hänen kirjoittajan identiteettinsä vahvistuu edelleen kokeilemisen kautta ja hän oppii perustelemaan erilaisia kirjoittamiseen liittyviä ratkaisuja. Reflektointitaidot kehittyvät.

Opiskelija oppii laajentamaan maailmankuvaansa lukemalla sekä kirjoittamalla, tuomalla luettua sekä kirjoitettua esille, osaksi yhteistä projektia. Hän harjaantuu tarkastelemaan ja arvioimaan tekstejä sekä niiden vaikutusta itseän. Hän saa aineksia ympäriltään niin ajatteluun, teksteihin kuin sanataiteellisten maailmojen kehittelyyn. Opiskelijan ymmärrys laajenee mediatekstien äärellä, hän oppii tarkastelemaan tekstejä kriittisemmin. Hän saa kokemuksia sanataiteellisesta vuorovaikutuksesta erilaisissa projekteissa muiden taiteenlajien kanssa. Hän huomaa uusia tapoja yhdistellä taiteita, inspiroitua toisista teoksista sekä innostua taiteiden välisestä vuoropuhelusta sekä poikkitaiteellisuudesta. Hän ymmärtää sitoutumisen sekä tavoitteellisen työskentelyn merkityksen yhteisissä projekteissa.

Oppilas syventää omaa sanataiteen tuntemustaan moniulotteisesti yhteisissä projekteissa sekä oman kirjoittamisen äärellä. Oppilas syvenyy kirjallisuuden lajeihin sekä tekstilajeihin ja kokeilee erilaisia tekstin tuottamisen tapoja. Hän oppii tutkimaan erilaisia tekstejä, muodostamaan niistä mielipiteitä sekä löytämään tapoja muokata ja kehittää tekstejä. Hän tutustuu sanataiteeseen erilaisilla digitaalisilla alustoilla ja osaa hyödyntää sosiaalista mediaa sanataiteen rikastuttajana. Hän pääsee tutustumaan ajankohtaisiin taiteen- sekä teksti-ilmiöihin. Opiskelija saa kokemusta muuttuvasta kielestä ja kommunikaation eri tavoista. Hän tutkii fakta- ja fiktiotekstejä sekä oppii huomaamaan niiden rajapintoja, merkityksiä sekä vaikutuksia. Oppilas harjoittelee fakta- ja fiktiotekstin kirjoittamista ja oppii yhdistelemään niitä.

2.3.4. Aikuisten sanataiteen opetus

Aikuisten sanataiteen opetuksessa noudatetaan sanataiteen yleisen oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Opintojen tavoitteena on sanataiteen menetelmien harjoittelun sekä taiteellisen toiminnan ja ajattelun tukeminen. Opinnot suorittanut hallitsee ja ymmärtää sanataiteen perusteet ja tietää alan koulutus- ja työmahdollisuudet. Sanataiteen perusopinnot luovat edellytyksiä elinikäiselle sanataiteen harrastukselle ja lisäävät valmiuksia sanataiteen menetelmien hyödyntämiseen esim. työelämässä.

Aikuisten opinnot koostuvat noin neljän lukuvuoden mittaisesta kokonaisuudesta, joka tuntimäärältään vastaa vähintään 18,5 opintopistettä (500 oppituntia). Yhteiset opinnot muodostavat opintojen perusosan ja niitä on 150 tuntia lukuvuodessa. Teemaopinnot

muodostuvat useammasta erillisestä kurssista, jotka syventävät ja laajentavat yhteisissä opinnoissa saatuja tietoja ja taitoja. Teemaopinnojen sisällöt valitaan opiskelijoiden tarpeiden ja toiveiden mukaan niin, että heille kertyy mahdollisimman laaja kokemus ja tietämys sanataiteen eri osa-alueista.

2.3.5. Työtavat sanataiteen opetuksessa

Sanataiteen opiskelussa korostuvat yhteisöllisyys, kokemuksellinen oppiminen, toiminnallisuus, ilmiölähtöisyys ja monitaiteisuus. Kirjoitettua, kuultua ja luettua sekä monimuotoisia tekstejä käsitellään eri tavoin keskustellen ja toiminnallisesti. Teemaopinnoissa voidaan keskittyä sanataiteen eri lajeihin ja projektimaiseen tai mahdollisuuksien mukaan taiteidenväliseen työskentelyyn.

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän laskennallinen laajuus on vähintään 18,5 opintopistettä (500 oppituntia). Opinnojen laajuuden laskennallisena perustana on käytetty 45 minuutin pituista oppituntia. Sanataiteen yleisen oppimäärän voi Salon kansalaisopistossa opiskella viikoittaisena ryhmäopetuksena. Luokkaopetuksen ohessa voidaan käydä näyttelyissä, museoissa tms. retkillä lähiympäristössä. Lisäksi taiteen perusopetuksen erilaisten projektien, retkien ja leirien opetustunnit lasketaan kunkin oppilaan henkilökohtaiseen oppimäärään mukaan.

Salon kansalaisopisto järjestää sanataiteen perusopetusta säännöllisesti seuraavien opintokokonaisuuksien muodossa: Yhteisissä opinnoissa 1-6 - luokkalaisille on kukin kurssi laajuudeltaan 54 opetustuntia ja kestää yhden lukuvuoden ajan. Viikoittainen opetus on yhtenä iltapäivänä tai iltana viikossa kaksi 45 min oppituntia kerrallaan. Kurssit 1-6 on suunnattu pääasiassa alakouluikäisille lapsille, niin että opintokokonaisuuden numero vastaa oppilaan peruskoulun luokka-astetta.

Sanataiteen teemaopinnoissa on kukin kurssi laajuudeltaan 40 opetustuntia ja kestää yhden lukuvuoden ajan. Viikoittainen opetus on yhtenä iltapäivänä tai iltana viikossa kolme 45 min oppituntia kerrallaan. Teemaopinnot on suunnattu pääasiassa 12-19-vuotiaille yläkoululaisille ja toisen asteen opiskelijoille. Teemaopinnoja voi opiskella sen lukuvuoden loppuun, jonka aikana täyttää 19.

2.3.6. Oppimisen arviointi sanataiteen opetuksessa

Sanataiteen opinnojen arviointi on luonteeltaan sekä kirjallista että havainnoivaa. Arvioinnin tehtävänä on tukea opinnoissa edistymistä ja opinnoille annettujen tavoitteiden saavuttamista. Arviointipalaute tukee oppilaiden oman taiteellisen ajattelun ja esiintymis- ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä, omien tavoitteiden asettamista ja edistymisen seuraamista suhteessa niihin. Oppimista arvioidaan myönteisesti ja kannustavasti. Monipuolinen ja jatkuva arviointi koostuu erilaisista palautteen antamisen tavoista: oppilaat saavat henkilökohtaista palautetta opettajaltaan, ja oppilaita ohjataan itse- ja vertaisarviointiin. Arviointi tukee oppimaan oppimisen taitojen ja itseohjautuvuuden kehittymistä. Arviointi kohdistuu ainoastaan työskentelyyn ja tavoitellun osaamisen ja sanataiteen taitojen karttumiseen, ei oppilaan persoonaan. Arvioinnin ja palautteen antamisessa otetaan huomioon oppilaiden itsetunnon ja myönteisen minäkuvan kehittyminen.

Sanataiteen yleisessä oppimäärässä arvioinnin kohteita ovat:

Oppilaan kehittyminen

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan edistymistä opinnoissa ja työskentelyä toisten kanssa. Arvioinnin tulee tukea oppilaan hyvän itsetunnon ja ilmaisuvalmiuksien kehittymistä sekä oppilaan halukkuutta kehittää itseään sanataiteessa ja sanataiteen keinoin.

Oppilaan itsearviointi

Opetuksessa tuetaan oppilaan kykyä arvioida omaa ja muiden työskentelyä. Oppilas harjoittelee koko opiskelun ajan itsearviointia ja häntä opastetaan oppimisensa dokumentoimiseen ja seurantaan.

Oppimisprosessi ja tavoitteiden saavuttaminen

Arviointimenetelmät valitaan siten, että ne edistävät asetettujen tavoitteiden saavuttamista, soveltuvat käytettyihin opetusmenetelmiin ja tukevat oppimista.

Oppimisen arviointi on vuorovaikutusta oppilaan, ryhmän ja opettajan välillä. Arviointimenetelmät valitaan siten, että niiden avulla voidaan parhaalla mahdollisella tavalla arvioida tavoitteiden saavuttamista ja että ne soveltuvat käytettyihin opetusmenetelmiin ja tukevat oppimista. Palautteen ja arvioinnin menetelmät voivat olla sanallisia, kuvallisia tai toiminnallisia. Esitysten ja erilaisten projektien kautta oppilaat voivat saada myös julkista palautetta yleisöltä ja kriitikoilta.

Dokumentointi

Oppilaan työskentelyä dokumentoidaan jokaisella opintojaksolla. Oppilaat voivat kuvata tunnilla tehtyjä harjoitteita, demonstraatioita ja esityksiään ja niitä tallennetaan myös opettajien toimesta. Julkiset esitykset taltioidaan kokonaisuudessaan ja tallenne jaetaan oppilaille. Myös esityksiin liittyvät mediasisällöt ja kritiikit taltioidaan. Dokumentoinnin kautta oppilasta ohjataan näkemään, ymmärtämään ja arvostamaan omaa työskentelyään sekä ryhmän yhteistä tuotosta.

2.4. Sirkustaide

Sirkustaiteen yleisen oppimäärän tavoitteena on tukea omaehtoista sirkustaiteen harrastamista. Sirkustaiteen opiskelu on tutkivaa ja oppiminen tapahtuu harjoittelun, kokemuksen ja monipuolisen tekemisen kautta. Motoristen perustaitojen harjoittelu on keskeinen osa yleisen oppimäärän sirkustaiteen opintoja ja toimii pohjana sirkustaitojen harjoittelulle. Esiintyminen ja ilmaisu auttavat oppilasta ymmärtämään sirkustaidetta monitaiteisena kokonaisuutena, jossa yhdistyvät taiteellinen, fyysinen ja sosiaalinen osaaminen.

Sirkustaiteen opetus muodostuu kasvamisesta sirkustaiteeseen ja kasvattamisesta sen avulla. Kasvaminen sirkustaiteeseen tarkoittaa sirkustaiteen harrastamiseen tarvittavien taitojen ja tietojen sekä kehonhuollon harjoittelua ja kehittämistä. Oppilas tutustuu sirkustaiteen sanastoon ja keskeisiin ilmaisumuotoihin. Ryhmän turvallinen ja motivoiva oppimisilmapiiri luo edellytyksiä tekemisen iloon ja oppimiseen. Kasvattaminen sirkustaiteen avulla tarkoittaa luovuuteen, vuorovaikutus- ja ajattelutaitojen kehittymiseen, emotionaaliseen ja esteettiseen kasvuun sekä tavoitteelliseen työskentelyyn ohjaamista. Hyvä oppimisilmapiiri rakentuu ryhmätyötaitojen ja itsenäisen työskentelyn taitojen varaan. Opetus tukee oppilaan itsetunnon kehittymistä, oppimisen iloa ja osallisuuden tunnetta sekä oppilasryhmän sosiaalista yhteenkuuluvuutta.

2.4.1. Varhaisiän sirkuskasvatus

Varhaisiän sirkuskasvatuksen tavoitteena on rohkaista ja innostaa lapsia ilmaisemaan itseään sirkustaiteen keinoin sekä saamaan kokemuksia ja elämyksiä sirkuksen tekemisestä ja kokemisesta. Alle kouluikäisille järjestetään taideopintoja, jotka voivat olla poikkitaiteellisia tai keskittyä yhteen tai kahteen taiteenalaan. Opetusryhmät kokoontuvat päiväkotien ja koulujen liikuntatiloissa tai kansalaisopiston tiloissa viikottain. Ryhmien koko on 7-12 opiskelijaa ryhmää kohden.

Alle kouluikäinen lapsi voi osallistua varhaisiän opintoihin ennen taiteen perusopetuksen opintojen aloittamista. Varhaisiän opinnot kannustavat lasta jatkamaan taiteen perusopintoihin ja luovat pohjaa aktiiviselle taiteen harrastamiselle. Ne eivät sisällä laskennallisesti taiteen perusopetuksen yleiseen oppimääriin.

Varhaisiän opinnoissa työskentely on kokonaisvaltaista ja toiminnallista sekä moniaistista ja elämyksellistä. Keskeistä on leikki ja tekemisen ilo sekä monipuolinen koordinaation kehittäminen oppilaan motorisen kehityksen mukaan. Lapsi harjoittelee toisten huomioon ottamista ja työhön keskittymistä sekä edellytystensä mukaan myös omasta työtilasta ja -välineistä huolehtimista. Harjoituksissa työskentelään myös omien ajatusten ja tunteiden ilmaisemista monipuolisesti eri taiteenalojen keinoin. Opetuksen sisällöt suunnitellaan huomioiden oppilaiden ikä ja kehitysvaihe. Opinnot luovat samalla pohjaa tuleville kuvataiteen, käsityön, sirkustaiteen ja teatteritaiteen opinnoille.

2.4.2. Sirkustaiteen yhteiset opinnot

Yhteisissä opinnoissa (13,5 opintopistettä, 365 oppituntia) korostetaan motoristen perustaitojen eli tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitojen harjoittelua sekä tuetaan luovuuden ja aloitekyvyn sekä vuorovaikutustaitojen kehitystä. Oppilas harjoittelee sirkustekniikoiden alkeita, tutustuu sirkuksen peruskäsitteisiin sekä oppii nauttimaan sirkustaitojen harjoittelusta itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Opetuksessa painotetaan vuorovaikutustaitojen kehittymistä ja harjoittelun pitkäjänteisyyttä. Oppilas harjoittelee esiintymistaitoa ja osallistuu sirkusesityksen valmistamiseen ryhmässä. Opintojen aikana tutustutaan sirkustaiteeseen ja katsotaan sirkusesityksiä. Tutustutaan sirkustaiteen eri lajeihin ja menetelmiin, sirkuksen ilmaisutapoihin ja kehitetään omaa tyyliä sirkustaiteen tekijänä. Opetuksessa luodaan kannustava ja innostava ilmapiiri, jossa voi turvallisesti onnistua ja epäonnistua.

Tavoitteet

Oppilas harjoittelee sirkustekniikoiden alkeita ja tutustuu sirkuksen peruskäsitteisiin. Oppilas oppii nauttimaan harjoittelusta sekä itsenäisesti että ryhmän jäsenenä. Oppilas harjoittelee pitkäjänteisesti ja asettaa realistisia tavoitteita. Oppilas tutustuu esiintymistaidon harjoituksiin ja oppii esiintymään ryhmässä. Opetuksessa painotetaan vuorovaikutustaitojen kehittymistä luomalla kannustava ja innostava ilmapiiri, jossa voi turvallisesti onnistua eikä epäonnistuminen pelota.

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas:

- kehittää motorisia perustaitoja
- tutustuu eri sirkuslajeihin ja kokeilee niitä
- oppii turvallisia tapoja harjoitella ja toimia
- harjoittelee tavoitteiden asettamista.

Kehontuntemus ja -hallinta

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas:

- oppii tuntemaan, hahmottamaan ja arvostamaan omaa kehoaan
- oppii luottamaan itseensä ja oman kehon mahdollisuuksiin
- oppii toimimaan osana ryhmää ja luottamaan toisiin
- harjoittelee ketteryyttä, koordinaatiota, voimaa ja liikkuvuutta.

Sirkustaiteen tuntemus

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas:

- tutustuu sirkukseen harrastuksena ja taidemuotona
- tutustuu sirkuksen peruskäsitteisiin ja -sanastoon
- tutustuu erilaisiin tapoihin tehdä sirkusta.

Ilmaisu ja esiintyminen

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas:

- tutustuu itseilmaisuun
- oppii toimimaan ja esiintymään ryhmässä
- uskaltaa esiintyä ja toimia yleisön edessä.

Keskeiset sisällöt

Opetuksen keskeisenä sisältönä on tutustua eri sirkuslajeihin ja oman kehon mahdollisuuksiin. Oppitunneilla painotetaan turvallisen harjoittelun merkitystä. Oppilas tutustuu sirkusta tukeviin elementteihin. Opintojen aikana katsotaan sirkusesityksiä sekä opetellaan esiintymisen perusteita tekemällä ilmaisu- ja esiintymisharjoituksia. Oppilaat valmistavat pieniä esityksiä yksin ja ryhmissä. Yhteisten opintojen lopussa oppilaat valmistavat ohjaajan johdolla esityksen, jonka kokonaisuudesta he ottavat vastuuta.

Sirkustaiteen yleisen oppimäärän yhteisten opintojen opetuksessa oppilaita opetetaan asettamaan tavoitteitaan realistisesti, seuraamaan kehittymistään sekä nauttimaan yhdessä asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Opetuksen keskeisenä sisältönä ovat tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaidot, tutustuminen eri sirkuslajeihin sekä eri sirkuslajien perustekniikoiden turvallinen harjoittelu. Oman kehon mahdollisuuksiin tutustutaan eri sirkuslajien harjoitteiden, fyysisiä ominaisuuksia kehittävien harjoitteiden sekä erilaisten ryhmä- ja luottamusharjoitusten avulla. Kehontuntemusta ja -hallintaa edistetään ketteryys-, koordinaatio-, voima-, liikkuvuus- ja rentoutusharjoituksia tehden.

Opetuksessa opetellaan sirkukselle tärkeitä toiminta- ja turvakäytänteitä sekä käyttämään eri sirkuslajien ja -välineiden nimiä. Opintojen aikana tutustutaan sirkustaiteeseen ja katsotaan

erilaisia sirkusesityksiä. Yhdessä tehdään erilaisia ilmaisutaidon harjoituksia, esiintymiskokeiluja sekä ryhmä- ja improvisaatioharjoituksia. Oppilaat harjoittelevat esiintymistä pienten esitysten avulla ja osallistuvat esityksen valmistamiseen ryhmässä.

Opintokokonaisuudet

Yleinen oppimäärä, yhteiset opinnot 365 ot, 2 ot/vko (90 min /vko)

OPINTOKOKONAISUUDET	Sirkustekniikka	Kehontuntemus ja -hallinta	Sirkustaiteen tuntemus	Ilmaisu ja esiintyminen
Vuosi 1 (7-8v.) Ryhmytyminen ja yhdessä toimiminen 60 ot	Tavoitteet Oppilas - tutustuu eri sirkuslajeihin monipuolisesti	Tavoitteet Oppilas - oppii motorisia perustaitoja - tutustuu voima- ja liikkuvuusharjoitteisiin	Tavoitteet Oppilas - tutustuu sirkuksen peruskäsitteisiin ja sanastoon	Tavoitteet Oppilas - oppii toimimaan ryhmässä - esittää oppimiaan temppuja
	Sisällöt Oppilas - kokeilee eri sirkuslajeja ja harjoittelee motorisia perustaitoja	Sisällöt Oppilas - tekee erilaisia voima- ja liikkuvuusharjoitteita	Sisällöt Oppilas - käy läpi sirkuksen peruskäsitteistöä - käy katsomassa sirkusesityksiä	Sisällöt Oppilas - tekee ryhmytymis- ja luottamusharjoitteita - tekee esiintymiskokeiluja
Vuosi 2 (8-9v.) Luottamus ja yhdessä toimiminen 60 ot	Tavoitteet Oppilas - oppii turvallisia tapoja harjoitella ja toimia ryhmässä	Tavoitteet Oppilas - oppii motorisia perustaitoja - oppii tuntemaan ja arvostamaan omaa sekä toisten kehoa	Tavoitteet Oppilas - tutustuu sirkuksen peruskäsitteisiin ja sanastoon	Tavoitteet Oppilas - oppii toimimaan osana ryhmää - oppii luottamaan itseensä ja muihin sekä uskaltaa myös epäonnistua - uskaltaa esiintyä yleisölle
	Sisällöt Oppilas - harjoittelee eri sirkuslajeja ja opiskelee turvallista harjoittelua	Sisällöt Oppilas - tekee pareittain ja erikokoisissa ryhmissä voima- ja liikkuvuusharjoitteita	Sisällöt Oppilas - käy läpi sirkuksen peruskäsitteistöä - käy katsomassa sirkusesityksiä	Sisällöt Oppilas - tekee ryhmytymis- ja luottamusharjoitteita - tekee esiintymiskokeiluja
Vuosi 3 (9-10v.) Minä ja sirkus 60 ot	Tavoitteet Oppilas - etsii omaa sirkuslajiaan	Tavoitteet Oppilas - tutustuu oman kehon mahdollisuuksiin eri sirkuslajien kautta - kehittää koordinaatiotaitojaan sekä voimaa ja liikkuvuutta	Tavoitteet Oppilas - tutustuu erilaisiin tapoihin tehdä sirkusta - tutustuu sirkustaidetta tukeviin elementteihin	Tavoitteet Oppilas - oppii olemaan mukana ryhmäesityksessä
	Sisällöt Oppilas - harjoittelee monipuolisesti eri sirkuslajeja	Sisällöt Oppilas - tekee voima- liikkuvuusekä koordinaatioharjoituksia eri sirkuslajeissa	Sisällöt Oppilas - käy läpi sirkustaiteen eri suuntauksia - käy katsomassa sirkusesityksiä	Sisällöt Oppilas - osallistuu ryhmän yhteiseen esitykseen
Vuosi 4 (10-11v.) Omien vahvuksien etsiminen 60 ot	Tavoitteet Oppilas - valitsee oman sirkuslajinsa - oppii asettamaan pieniä teknisiä tavoitteita	Tavoitteet Oppilas - kehittää valitsemassaan sirkuslajissa vaadittavia motorisia taitoja	Tavoitteet Oppilas - oppii hyödyntämään sirkuksen eri suuntauksia omassa tekemisessään	Tavoitteet Oppilas - kehittää esiintymistaitoaan - tutustuu esityksen valmistamiseen ryhmässä
	Sisällöt Oppilas - harjoittelee eri sirkuslajeja - harjoittelee valitsemaansa sirkuslajia pitkäjänteisesti - harjoittelee tavoitteiden asettamista	Sisällöt Oppilas - tekee omaa sirkuslajia tukevia harjoitteita	Sisällöt Oppilas - harjoittelee erilaisia tapoja esittää sirkusta - käy katsomassa sirkusesityksiä	Sisällöt Oppilas - esiintyy valitsemallaan sirkuslajilla - harjoittelee työryhmän jäsenenä olemista

Vuosi 5 (11-12v.) Esityskokeilut 60 ot	Tavoitteet Oppilas - syventää osaamistaan valitsemassaan sirkuslajissa - oppii asettamaan tavoitteita	Tavoitteet Oppilas - kehittää valitsemassaan sirkuslajissa vaadittavia motorisia taitoja	Tavoitteet Oppilas - tutustuu esityksen valmistamiseen	Tavoitteet Oppilas - tutustuu sirkusesityksen erilaisiin tekotapoihin - oppii antamaan ja ottamaan vastaan palautetta
	Sisällöt Oppilas - harjoittelee valitsemaansa sirkuslajia pitkäjänteisesti muiden sirkuslajien ohella	Sisällöt Oppilas - tekee omaa sirkuslajia tukevia harjoitteita	Sisällöt Oppilas - katsoo erilaisia sirkusesityksiä - harjoittelee erilaisia tapoja esittää sirkusta	Sisällöt Oppilas - valmistaa pienimuotoisia kokeilevia esityksiä
Vuosi 6 (12-13v.) Esityksen valmistaminen ryhmässä 60 ot + 5 ot (produktiot)	Tavoitteet Oppilas - syventää osaamistaan omassa sirkuslajissa - oppii asettamaan tavoitteita	Tavoitteet Oppilas - toteuttaa lajinmukaisia valmistavia harjoitteita - osaa lämmitellä itsenäisesti oman lajin harjoittelua varten	Tavoitteet Oppilas - hahmottaa draaman kaaren	Tavoitteet Oppilas - tutustuu sirkusesityksen erilaisiin tekotapoihin - ottaa vastuuta juonen kuljetuksesta sekä rouduksista ryhmäesityksessä
	Sisällöt Oppilas - toteuttaa itsenäistä lajiharjoittelua	Sisällöt Oppilas - tekee omaa sirkuslajia tukevia harjoitteita	Sisällöt Oppilas - katsoo erilaisia sirkusesityksiä - harjoittelee erilaisia tapoja esittää sirkusta	Sisällöt Oppilas - valmistaa opettajan ohjauksessa esityksen ryhmässä

2.4.3. Sirkustaiteen teemaopinnot

Sirkustaiteen teemaopinnot: Kukin kurssi on laajuudeltaan 45 opetustuntia ja kestää yhden lukukauden ajan. Opetusta annetaan kerran viikossa 3 oppituntia. Teemaopinnot on suunnattu

pääasiassa yläkoulu- ja lukioikäisille nuorille. Teemaopintoja voi opiskella sen lukuvuoden loppuun asti, jolloin täyttää 19 vuotta.

Teemaopintojen (5 opintopistettä, 135 oppituntia) tarkoituksena on yhteisissä opinnoissa hankittujen taitojen laajentaminen ja syventäminen sekä oppilaan pätevyyden tunteen vahvistaminen. Oppilaalla on mahdollisuus syventää osaamistaan valitsemissaan sirkuslajeissa. Yleiset tavoitteet Teemaopintojen tavoitteena on, että oppilas kehittää omaa esiintyjäpersoonansa. Sirkusesityksen valmistamista tukevat opinnot kehittävät oppilaan omaa kykyä luoda itse esityskokonaisuuksia. Oppilas syventää omaa osaamistaan yhdessä tai useammassa sirkuslajissa. Oppilas ymmärtää kehonhuollon merkityksen osana turvallista harjoittelua.

Tavoitteet

Sirkustekniikka

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- syventää osaamistaan yhdessä tai useammassa sirkuslajissa
- asettaa realistiset tavoitteet perustekniikoiden harjoittelussa
- harjoittelee turvallisesti.

Kehontuntemus ja -hallinta

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- oppii oman kehonsa mahdollisuuksia ja kehitystarpeita
- ymmärtää eri sirkuslajien asettamia fyysisiä vaatimuksia.

Sirkustaiteen tuntemus

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- tutustuu sirkuksen nykypäivään
- syventää tietämystään eri sirkuslajeissa
- tutustuu erilaisiin sirkusesityksiin ja sirkustaiteen ilmaisumuotoihin.

Ilmaisu ja esiintyminen

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- tutustuu esityksen suunnitteluun sekä sen valmistamisen eri osa-alueisiin
- oppii nauttimaan esiintymisestä
- osallistuu esityksen valmistamiseen.

Keskeiset sisällöt

Teemaopinnoissa harjoitellaan monipuolisesti esiintymistä soveltaen eri sirkuslajeja, taiteenaloja ja lähestymistapoja, mm. liikeilmaisua ja improvisaatiota. Tehdään harjoitteita, jotka lisäävät oppilaan esiintymisvarmuutta ja itseluottamusta. Katsotaan sirkusesityksiä sekä opitaan analysoimaan niitä. Oppilas harjoittelee pitkäjänteisesti valitsemaansa sirkuslajia. Teemaopintojen lopussa oppilaat valmistavat itsenäisesti esityksen.

Opintokokonaisuuksia järjestetään vaihtelevasti eri vuosina. Teemaopintoja voivat olla esim. käsilläseisannon (50 t), pariakrobatian (50 t), jongleerauksen (50 t), fyysisen komiikan ja klovnerian (50 t) tai ilma-akrobatian (50 t) kurssit sekä tulitaiteen (25 t) kurssit. Teemaopintoja järjestetään niin, että ne saa suoritetuksi esim. kahden lukuvuoden aikana, jos opintoihin panostaa 1-2 iltaa viikossa. Tarvittaessa opiskelijalle annetaan ohjausta opintoihinsa ja henkilökohtaiseen opetussuunnitelmaansa liittyen.

Teemaopintoja voidaan järjestää myös taiteidenvälisesti yhteistyössä sirkuskoulun sekä kuvataide- ja käsityökoulujen kanssa. Nämä voivat olla esim. näyttämötaistelujen, klovnerian, valotaiteen, varjoteatterin, nukketeatterin tai performanssitaitteen opintojaksoja, jolloin samalla kurssilla voi opiskella eri taiteen alojen oppilaita. Lisäksi satunnaisesti voi olla tarjolla monitaiteellisia teemaopintoja erilaisten hankkeiden kautta. Yhteistyöhankkeet muiden alojen toimijoiden ja organisaatioiden kanssa tuovat sosiaalisen ja yhteiskunnallisen näkökulman osaksi opintoja.

2.4.4. Aikuisten sirkustaiteen opinnot

Aikuisten sirkustaiteen opetuksessa noudatetaan sirkustaiteen yleisen oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Opintojen tavoitteena on sirkustaitojen harjoittelun sekä taiteellisen toiminnan ja ajattelun tukeminen. Opinnot suorittanut hallitsee ja ymmärtää sirkustaitojen perusteet ja tietää alan koulutus- ja työmahdollisuudet. Sirkustaiteen perusopinnot luovat edellytyksiä elinikäiselle sirkusharrastukselle ja lisäävät valmiuksia sirkustaiteen menetelmien hyödyntämiseen esim. työelämässä.

Aikuisten opinnot koostuvat noin neljän lukuvuoden mittaisesta kokonaisuudesta, joka tuntimäärältään vastaa vähintään 18,5 opintopistettä (500 oppituntia). Yhteiset opinnot muodostavat opintojen perusosan ja niitä on 150 tuntia lukuvuodessa. Teemaopinnot muodostuvat useammasta erillisestä kurssista, jotka syventävät ja laajentavat yhteisissä opinnoissa saatuja tietoja ja taitoja. Teemaopintojen sisällöt valitaan opiskelijoiden tarpeiden ja toiveiden mukaan niin, että heille kertyy mahdollisimman laaja kokemus ja tietämys sirkustaiteen eri osa-alueista.

2.4.5. Työtavat sirkustaiteen perusopetuksessa

Sirkustaiteen opiskelu tapahtuu ryhmässä, ja siinä korostuvat ryhmätyö- ja vuorovaikutustaidot. Sirkustaidetta opiskellaan kokeilemalla ja harjoittelemalla. Myös esitysten katsominen on olennainen osa sirkustaiteen opetusta. Sitoutuminen ja sitouttaminen sekä motivointi tunneilla käymiseen ovat tärkeitä. Oppilaita ohjataan vastuulliseen työskentelyyn omassa toiminnassaan ja ryhmän yhteisissä tavoitteissa. Oppilaiden oman ilmaisu- ja havaintokyvyn harjoittaminen on keskeistä, ja siinä otetaan huomioon oppilaiden erilaiset keholliset kokemukset. Työtavat valitaan siten, että ne tukevat oppilaiden kykyä ymmärtää omaa oppimistaan ja kehollisuuttaan, reflektoida oppimiaan taitoja ja kehittää niitä edelleen omassa taiteellisessa työskentelyssään. Työtavoissa korostuu oppilaan kehityksen jatkuva seuranta säännöllisen palautteen antamisen ja saamisen muodossa.

Opetus tapahtuu pääasiassa viikko-opetuksena. Opetuksessa painottuvat ryhmän yhteiset projektit. Teemaopinnoissa opetus on monimuoto-opetusta, jossa pääpaino on taitojen harjoittelussa ja esityskokeiluissa. Teemaopinnot ovat sidoksissa esityksen valmistusprosessiin ja kestävät harjoitusten ja esitysten vaatiman ajan. Opetusta voidaan järjestää myös viikonloppuisin pidempinä harjoituksina, työpajoina tai kesäleireillä. Myös esityksiä voi olla viikonloppuisin. Opetukseen voi sisältyä teatterikäyntejä, esitysvierailuja ja muita opintoihin liittyviä tutustumisia ja retkiä.

Opetustilana käytetään pääsääntöisesti Salon kansalaisopiston Näkkäriä. Ryhmät saattavat kokoontua ja harjoitella myös muussa sirkusopetukseen soveltuvassa tilassa tai tilassa, johon esitystä kulloinkin tehdään. Opetuksessa voidaan käyttää eri taiteenalojen opettajia.

Opetuksen määrä

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän laskennallinen laajuus on vähintään 18,5 opintopistettä (500 oppituntia). Opintojen laajuuden laskennallisena perustana on käytetty 45 minuutin pituista oppituntia. Salon kansalaisopiston sirkuskoulu järjestää sirkustaiteen perusopetusta säännöllisesti seuraavien opintokokonaisuuksien muodossa:

Sirkustaiteen yhteiset opinnot 1-6, kukin kurssi on laajuudeltaan 60 oppituntia ja kestää yhden lukuvuoden ajan, viikoittaista opetusta on 2 oppituntia. Opintokokonaisuuteen 6 sisältyy lisäksi 5 oppituntia esityksen valmistelua. Opintokokonaisuudet 1-6 on suunnattu pääasiassa alakouluikäisille lapsille niin, että opintokokonaisuuden numero vastaa oppilaan peruskoulun luokka-astetta.

Sirkustaiteen teemaopinnot: Kukin kurssi on laajuudeltaan 45 opetustuntia ja kestää yhden lukukauden ajan. Opetusta annetaan kerran viikossa 3 oppituntia. Teemaopinnot on suunnattu pääasiassa yläkoululaisille ja lukioikäisille nuorille. Teemaopintoja voi opiskella sen lukuvuoden loppuun asti, jolloin täyttää 19 vuotta.

2.4.6. Oppimisen arviointi

Sirkustaiteen opintojen arviointi on luonteeltaan havaintoihin perustuvaa. Arvioinnin tehtävänä on tukea opinnoissa edistymistä ja opinnoille annettujen tavoitteiden saavuttamista. Arviointipalaute tukee oppilaiden oman taiteellisen ajattelun ja esiintymis- ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä, omien tavoitteiden asettamista ja edistymisen seuraamista suhteessa niihin. Oppimista arvioidaan myönteisesti ja kannustavasti. Monipuolinen ja jatkuva arviointi koostuu erilaisista palautteen antamisen tavoista: oppilaat saavat henkilökohtaista palautetta opettajaltaan, ja oppilaita ohjataan itse- ja vertaisarviointiin. Arviointi tukee oppimaan oppimisen taitojen ja itseohjautuvuuden kehittymistä. Arviointi kohdistuu ainoastaan työskentelyyn ja tavoitellun osaamisen ja sirkustaitojen karttumiseen, ei oppilaan persoonaan. Arvioinnin ja palautteen antamisessa otetaan huomioon oppilaiden itsetunnon ja myönteisen minäkuvan kehittyminen.

Sirkustaiteen yleisessä oppimäärässä arvioinnin kohteita ovat:

Oppilaan kehittyminen

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan edistymistä opinnoissa ja työskentelyä toisten kanssa. Arvioinnin tulee tukea oppilaan hyvän itsetunnon ja ilmaisuvalmiuksien kehittymistä sekä oppilaan halukkuutta kehittää itseään sirkustaiteessa ja sirkustaiteen keinoin.

Oppilaan itsearviointi

Opetuksessa tuetaan oppilaan kykyä arvioida omaa ja muiden työskentelyä. Oppilas harjoittelee koko opiskelun ajan itsearviointia ja häntä opastetaan oppimisensa dokumentoimiseen ja seurantaan.

Oppimisprosessi ja tavoitteiden saavuttaminen

Arviointimenetelmät valitaan siten, että ne edistävät asetettujen tavoitteiden saavuttamista, soveltuvat käytettyihin opetusmenetelmiin ja tukevat oppimista.

Oppimisen arviointi on vuorovaikutusta oppilaan, ryhmän ja opettajan välillä. Arviointimenetelmät valitaan siten, että niiden avulla voidaan parhaalla mahdollisella tavalla arvioida tavoitteiden saavuttamista ja että ne soveltuvat käytettyihin opetusmenetelmiin ja tukevat oppimista. Palautteen ja arvioinnin menetelmät voivat olla sanallisia, kuvallisia tai toiminnallisia. Esitysten ja erilaisten projektien kautta oppilaat voivat saada myös julkista palautetta yleisöltä ja kriitikoilta.

Dokumentointi

Oppilaan työskentelyä dokumentoidaan jokaisella opintojaksolla. Oppilaat voivat kuvata tunnilla tehtyjä harjoitteita, demonstraatioita ja esityksiään ja niitä tallennetaan myös opettajien toimesta. Julkiset esitykset taltioidaan kokonaisuudessaan ja tallenne jaetaan oppilaille. Myös esityksiin liittyvät mediasisällöt ja kritiikit taltioidaan. Dokumentoinnin kautta oppilasta ohjataan näkemään, ymmärtämään ja arvostamaan omaa työskentelyään sekä ryhmän yhteistä tuotosta.

2.5. Tanssi

Tanssin taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tarkoituksena on tuottaa oppilaalle myönteisiä kokemuksia tanssin parissa, kannustaa tanssin harrastamiseen sekä tukea liikunnallista ja aktiivista elämäntapaa. Olennaista on tarjota oppilaalle mahdollisuus tanssin ja liikunnan ilon kokemiseen ja löytämiseen. Opetuksen tavoitteena on tuottaa kokonaisvaltaisia elämyksiä sekä tukea oppilaan kokemusta ja ymmärrystä tanssista fyysisen ja luovan toiminnan kautta. Opintojen aikana syntyvä kokemuksellinen suhde tanssiin luo pohjan tanssin elinikäiselle harrastamiselle.

Tanssin yleisen oppimäärän opetus tukee oppilaan kokonaisvaltaista kasvua, luovuutta, taiteellista ilmaisukykyä ja kulttuurista osallisuutta. Oppilas saa tukea tanssissa tarvittavien valmiuksien omaksumisessa omista henkilökohtaisista lähtökohdistaan käsin. Opintojen myötä oppilas oppii kiinnittämään huomiota kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. Opetus kannustaa oppilasta osallistumaan erilaisiin tanssin ja muun taiteen tapahtumiin ja esityksiin myös kuulijana ja katsojana. Opetus avartaa oppilaan käsitystä tanssin monimuotoisuudesta niin taiteena kuin kulttuurisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä sekä tukee hänen kasvuaan sivistyneeksi, suvaitsevaksi ja jokaisen erilaisuutta kunnioittavaksi kansalaiseksi.

2.5.1. Varhaisiän tanssikasvatus

Varhaisiän tanssikasvatuksen tavoitteena on rohkaista ja innostaa lapsia ilmaisemaan itseään tanssin keinoin sekä saamaan kokemuksia ja elämyksiä tanssin prosessista ja kokemisesta. Alle kouluikäisille järjestetään taideopintoja, jotka voivat olla poikkitaiteellisia tai keskittyä yhteen tai kahteen taiteenalaan. Opetusryhmät kokoontuvat päiväkotien ja koulujen liikuntatiloissa tai kansalaisopiston tiloissa viikottain. Ryhmien koko on 7-12 opiskelijaa ryhmää kohden.

Alle kouluikäinen lapsi voi osallistua varhaisiän opintoihin ennen taiteen perusopetuksen opintojen aloittamista. Varhaisiän opinnot kannustavat lasta jatkamaan taiteen perusopintoihin ja luovat pohjaa aktiiviselle taiteen harrastamiselle. Ne eivät sisälly laskennallisesti taiteen perusopetuksen yleiseen oppimääriin.

Varhaisiän opinnoissa työskentely on kokonaisvaltaista ja toiminnallista sekä moniaistista ja elämyksellistä. Keskeistä on leikki ja tekemisen ilo sekä monipuolinen koordinaation kehittäminen oppilaan motorisen kehityksen mukaan. Lapsi harjoittelee toisten huomioon ottamista ja työhön keskittymistä sekä edellytystensä mukaan myös omasta työtilasta ja -välineistä huolehtimista. Harjoituksissa työestetään myös omien ajatusten ja tunteiden ilmaisemista monipuolisesti eri taiteenalojen keinoin. Opetuksen sisällöt suunnitellaan huomioiden oppilaiden ikä ja kehitysvaihe. Opinnot luovat samalla pohjaa tuleville taiteen perusopinnoille.

2.5.2. Tanssin yhteiset opinnot

Yleisen oppimäärän yhteisten opintojen (13,5 opintopistettä, 365 oppituntia) tarkoituksena on tanssin perustaitojen kehittäminen. Opetuksessa otetaan huomioon jokaisen yksilölliset oppimisvahvuudet ja -valmiudet ja lähtökohdat sekä oppilaan kulttuurinen tausta siten, että kaikilla esimerkiksi sukupuoleen tai etniseen taustaan katsomatta on mahdollisuus kokea osallisuutta suhteessa opetuksen sisältöihin ja tarjontaan.

Tavoitteet

Hyvinvointi ja kehoallisuus

Tavoitteena on, että oppilas

- löytää tanssin ilon
- suhtautuu omaan kehoonsa luontevasti ja myönteisesti
- tunnistaa ja on valmis ottamaan käyttöön oman kehonsa liikkeelliset ja ilmaisulliset mahdollisuudet
- ymmärtää, että jokaisen keho on yksilöllinen.

Vuorovaikutus ja kulttuurinen osaaminen

Tavoitteena on, että oppilas

- kykenee kuuntelemaan toisia ja havainnoimaan ympäristöään herkästi
- toimii rakentavasti ryhmän jäsenenä
- tuo ryhmätyöskentelyyn oman panoksensa
- arvostaa ja kunnioittaa toisten yksilöllisyyttä ja näkemyksiä.

Taito ja taide

Tavoitteena on, että oppilas

- kehittää fyysis-motorisia taitojaan monipuolisesti
- laajentaa liikkeellistä ja ilmaisullista sanastoaan
- tutustuu valitsemaansa tanssilajiin ja sen (kulttuuriseen) taustaan
- saa kokemuksia esiintymisestä
- saa tilaisuuksia tutustua muihin tanssin muotoihin ja lajeihin ja niiden (kulttuuriseen) taustaan
- tutustuu tanssiin taidemuotona muiden taiteiden joukossa.

Keskeiset sisällöt

Tanssin yleisen oppimäärän opintojen keskeisenä sisältönä ovat kokonaisvaltaista hyvinvointia ja turvallista harjoittelua tukevat harjoitteet, kuten oikeaoppinen lämmittely ja palautuminen sekä kineettisiin liikeketjuihin ja kehon linjaukseen liittyvät harjoitteet. Opintoihin sisältyy tanssilajien liikesanastoon, motorisiin taitoihin, ilmaisuun ja musiikin tulkintaan liittyviä harjoitteita. Oppilaiden luovan ajattelun ja taiteidenvälisen osaamisen sekä vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitojen kehittymisen tukeminen ovat olennainen osa kaikkia opintoja. Opintojen aikana oppilaat saavat tilaisuuksia harjoitella esiintymistä ja esiintymistilanteiden suunnittelua.

Tanssin yhteiset opinnot

Tanssin taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tehtävänä on tutustuttaa oppilas tanssiin taidemuotona ja kannustaa elinikäiseen tanssisuhteeseen. Tanssin taiteen perusopetuksessa tutustutaan eri tanssi- ja liiketekniikoihin, tutustutaan hieman tanssin historiaan ja termistöön sekä kannustetaan ja annetaan mahdollisuuksia oman luovuuden ja ilmaisun esiintuomiseen. Oppilas harjoittelee vuorovaikutteisesti ryhmässä toimimista ja pystyy yhteistyöhön muiden oppilaiden kanssa esimerkiksi erilaisissa kompositiotehtävissä. Myös esiintyminen on tärkeä osa tanssinopiskelua. Tanssin opiskelu harjoituttaa pitkäjänteisyyttä tanssinriemua unohtamatta.

Tavoitteet

Kehon- ja tilan hahmotus

Tavoitteena on, että oppilas

- tutustuu eri tanssi- ja liiketekniikoihin ja hieman myös tanssin historiaan sekä termistöön
- hahmottaa tanssiasennon (ryhti, kannatus, linjaukset)
- hahmottaa itsensä tilassa suhteessa muihin ja oppii liikkumaan tilaa käyttäen
- harjoittelee koordinaatiota
- harjoittelee katseenkäyttöä (fokusta) osana tanssimista
- tutustuu erilaisiin liikedynamiikkoihin (esim. pehmeä, räjähtävä, sitkeä, terävä..)
- harjoittelee kontaktia/kosketusta osana tanssijuuttia

Ryhmätyötaidot ja reflektio

Tavoitteena on, että oppilas

- harjoittelee vuorovaikutteista toimimista ryhmässä muut huomioon ottaen ja pystyy yhteistyöhön muiden kanssa esim. kompositioharjoitteissa
- harjoittelee palautteen vastaanottamista ja antamista
- harjoittelee itsereflektiotaitoa (ymmärrys omasta tekemisestä)

Luovuus ja ilmaisu

Tavoitteena on, että oppilas

- harjoittaa omaa luovuuttaan liikkeen kautta esimerkiksi erilaisin improvisaatio- ja kompositioharjoittein
- oppii ilmaisemaan itseään rohkeammin tanssin kautta
- saa tukea omien vahvuuksien löytämisessä

Taiteidenvälisyys ja moniaistisuus

Tavoitteena on, että oppilas

- tutustuu muihin taiteenaloihin mahdollisuutena tanssin rikastuttamiseksi (esimerkiksi kirjoittamisen ja maalaamisen yhdistäminen osaksi tanssituntia)
- osallistuu esitykseen yleisönä
- pohtii ja eläytyy siihen miltä liike tuntuu, näyttää jne.

Musiikki tanssin osana

Tavoitteena on, että oppilas

- harjoittelee tanssimaan rytmiin ja tutustuu eri tempoihin tanssimiseen
- ymmärtää että voi tanssia myös ilman musiikkia

Esiintyminen

Tavoitteena on, että oppilas

- motivoituu työskentelemään pitkäjänteisesti ja tavoitteellisesti

- esiintyy ainakin talvi- ja kevätnäytöksessä

2.5.3. Tanssin teemaopinnot

Tanssin teemaopintojen (5 opintopistettä, 135 oppituntia) tarkoituksena on yhteisissä opinnoissa hankittujen taitojen ja valmiuksien laajentaminen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset vahvuudet ja paikalliset resurssit. Tavoitteena on avata ja monipuolistaa tanssin taiteen perusopetuksen sisältöjä siten, että kaikilla esimerkiksi sukupuoleen tai etniseen taustaan katsomatta on mahdollisuus kokea osallisuutta suhteessa opetuksen sisältöihin ja tarjontaan.

Tavoitteet

Hyvinvointi ja kehollisuus

Tavoitteena on, että oppilas

- haastaa ja kehittää kehoaan eri tavoin
- oppii tunnistamaan tanssin ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin välisen yhteyden
- oppii kiinnittämään huomiota terveelliseen elämäntapaan.

Vuorovaikutus ja kulttuurinen osaaminen

Tavoitteena on, että oppilas

- harjaantuu tanssimaan sekä yksin että ryhmässä
- osallistuu aktiivisesti ja rakentavasti ryhmän toimintaan
- oppii vastaanottamaan ja antamaan rakentavaa palautetta
- saa tilaisuuksia tutustua itselleen uusiin tanssin lajeihin ja tanssikulttuureihin
- osallistuu mahdollisuuksien mukaan tanssiesitykseen myös katsojana ja oppii keskustelemaan tanssista.

Taito ja taide

Tavoitteena on, että oppilas

- laajentaa fyysis-motorisia taitojaan
- saa kokemuksia esiintymisestä ja avartaa omaa kehollista, liikkeellistä ja taiteellista ilmaisuaan
- saa monipuolisia kulttuurisia ja taiteellisia vaikutteita.

Keskeiset sisällöt

Tanssin yleisen oppimäärän opintojen keskeisenä sisältönä ovat kokonaisvaltaista hyvinvointia ja turvallista harjoittelua tukevat harjoitteet, kuten oikeaoppinen lämmittely ja palautuminen sekä kineettisiin liikeketjuihin ja kehon linjaukseen liittyvät harjoitteet. Opintoihin sisältyy tanssilajien liikesanastoon, motorisiin taitoihin, ilmaisuun ja musiikin tulkintaan liittyviä harjoitteita. Oppilaiden luovan, taiteellisen ja taiteidenvälisen ajattelun sekä vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitojen kehittymisen tukeminen ovat olennainen osa kaikkia opintoja. Opintoihin sisältyy myös tanssin perustietoutta. Opintojen aikana oppilaat saavat tilaisuuksia harjoitella esiintymistä.

Tanssin teemaopinnot

Yleisen oppimäärän teemaopintojen tavoitteena on monipuolistaa tanssitaiteen ymmärrystä ja ilmaisullisia keinoja. Teemaopinnoissa syvennetään jo opittua tanssi- ja liiketekniikoista sekä tutustutaan itselle uuteen/uusiin tanssilajeihin tiiviskursseina (esim. afrikkalainen tanssi, hip hop, baletti...). Lisäksi pidämme luovan tanssin sessioita, joihin voidaan yhdistää muita taiteenaloja (esimerkiksi kuvataide, kirjoittaminen, teatteri...). Mahdollisuuksien mukaan käydään katsomassa tanssiesitys/esityksiä ja kokeillaan tanssimista myös muussa kuin tanssisaliympäristössä (esim. tanssitunti ulkona, esitys muualla kuin teatteritilassa). Opintojen loppuvaiheessa oppilas tekee oman taiteellisen työn, soolon, jonka hän pääsee esittämään.

Tavoitteet

Kehon- ja tilanhahmotus

Tavoitteena on, että oppilas

- syventää tietämystään omasta tanssilajistaan sekä tutustuu muuhun/muihin tanssilajeihin
- osaa jo perustanssitermistöä
- syventää kehon- ja tilanhahmotustaan sekä ymmärrystään liikedynamiikoista

Ryhmätyötaidot ja reflektio

Tavoitteena on, että oppilas

- kykenee vuorovaikutteiseen toimintaan ryhmässä muut huomioon ottaen
- osaa tarvittaessa ottaa myös aktiivisen toimijan roolin ryhmätyössä (ryhmädynamiikka)
- osaa vastaanottaa ja antaa palautetta
- kehittää itsereflektiotaitoaan edelleen

Luovuus ja ilmaisu

Tavoitteena on, että oppilas

- on jo rohkaistunut omaan luovaan toimintaan liikkeen kautta esimerkiksi erilaisissa improvisaatio – ja kompositioharjoitteissa
- tekee oman sooloteoksen

Taiteidenvälisyys ja moniaistisuus

Tavoitteena on, että oppilas

- jatkaa tanssin ja muiden taiteenalojen taiteidenvälisyyden tutkimista

ja käy mahdollisuuksien mukaan katsomassa esityksen/esityksiä

Musiikki tanssin osana

Tavoitteena on, että oppilas

- osaa tanssia rytmiin ja on tutustunut eri tempoihin tanssimiseen
- hahmottaa rytmin ja musiikin myös ilmaisun osana ja apuna

Esiintyminen

Tavoitteena on, että oppilas

- jatkaa pitkäjänteisen ja tavoitteellisen työskentelyn harjoittelua
- esiintyy ainakin kevät- ja talvinäytöksessä
- esittää oman itse tekemänsä soolokoreografian

2.5.4. Aikuisten tanssin opetus

Aikuisten tanssin opetuksessa noudatetaan tanssitaiteen yleisen oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Opintojen tavoitteena on tanssin harjoittelun sekä taiteellisen toiminnan ja ajattelun tukeminen. Opinnot suorittanut hallitsee ja ymmärtää tanssin perusteet ja tietää alan koulutus- ja työmahdollisuudet. Tanssin perusopinnot luovat edellytyksiä elinikäiselle tanssiharrastukselle ja lisäävät valmiuksia tanssitaiteen menetelmien hyödyntämiseen esim. työelämässä.

Aikuisten opinnot koostuvat noin neljän lukuvuoden mittaisesta kokonaisuudesta, joka tuntimäärältään vastaa vähintään 18,5 opintopistettä (500 oppituntia). Yhteiset opinnot muodostavat opintojen perusosan ja niitä on 150 tuntia lukuvuodessa. Teemaopinnot

muodostuvat useammasta erillisestä kurssista, jotka syventävät ja laajentavat yhteisissä opinnoissa saatuja tietoja ja taitoja. Teemaopintojen sisällöt valitaan opiskelijoiden tarpeiden ja toiveiden mukaan niin, että heille kertyy mahdollisimman laaja kokemus ja tietämys tanssitaiteen eri osa-alueista.

2.5.5. Työtavat tanssin opetuksessa

Opetuksessa keskitytään kehon valmiuksien kehittämiseen tanssitekniikan, tanssillisuuden ja ilmaisun parissa oppilaiden ikä- ja taitotaso sekä omat lähtökohdat huomioiden. Tunnit sisältävät mm. kehon- ja tilanhahmotuksen, motoristen taitojen ja koordinaation, tanssitekniikan, musikaalisuuden, luovuuden ja ilmaisun harjoittelua. Tanssitaiteenopinnot tapahtuvat ryhmäopetuksena ja siinä korostuvat ryhmäsätyöskentely- ja vuorovaikutustaidot.

Oppilasta kannustetaan pitkäjänteiseen ja tavoitteelliseen työskentelyyn tanssin parissa. Sitoutuminen ja motivaatio tunneilla käymiseen ovat tärkeitä. Positiivinen ja kannustava ilmapiiri ovat tärkeä pohja turvalliselle oppimiselle, jossa oppilas oppii vastaanottamaan ja antamaan palautetta. Oppilas oppii myös itsereflektiota.

Opetus tapahtuu pääosin viikko-opetuksena tanssitunneilla, joiden lisäksi oppilaat esiintyvät kevät- ja talvinäytöksissä tunneilla työstetyillä koreografioilla. Välillä opetusta saattaa olla myös tiiviskurssien tai esimerkiksi kesäleirin muodossa. Koska tanssi on esittävä taiteenlaji, kuuluu esiintyminen osaksi opintoja. Oppilaat pääsevät harjoittelemaan myös itse koreografian tekoa esimerkiksi erilaisin kompositioharjoittein ja opintojen loppuvaiheessa he tekevät omat soolokoreografiansa. Omaa luovuutta harjoitetaan muutoinkin esimerkiksi improvisaation kautta. Opintojen aikana oppilaat osallistuvat yleisönä tanssiesitysten katsomiseen ja esityksistä keskustellaan tanssitunneilla. Taiteellisen ilmaisun ulottuvuuksia etsitään ja kokeillaan myös muiden taiteenalojen kautta.

2.5.6. Oppimisen arviointi tanssin opetuksessa

Tanssin opintojen arviointi on luonteeltaan havaintoihin perustuvaa. Arvioinnin tehtävänä on tukea opinnoissa edistymistä ja opinnoille annettujen tavoitteiden saavuttamista. Arviointipalaute tukee oppilaiden oman taiteellisen ajattelun ja esiintymis- ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä, omien tavoitteiden asettamista ja edistymisen seuraamista suhteessa niihin. Oppimista arvioidaan myönteisesti ja kannustavasti. Monipuolinen ja jatkuva arviointi koostuu erilaisista palautteen antamisen tavoista: oppilaat saavat henkilökohtaista palautetta opettajaltaan, ja oppilaita ohjataan itse- ja vertaisarviointiin. Arviointi tukee oppimaan oppimisen taitojen ja itseohjautuvuuden kehittymistä. Arviointi kohdistuu ainoastaan työskentelyyn ja tavoitellun osaamisen ja tanssitaitojen karttumiseen, ei oppilaan persoonaan. Arvioinnin ja palautteen antamisessa otetaan huomioon oppilaiden itsetunnon ja myönteisen minäkuvan kehittyminen.

Tanssin yleisessä oppimäärässä arvioinnin kohteita ovat:

Oppilaan kehittyminen

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan edistymistä opinnoissa ja työskentelyä toisten kanssa. Arvioinnin tulee tukea oppilaan hyvän itsetunnon ja ilmaisuvalmiuksien kehittymistä sekä oppilaan halukkuutta kehittää itseään tanssissa ja tanssin keinoin.

Oppilaan itsearviointi

Opetuksessa tuetaan oppilaan kykyä arvioida omaa ja muiden työskentelyä. Oppilas harjoittelee koko opiskelun ajan itsearviointia ja häntä opastetaan oppimisensa dokumentoimiseen ja seurantaan.

Oppimisprosessi ja tavoitteiden saavuttaminen

Arviointimenetelmät valitaan siten, että ne edistävät asetettujen tavoitteiden saavuttamista, soveltuvat käytettyihin opetusmenetelmiin ja tukevat oppimista.

Oppimisen arviointi on vuorovaikutusta oppilaan, ryhmän ja opettajan välillä. Arviointimenetelmät valitaan siten, että niiden avulla voidaan parhaalla mahdollisella tavalla arvioida tavoitteiden saavuttamista ja että ne soveltuvat käytettyihin opetusmenetelmiin ja tukevat oppimista. Palautteen ja arvioinnin menetelmät voivat olla sanallisia, kuvallisia tai toiminnallisia. Esitysten ja erilaisten projektien kautta oppilaat voivat saada myös julkista palautetta yleisöltä ja kriitikoilta.

Dokumentointi

Oppilaan työskentelyä dokumentoidaan jokaisella opintojaksolla. Oppilaat voivat kuvata tunnilla tehtyjä harjoitteita ja esityksiään ja niitä tallennetaan myös opettajien toimesta. Julkiset esitykset taltioidaan kokonaisuudessaan ja tallenne jaetaan oppilaille. Myös esityksiin liittyvät mediasisällöt ja kritiikit taltioidaan. Dokumentoinnin kautta oppilasta ohjataan näkemään, ymmärtämään ja arvostamaan omaa työskentelyään sekä ryhmän yhteistä tuotosta.

2.6. Teatteritaide

Ella ja jättipotti keväällä 2020.

Taiteen perusopetuksen teatteritaiteen yleisen oppimäärän tehtävänä on vahvistaa oppilaiden aktiivista toimijuutta ja teatteritaiteen ymmärrystä. Opetuksessa tuetaan oppilaita taiteen omaehtoiseen tekemiseen ja henkilökohtaiseen tulkintaan. Opetus kannustaa oppilasta rakentamaan toimintaan yksilönä sekä vuorovaikutukseen ryhmän jäsenenä. Teatteritaidetta voi opiskella eri lähtökohtien, tekemisen tapojen ja näkökulmien kautta, esimerkiksi esiintyjyyden, näyttelijäntaiteen, käsikirjoittamisen, esitysdramaturgian, ohjaajaintaiteen ja visualisoinnin kautta. Teatteritaide on luonteeltaan haarautuva ja eri lajeja sisältävä taidemuoto, jossa yhdistyvät eri taiteenalat. Sitä voidaan toteuttaa eri yhteisöissä ja ympäristöissä. Yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteissa teatteritaide toteutuu erilaisina esityksinä ja esittämisen muotoina.

Opetuksessa tuetaan oppilaiden iloa, uteliaisuutta ja motivaatiota opiskella ryhmässä toimien. Teatteritaiteen opiskelun tavoitteena on vahvistaa oppilaiden kulttuurista osaamista kehittämällä heidän taitojaan ja tietojään. Oppilasta ohjataan sitoutuneeseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn. Yleisen oppimäärän opinnot luovat valmiuksia eri alojen jatko-opintoihin, yhteiskunnalliseen osallisuuteen ja muuttuvaan työelämään.

Salon kansalaisopiston teatterikoulussa opetus toteutetaan oppijoiden omista lähtökohdista käsin - opetuksen sisällöt ja opetusmenetelmät suunnitellaan oppilaiden ikään ja kehitysvaiheeseen sopiviksi. Oppilaita rohkaistaan eläytymään tarinoiden maailmaan, käyttämään mielikuvitustaan ja kehittämään ilmaisuaan monin eri tavoin. Teatterikoulussa on avoin, kokeileva ja tutkiva työote. Oppimisprosessi on kokonaisvaltainen ilmiö, jossa uudet tiedot ja taidot liitetään aiemmin omaksuttuihin ja sovelletaan jo opittua uusissa yhteyksissä. Myös opettaja on oppija ja tutkija. Hän arvioi omaa opetustaan ja oppilaiden oppimista ja voi tarvittaessa tehdä muutoksia opetuskäytäntöihin.

2.6.1. Varhaisiän teatterikasvatus

Varhaisiän teatterikasvatuksen tavoitteena on rohkaista ja innostaa lapsia ilmaisemaan itseään teatterileikin ja teatteritaiteen keinoin sekä saamaan kokemuksia ja elämyksiä teatterin tekemisestä ja kokemisesta. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisen varhaisiän teatterikasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

Salon kansalaisopiston *Mitä tääl tapahtuu?!* –hanke toimi(i) taiteen perusopetuksen saatavuuden parantamiseksi Salossa vuosina 2016-2018 (2019) osana hallituksen kärkihanketta. Yhteistyö varhaiskasvatuksen kanssa aloitettiin ja salolaisten esikoulujen yhteyteen järjestettiin poikkitaiteellisia Taidepajoja, joissa esikoululaiset saivat osallistua kuvataiteen, käsityön ja teatteritaiteen yhteiseen varhaisiän taidekasvatukseen. Salon kansalaisopisto kehittää varhaisiän taiteen perusopetusta tulevana vuosina.

Alle kouluikäisille järjestetään taideopintoja, jotka voivat olla poikkitaiteellisia tai keskittyä yhteen tai kahteen taiteenalaan. Opetusryhmät kokoontuvat päiväkotien tai kansalaisopiston tiloissa kerran viikossa iltapäivisin tai iltaisin. Ryhmien koko on 7-12 opiskelijaa ryhmää kohden.

Alle kouluikäinen lapsi voi osallistua varhaisiän opintoihin ennen taiteen perusopetuksen opintojen aloittamista. Varhaisiän opinnot kannustavat lasta jatkamaan taiteen perusopintoihin ja luovat pohjaa aktiiviselle taiteen harrastamiselle. Ne eivät sisällä laskennallisesti taiteen perusopetuksen yleisiin oppimääriin.

Varhaisiän opinnoissa työskentely on kokonaisvaltaista ja toiminnallista sekä moniaistista ja elämyksellistä. Keskeistä on leikki ja tekemisen ilo sekä monipuolisten havaintojen tekeminen ja niiden käyttäminen visuaalisessa ja draamallisessa työskentelyssä. Lapsi harjoittelee toisten huomioon ottamista ja työhön keskittymistä sekä edellytystensä mukaan myös omasta työtilasta ja -välineistä huolehtimista. Hän harjoittelee myös ajatustensa ja tunteidensa ilmaisemista monipuolisesti eri taiteenalojen keinoin. Opetuksen sisällöt suunnitellaan huomioiden oppilaiden ikä ja kehitysvaihe. Opinnot luovat samalla pohjaa tuleville kuvataiteen, käsityön sekä sirkus- ja teatteritaiteen opinnoille.

2.6.2. Teatteritaiteen yhteiset opinnot

Teatteritaiteen yleisen oppimäärän yhteisten opintojen (13,5 opintopistettä, 365 oppituntia) tavoitteena on tutustua teatterin tekemisen suuntauksiin ja käytäntöihin sekä teatteriin taidemuotona. Opinnot koostuvat eri opintokokonaisuuksista.

Tavoitteet

Esiintymis- ja vuorovaikutustaidot

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta toimimaan vastuullisena ryhmän jäsenenä
- rohkaista oppilasta vuorovaikutukseen ja kontaktiin toisten esiintyjien ja yleisön kanssa
- ohjata oppilasta harjoittelemaan läsnäoloa esiintymistilanteessa
- ohjata oppilasta harjoittelemaan kokonaisvaltaista ilmaisua
- rohkaista oppilasta reflektoidaan omaa työskentelyään
- ohjata oppilasta havaitsemaan yhteyksiä muihin taiteenlajeihin.

Teatteriesitys

Opetuksen tavoitteena on

- motivoida oppilasta työskentelemään pitkäjänteisesti ja tavoitteellisesti
- ohjata oppilasta omaksumaan teatterin käsitteitä ja tutustumaan eri osa-alueisiin
- ohjata tunnistamaan esityksen harjoitusprosessin vaiheita.

Oma taiteellinen prosessi

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta luovaan toimintaan ja uteliaisuuteen sekä kokeilemaan rohkeasti teatterin keinoja
- rohkaista oppilasta uskomaan itseensä, löytämään omia vahvuuksiaan ja kehittämisaalueitaan
- innostaa oppilasta asettamaan itselleen tavoitteita ja refleктоimaan omaa työskentelyään.

Teatteritaide osana yhteiskuntaa

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta havainnoimaan teatteria yhteiskunnallisena ilmiönä
- ohjata oppilasta tutustumaan teatteriin taidemuotona
- ohjata oppilasta analysoimaan kokemaansa ja näkemäänsä
- ohjata oppilasta tutustumaan teatterin moninaisiin työnkuviin.

Keskeiset sisällöt

Teatteritaiteen yhteisissä opinnoissa tutustutaan teatteritaiteeseen erilaisten harjoitteiden ja esitystentekoprosessien kautta. Opinnoissa keskustellaan ja toimitaan vuorovaikutteisesti ryhmässä sekä harjoitellaan erilaisia teatteritaitoja, kuten esiintyjyyden eri osa-alueita ja esiintymistaitoja (puhetta, fyysistä ilmaisua, äänenkäyttöä). Tuotetaan esitysten lähdemateriaaleja itse osana harjoitusprosessia ja tutustutaan erilaisiin lähdemateriaaleihin, esimerkiksi näytelmiin, runoihin, satuihin, elokuvaan, mediateksteihin, kuviin, ääniin tai elämäntarinoihin. Opintojen aikana harjoitellaan palautteen antamista ja vastaanottamista sekä reflektion tekemistä eri tavoin.

Teatteritaiteen yhteiset opinnot Salossa

Yhteisten opintojen tavoitteena on oppilaan ilmaisun kokonaisvaltainen kehittäminen sekä myönteisen minäkuvan ja itsetuntemuksen vahvistaminen. Opetuksen lähtökohtana ovat oppilaan omakohtaiset havainnot ja kokemukset, toimiva vuorovaikutus ryhmän kanssa sekä myönteisen taidesuhteen rakentuminen. Oppilas on aktiivinen toimija ja työryhmän jäsen. Teatterikoulun opetuksessa huomioidaan oppilaiden ikä ja kehitysvaihe. Tavoitteet ja sisällöt rakennetaan niin, että ne monipuolistuvat ja syvenevät opintokokonaisuudesta toiseen edettäessä. Erilaiset esitysprosessit ja esittämisen muodot ovat keskeinen osa teatterikoulun opetusta. Esityksiä tehdään monenlaisiin tiloihin ja ympäristöihin yhteistyössä eri yhteisöjen kanssa, myös taiteidenvälisesti. Esitysten katsominen on olennainen osa teatteritaiteen opetusta. Teatterikoulussa on avoin, tutkiva ja kokeileva työote. Myös opettaja on oppija ja tutkija. Hän arvioi omaa opetustaan ja oppilaiden oppimista ja voi tarvittaessa tehdä muutoksia opetuskäytäntöihin.

Teatteritaiteen yhteiset opinnot, opintokokonaisuudet 1-6**Opintokokonaisuudet 1-2: Omat tarinat 60 t + 60 t**

Opintokokonaisuuksien 1-2 opinnoissa harjoitellaan vuorovaikutustaitoja ja kontaktissa olemista muiden kanssa. Luodaan toimiva ryhmä, jossa esiintyminen on mahdollista turvallisessa ja kannustavassa ilmapiirissä. Oppilaita rohkaistaan eläytymään leikin, tarinoiden ja seikkailujen maailmoihin sekä ilmaisemaan itseään monin eri tavoin. Kuunnellaan, kerrotaan ja esitetään tarinoita ja puretaan kokemuksia yhdessä sanallisesti, kuvallisesti ja toiminnallisesti.

Kehitetään tilanteessa olemisen taitoa liikeimprovisaatioiden, karakterisointiharjoitusten ja naamionäyttelemisen avulla.

Opintokokonaisuus 3: Esityksen lumo 60 t

Opintokokonaisuuden 3 aikana vahvistetaan ryhmätyötaitoja ja opetellaan pitkäjänteistä, tavoitteellista työskentelyä. Suunnitellaan yhdessä tekstilähtöinen esityskokonaisuus. Harjoitellaan kontaktia toisten esiintyjien ja yleisön kanssa. Tutustutaan teatterin käsitteisiin sekä eri osa-alueisiin, kuten puvustukseen, lavastukseen sekä valo- ja äänimaailmaan.

Opintokokonaisuus 4: Improvisaation ilo 60 t

Opintokokonaisuuden 4 aikana tutustutaan improvisaatioteatteriin, jonka avulla oppilaita rohkaistaan sekä omien että muiden ideoiden hyväksymiseen. Vahvistetaan vuorovaikutustaitoja ja kehitetään tilanteessa olemisen kykyä. Harjoitellaan myös äänenkäyttöä, rytmiä ja liikettä osana improvisaatioharjoituksia.

Opintokokonaisuus 5: Tekstistä tulkintaan 60 t

Opintokokonaisuuden 5 aikana tutustutaan erilaisiin näytelmäteksteihin tai muihin lähdemateriaaleihin. Toteutetaan tämän pohjalta dramaturgia ja esityskokonaisuus, jonka ideoinnissa oppilaita kannustetaan käyttämään luovuuttaan ja kokeilemaan rohkeasti teatterin eri keinoja ja mahdollisuuksia. Kehitetään liikeilmaisua, äänenkäyttöä ja puhetekniikkaa. Oppilaat saavat kokemuksia vastuusta luovassa prosessissa sekä yksilöinä että ryhmässä.

Opintokokonaisuus 6: Tarinasta teatteriksi 60+5 t

Opintokokonaisuuden 6 aikana valmistetaan esitys, jonka sisällön oppilaat ja opettaja voivat tuottaa yhdessä. Voidaan myös käyttää valmista tekstiä, tai lähdemateriaalia, jonka ryhmä dramatisoi yhdessä esityksen muotoon. Kehitetään oppilaiden näyttämöllistä mielikuvitusta ja hyödynnetään aiemmin opittuja tietoja ja taitoja omassa näyttelijäntyössä. Esityksentekoprosessissa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan myös muita taiteen lajeja. Oppilasta rohkaistaan löytämään omia vahvuuksiaan ja kehittämisalueitaan teatteritaiteessa.

2.6.3. Teatteritaiteen teemaopinnot

Yleisen oppimäärän teemaopintojen (5 opintopistettä, 135 oppituntia) tavoitteena on monipuolistaa teatteritaiteen ymmärrystä ja ilmaisullisia keinoja. Oppilas saa omakohtaisia kokemuksia esitysprosesseista ja toimimisesta työryhmän jäsenenä. Opinnot koostuvat eri tavoitealueita yhdistelevistä opintokokonaisuuksista, jotka päätetään paikallisesti.

Salon teatterikoulussa teemaopintoja suoritetaan n. 13-19-vuotiaana. Teemaopintoihin voi sisältyä oppilaan valintojen mukaisia vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia. Teemaopintojen kurssitarjonnasta voi halutessaan valita useamman kurssin opiskeltavaksi samanaikaisesti, mikäli ryhmissä on tilaa.

Teemaopintoja järjestetään teatterin eri osa-alueilta ja oppilaat saavat osallistua tarjottavien opintokokonaisuuksien aiheiden valintaan. Teemat voivat vaihdella vuosittain oppilaiden kiinnostuksen ja toiveiden mukaan. Teemaopintoja valitsemalla oppilaalla on mahdollisuus suuntautua itseään kiinnostaviin teatteritaiteen osa-alueisiin ja soveltaa niitä. Oppilas opettelee myös arvioimaan omaa ja muiden työskentelyä.

Tavoitteet

Esiintymis- ja vuorovaikutustaidot

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta toimimaan vastuullisena ryhmän jäsenenä
- rohkaista oppilaita vuorovaikutukseen ja kontaktiin toisten esiintyjien ja yleisön kanssa
- ohjata oppilasta ymmärtämään läsnäolon merkitys esiintymistilanteessa
- ohjata oppilasta kehittämään kokonaisvaltaista ilmaisuun
- rohkaista oppilasta reflektomaan omaa ja muiden työskentelyä.

Teatteriesitys

Opetuksen tavoitteena on

- motivoida ja sitouttaa oppilasta työskentelemään pitkäjänteisesti ja tavoitteellisesti
- ohjata oppilasta omaksumaan teatterin käsitteitä ja jonkin osa-alueen, kuten näyttelijäntyön
- ohjata oppilasta tutustumaan teatteriesitysten eri muotoihin
- ohjata oppilasta tutustumaan näytelmäkirjallisuuteen ja harjoittelemaan näytelmien lukemista.

Oma taiteellinen prosessi

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta havainnoimaan itseään sekä ilmiöitä ja todellisuutta ympärillään
- rohkaista oppilasta löytämään omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteita ja ilmaisemaan itseään
- innostaa oppilasta asettamaan itselleen tavoitteita ja reflektomaan omaa työskentelyään.

Teatteritaide osana yhteiskuntaa

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta havainnoimaan teatteria ja teatteritaidetta osana omaa elämää ja yhteiskunnallisena ilmiönä
- ohjata oppilasta tutustumaan teatterin moninaisiin tehtävänkuvuihin, teatteritaitojen hyödyntämiseen eri ammateissa, työnhaussa ja opiskelussa sekä harrastamaan teatteria monipuolisesti
- ohjata oppilasta tutustumaan teatteriin ja sen sovelluksiin taidemuotona ja teatteritaiteen yhteyksiin muihin taiteisiin
- ohjata oppilasta analysoimaan kokemaansa ja näkemäänsä.

Keskeiset sisällöt

Teatteritaiteen yleisen oppimäärän teemaopinnoissa tutustutaan teatteritaiteeseen erilaisten harjoitteiden ja esitystentekoprosessien kautta. Opinnoissa harjoitellaan erilaisia teatteritaitoja sekä keskustellaan, analysoidaan ja toimitaan vuorovaikutteisesti ryhmässä. Opinnoissa tutustutaan erilaisiin esitysten lähdemateriaaleihin ja tuotetaan niitä itse. Opintojen aikana harjoitellaan palautteen antamista ja vastaanottamista sekä reflektion tekemistä eri tavoin.

Salon teatterikoulussa teemaopinnot voivat olla esim. näyttelijäntyön, ohjaajantyön, dramaturgian, improvisaatioteatterin ja soveltavan teatterin sekä musiikki- ja tanssiteatterin opintoja. Teemaopinnoissa oppilas osallistuu kokonaisvaltaisemmin esitysprosessien tuotantoon. Hän voi laajentaa näkökulmaansa teatterikentän tehtävänkuvista toimimalla vaikkapa esityksen dramaturgina, ohjaajana, visualisoijana tai tuottajana. Esitysten katsominen ja katsomiskokemusten analysointi on edelleen keskeinen osa opintoja.

Teemaopintoja voidaan järjestää myös taiteidenvälisesti yhteistyössä sirkuskoulun sekä kuvataide- ja käsityökoulujen kanssa. Nämä voivat olla esim. näyttämötaistelujen, klovnerian, valotaiteen, varjoteatterin, nukketeatterin tai performanssitaitteen opintojaksoja, jolloin samalla kurssilla voi opiskella eri taiteen alojen oppilaita. Lisäksi satunnaisesti voi olla tarjolla monitaiteellisia teemaopintoja erilaisten hankkeiden kautta. Yhteistyöhankkeet muiden alojen toimijoiden ja organisaatioiden kanssa tuovat sosiaalisen ja yhteiskunnallisen näkökulman osaksi opintoja.

2.6.4. Aikuisten teatteritaiteen opetus

Uuden opetussuunnitelman myötä Salon kansalaisopistossa aloitetaan teatteritaiteen perusopetuksen järjestäminen myös aikuisille. Aikuisten teatteritaiteen opetuksessa noudatetaan teatteritaiteen yleisen oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Opintojen tavoitteena on taiteellisen toiminnan ja ajattelun tukeminen. Opinnot suorittanut ymmärtää teatterityön taiteellisia prosesseja ja tuntee teatterin monimuotoisena työympäristönä. Teatteritaiteen perusopinnot luovat edellytyksiä elinikäiselle teatteriharrastukselle ja lisäävät valmiuksia teatterin menetelmien hyödyntämiseen esim. työelämässä.

Aikuisten opinnot koostuvat noin neljän lukuvuoden mittaisesta kokonaisuudesta, joka tuntimäärältään vastaa vähintään 18,5 opintopistettä (500 oppituntia). Yhteiset opinnot muodostavat opintojen perusosan ja niitä on 150 tuntia lukuvuodessa. Teemaopinnot muodostuvat useammasta erillisestä kurssista, jotka syventävät ja laajentavat yhteisissä opinnoissa saatuja tietoja ja taitoja. Teemaopintojen sisällöt valitaan opiskelijoiden tarpeiden ja toiveiden mukaan niin, että heille kertyy mahdollisimman laaja kokemus ja tietämys teatterin eri osa-alueista.

Yhteiset opinnot

Opintokokonaisuus 1: 150 oppituntia / 1 lukuvuosi. Opetusta annetaan yhtenä iltana viikossa.

Tutustutaan teatterityön ja esiintymistaidon perusteisiin. Harjoitellaan näyttämöllistä läsnäoloa, vuorovaikutusta sekä esiintymistä osana ryhmäprosessia. Työskennellään erilaisten aiheiden ja teemojen parissa, jotka antavat kipinän opiskelijan omille ideoille, havainnoille ja luovuudelle. Opetuksen sisältöinä on liikeilmaisua, äänenkäyttöä, hengitys- ja puhetekniikkaa, teatteri-improvisaatioita sekä naamionäyttelemistä.

Opintokokonaisuus 2: 150 oppituntia / 1 lukuvuosi. Opetusta annetaan yhtenä iltana viikossa.

Tutustutaan draamateatterin keskeisiin käsitteisiin, erilaisiin dramaturgian muotoihin sekä tekstilähtöiseen näyttelijäntyöhön. Tavoitteena on avartaa opiskelijan omaa näyttämöllistä ajattelua osallistumalla esityksellisen kokonaisuuden suunnitteluun ja toteutukseen valitun aiheen tai teeman pohjalta. Tutustutaan myös puvustukseen, lavastukseen sekä valo- ja äänimaailmaan. Opetus tapahtuu esitysprosesseissa.

Teemaopinnot

Teemaopinnot suoritetaan teatteritaiteessa lyhyempinä, ryhmän yhteisinä kursseina. Opintokokonaisuuksia järjestetään vaihtelevasti eri vuosina. Teemaopintoja voivat olla esim. teatteri-improvisaation (50 t), dramaturgian (50 t), ohjaajantyön (50 t), soveltavan teatterin (50 t) tai dokumenttiteatterin (50 t) kurssit sekä naamionäyttelemisen (25 t), esine- paperi ja varjoteatterin (25 t) tai klovnerian (25 t) kurssit. Teemaopintoja järjestetään niin, että ne saa suoritetuksi esim. kahden lukuvuoden aikana, jos opintoihin panostaa 1-2 iltaa viikossa.

Tarvittaessa opiskelijalle annetaan ohjausta opintoihinsa ja henkilökohtaiseen opetussuunnitelmaansa liittyen.

2.6.5. Työtavat teatteritaiteen opetuksessa

Teatteritaiteen opiskelu tapahtuu ryhmässä, ja siinä korostuvat ryhmätyö- ja vuorovaikutustaidot. Teatteritaidetta opiskellaan kokeilemalla ja harjoittelemalla. Myös esitysten katsominen on olennainen osa teatteritaiteen opetusta. Sitoutuminen ja sitouttaminen sekä motivointi tunneilla käymiseen ovat tärkeitä. Oppilaita ohjataan vastuulliseen työskentelyyn omassa toiminnassaan ja ryhmän yhteisissä tavoitteissa. Oppilaiden oman ilmaisu- ja havaintokyvyn harjoittaminen on keskeistä, ja siinä otetaan huomioon oppilaiden erilaiset keholliset kokemukset. Työtavat valitaan siten, että ne tukevat oppilaiden kykyä ymmärtää omaa oppimistaan ja kehollisuuttaan, reflektoida oppimiaan taitoja ja kehittää niitä edelleen omassa taiteellisessa työskentelyssään. Työtavoissa korostuu oppilaan kehityksen jatkuva seuranta säännöllisen palautteen antamisen ja saamisen muodossa.

Opetus tapahtuu pääasiassa viikko-opetuksena. Opetuksessa painottuvat ryhmän yhteiset projektit. Teemaopinnoissa opetus on monimuoto-opetusta, jossa pääpaino on esitysprosesseihin tutustumisella ja osallistumisella. Teemaopinnot ovat sidoksissa esityksen valmistusprosessiin ja kestävät harjoitusten ja esitysten vaatiman ajan. Opetusta voidaan järjestää myös viikonloppuisin pidempinä harjoituksina tai työpajoina. Myös esityksiä voi olla viikonloppuisin. Opetukseen voi sisältyä teatterikäyntejä, esitysvierailuja ja muita opintoihin liittyviä tutustumisia ja retkiä.

Opetustilana käytetään pääsääntöisesti Salon kansalaisopiston kulttuurisali Näkkäriä sekä teatteriluokkaa. Ryhmät saattavat kokoontua ja harjoitella myös muussa tilassa ja tehdä esitysvierailuja esim. kouluihin, päiväkoteihin tai hoitolaitoksiin. Opetuksessa voidaan käyttää eri taiteenalojen opettajia.

Opetuksen määrä

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän laskennallinen laajuus on vähintään 18,5 opintopistettä (500 oppituntia). Opintojen laajuuden laskennallisena perustana on käytetty 45 minuutin pituista oppituntia. Salon kansalaisopiston teatterikoulu järjestää teatteritaiteen perusopetusta säännöllisesti seuraavien opintokokonaisuuksien muodossa:

Teatteritaiteen yhteiset opinnot 1-6, kukin kurssi on laajuudeltaan 60 oppituntia ja kestää yhden lukuvuoden ajan, viikoittaista opetusta on 2 oppituntia. Opintokokonaisuuteen 6 sisältyy lisäksi viisi tuntia produktion valmistelua. Opintokokonaisuudet 1-6 on suunnattu pääasiassa alakouluikäisille lapsille niin, että opintokokonaisuuden numero vastaa oppilaan peruskoulun luokka-astetta.

Teatteritaiteen teemaopinnot: Kukin kurssi on laajuudeltaan 45 opetustuntia ja kestää yhden lukukauden ajan. Opetusta annetaan kerran viikossa 3 opetustuntia. Teemaopinnot on suunnattu pääasiassa yläkoululaisille ja lukioikäisille nuorille. Teemaopintoja voi opiskella sen lukuvuoden loppuun asti, jolloin täyttää 19 vuotta.

2.6.6. Oppimisen arviointi teatteritaiteen opetuksessa

Teatteritaiteen opintojen arviointi on luonteeltaan havaintoihin perustuvaa. Arvioinnin tehtävänä on tukea opinnoissa edistymistä ja opinnoille annettujen tavoitteiden saavuttamista. Arviointipalaute tukee oppilaiden oman taiteellisen ajattelun ja esiintymis- ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä, omien tavoitteiden asettamista ja edistymisen seuraamista suhteessa niihin. Oppimista arvioidaan myönteisesti ja kannustavasti. Monipuolinen ja jatkuva arviointi koostuu erilaisista palautteen antamisen tavoista: oppilaat saavat henkilökohtaista palautetta opettajaltaan, ja oppilaita ohjataan itse- ja vertaisarviointiin. Arviointi tukee oppimaan oppimisen taitojen ja itseohjautuvuuden kehittymistä. Arviointi kohdistuu ainoastaan työskentelyyn ja tavoitellun osaamisen ja teatteritaitojen karttumiseen, ei oppilaan persoonaan. Arvioinnin ja palautteen antamisessa otetaan huomioon oppilaiden itsetunnon ja myönteisen minäkuvan kehittyminen.

Teatteritaiteen yleisen oppimäärän oppimisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetukselle annettuihin tavoitealueisiin: esiintymis- ja vuorovaikutustaitoihin, teatteriesitykseen, omaan taiteelliseen prosessiin ja teatteritaiteeseen osana yhteiskuntaa. Yhteisissä opinnoissa jatkuvan arvioinnin tehtävänä on tukea teatteritaiteen perustaitojen harjoittelua ja kehittämistä. Arvioinnissa painottuvat erityisesti esiintymis- ja vuorovaikutustaidot sekä teatteriesityksen valmistusprosessi. Teemaopinnoissa jatkuvan arvioinnin tehtävänä on tukea teatteritaiteen taitojen kehittymistä. Arvioinnissa painottuvat erityisesti oma taiteellinen prosessi ja taitojen syventyminen.

Oppimisen arviointi on vuorovaikutusta oppilaan, ryhmän ja opettajan välillä. Arviointimenetelmät valitaan siten, että niiden avulla voidaan parhaalla mahdollisella tavalla arvioida tavoitteiden saavuttamista ja että ne soveltuvat käytettyihin opetusmenetelmiin ja tukevat oppimista. Palautteen ja arvioinnin menetelmät voivat olla sanallisia, kuvallisia tai toiminnallisia. Esitysten ja erilaisten projektien kautta oppilaat voivat saada myös julkista palautetta yleisöltä ja kriitikoilta.

Dokumentointi

Oppilaan työskentelyä dokumentoidaan jokaisella opintojaksolla. Oppilaat voivat kuvata tunnilla tehtyjä harjoitteita, demonstraatioita ja esityksiään ja niitä tallennetaan myös opettajien toimesta. Julkiset esitykset taltioidaan kokonaisuudessaan ja tallenne jaetaan oppilaille. Myös esityksiin liittyvät mediasisällöt ja kritiikit taltioidaan. Dokumentoinnin kautta oppilasta ohjataan näkemään, ymmärtämään ja arvostamaan omaa työskentelyään sekä ryhmän yhteistä tuotosta.